

МЕЂУ ОВОГОДИШЊИМ ДОБИТНИЦИМА ВЕЛИКЕ
ПЛАКЕТЕ ЈНА

Летачи „резервисани“ за награде

По трећи пут јединице РВ и ПВО, којом командује старјешина Богдан Миховић, добитник је Велике плакете ЈНА као најбоља јединица оружаних снага наше земље. У овом летачком колективу, који наставља традицију 112. поваљког пукка, авијацијске формације која је основана поткрај рата, важи правило да млади пилоти пристигли из Ваздухопловне

академије, пролазе све фазе обуке на надзвучним авионима најмодерније производње, и врло брзо постају учитељи и наставници петења својим младим колегама. А они најпримернији — и команданти ове јединице РВ и ПВО.

На снимку: свакодневна сника пред полазак на задатак

Страна 13

недјељни

БАЊАЛУКА, 21. и 22.
децембар 1985.
Број 4590, Година XLII,
Цијена 50 динара

ЖШ

ГЛАС

ЛИСТ СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ
САВЕЗА РАДНОГ НАРОДА

ИЗЛАЗИ СВАКОГ
ДАНА ОСИМ НЕДЈЕЉЕ

УЗ ПРАЗНИК АРМИЈЕ

Са генерал-пуковником Милом Даљевићем, подсекретаром у ССНО и чланом Предсједништва Савезне конференције ССРНЈ

Чврсто
јединство
Армије и
народа

Страна 5

Поздрав
Дану
ЈНА

БАЊАЛУКА 20. децембра
- Више од стотину малишана-ученика Основне школе „Змај Јова Јовановић“ данас је на свој начин, уз пјесму, весеље и добро расположење поздравило Дан ЈНА. Пионирски хор ове школе пјевао је изсрца о слободи и домовини.

Снимио: Д. РЕЉИЋ

snijut, snijut,
strumpljujemo
НОВУ ПРЕДСТАВУ
STRUMPFOKARNEVAL
Dворана „БОРИК“ БАЊАЛУКА 25.12.
1985. у 16.30 и 19.00!
Sindikalnim
организацијама приликом
куповине пакетица
подобравамо попуст

7mladih
Li zora
PAKETICI

KOLEKTIVNE
NARUDŽBE
PRIMAJU SE
OD 6. 12. 1985.
Dворана
„БОРИК“
TEL. 38-855
УЛАЗНИЦЕ
300 DINARA

• • • • •
ЈУГОСЛОВЕНСКА ХУМАНА
АКЦИЈА: НЕДЈЕЉНИ „ГЛАС“ И
„АРЕНА“ ТРАЖЕ ВАШЕ
НАЈМИЛИЈЕ
• • • • •
Откриће на
Јокином брду

СУСРЕТ ТИТОВИХ РАТНИКА У ДОЛИНИ
ХЕРОЈА

Вјечно хучи
Сутјеска

Страна 5

У СРИЈЕДУ У „Гласу“
поклон
читаоцима
новогодишњи
календар

KRAJEM NEDJELJE

Bez značajnih odluka

• Ženevski susret velikih došao je isuvrše kasno da bi bilo doprinilo radu Generalne skupštine Ujedinjenih nacija

Cetrtdeseto, jubilarno zasjedanje Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, od kojega se očekivalo da reafirme značaj svjetske organizacije, privodio se krajem, a da nije jedna od očekivanih želja nije realizovana. Generalna debata, glavni barometar aktivnosti, pokazala je još jednom da u savremenom svijetu postoje želje, ali i realnosti koje se najčešće razlikuju od tih želja.

Rivalitet dviju velikih sila i njihovih vjopnopolitičkih saveza i ranijih godinastavlja je glavni pečat ukupnim međunarodnim odnosima. U posljednjim godinama duboka kriza njihovih odnosa, kočila je i sprečavala svaku inicijativu koja je imala drugačije intencije i stremila uspostavljanju normalnijih odnosa, naznačenih i u Povelji, osnovnom dokumentu svjetske organizacije.

Tako je na četrtdesetom zasjedanju prisustvovalo i govorilo, oko 60 šefova država, iznoseći svoje poglедe i stavove. Ne može se reći da je ovo zasjedanje dalo neki opljiv rezultat. U stvari, sam početak protekao je u znaku iščekivanja susreta lidera dvije supersile do koga je došlo u novembru. Upozorenja i želje, izrečeni u Njujorku, najvećim dijelom odnosi su se na insistiranje da Sjedinjenje Države i Sovjetski Savez uspostave normalnije odnose.

Susret u Ženevi po onome kako sestvari nakon njega odvijaju, ispunio je ta očekivanja. Mada bez konkretnih odluka, otvoreno je nade da stvari kreću kaboljim vremenima, ka reafirmaciji politike detanta. Dogovori o novim susretima iduće godine

ukazuju da na objestrane oživjava željaza normalizacijom odnosa. Ono što posebno uliva povjerenju da ženevski susret nije bio ispunjen praznim pričama su konkretni dogovori, postignuti ovih dana o preširenju ekonomskog saradnje, kao okosnicu na kojoj se mogu graditi i bolji politički odnosi.

Nažalost, ovakav tok dogadaja došao je prilično kasno. Njegovi efekti moći će se osjetiti tek iduće godine, na 41. generalnoj skupštini. Tim prije, jer iako se mnogo govorilo o ekonomskoj krizi koja je potresla svijet, na ovom planu nije učinjen iole značajniji korak kako bi se popravio položaj zemalja u razvoju. Protekcionizam u ovoj sferi međunarodnih odnosa i dalje je prenaglašen. Pomanjkanje dobre volje bogatih za ravnopravnu saradnju sa srodašnjima toliko je evidentan da izaziva sve veću zabrinutost.

Ni u stvari razoruzanja, za što se zalažu sve zemlje, nije učinjen ni minimalni pomak ka nekom opljivom rješenju.

Slične ocijene mogu se sedati i o ostalim pitanjima o kojima je bilo riječi. Na primjer, red bio je zaista obiman — sadržavao je više od 150 tačaka. Ostaje tako zaključak da nisu ispunjena ona očekivanja koja bi vodila ka poboljšanju međunarodne klime, ali i nuda su i velike sile, vojni blokovi, prihvatali ocjenu koja preovladuje u nesvrstanom svijetu, da je koegzistencija ipak jedina na kojoj se mogu graditi međunarodni odnosi. Efekti ove spoznaje mogu se očekivati tek u godini koja uskoro treba da počne.

A. OTOVIC

ČEKANJE ILI DANGUBA

Probirljivi gube

Kako je do rade — taj i radi. Ne gleda kakav je posao, da li je stalni ili privremen, već nastoji da ga obavi kako može i umije. Čovjeka to ne uči vrijeme, neće dugi besposlenosti, ali i naše iskustvo onih koji su „tribuhom za kruhom“ oprobali život u inostranstvu. Tako su najprije svestri i prihvati pravilo — ko bira, gubi. To pravilo negašava i našu svakidašnjicu u kojoj će se teško naći probirljivih nezainteresovani.

Nije, stoga, neobično što u novinama čitamo svakojake primjere, kad je u pitanju zapošljavanje. Ljudi se ne libe da prije podne, uslovno rečeno, rade jedno, a po podne i do kasno noću drugo, ako imaju priliku za to. Važno je zarediti, bili nezavisni i uvjereni da bilo kakav staz u knjižici znači nešto. Danguba ne znači ništa.

Godinama je klučko sumarstvo mučilo muke kako da dođe do sjekića. Tražilo ih je na svaki način, ali bezuspješno. Nedavno je raspisalo oglas za trideset rednika, ove „strukte“. Odziv je bio vlijestru: javilo se 128 kandidata, uglevnim mlađim koji su završili neku srednju školu.

Nikome nije rečeno da za njega nema mesta. Bilo je to vrijeme sjeća drveća za ogrjev, što je posao koji se ne može obavljati isključivo mehanizacijom. Uz eksploraciju šuma se istovremeno treba da obnavlja zasadima, za što je neophodna prethodna priprema terena. Svima koji su bili zainteresovani OOUR Šumarstvo je otvorio vrata. Ni jedan nije odbio, makar to bilo i

privremeno — počne godine. Možda će u tom probnom periodu neko od 128 njih sebi utriput za stalni rad u šumarstvu. Možda, čećak, i više nego što ih je traženo oginom, osteti ovde neodređeno vrijeme.

Kako god da bude — istine je jedno: mlađi ljudi uvidjeli su da od čekanja u SIŽ-u zapošljavanje nema veze. Tamo je već dvije hiljade njih i mnogi više od tri godine upravo pogledi u jajovu nedu. Prvreda klučke opštine nema mješta za opštetenjmanje, jer su joj potrebna praktične.

Praktičnog posla ima i u drugim sredinama. Nudi ga njiva i udruženi rad, što je i prirodno. „Inčelovi“ pogoni, na primjer, ne mogu da se našrana koliko im treba iscjepane bukovine. Kolektiv traži rednu snagu uz moguću dnevnu zaradu i do četiri hiljade dinara, ali mušterija nema koliko ih treba pogon celuloze. To nije posao za nekoje jedu, ali ko može da povjeruje da su samo fizički slabšani registrovani u banjalučkom SIŽ-u kao ljudi bez posla. Ima, među njima i pješčatih, kadrili da kliče valjaju.

Sada upisujemo zajam za produktivno zapošljavanje. A to znači da odvajamo lični dinar za gradnju, adaptaciju i modernizaciju manjih pogona koji će brže oploditi dinar. Ovdje dnevna — proizvodna traka neće trpeti ono koji misli da bi nešto raduckali u kancelariji ili oko pogona. Zajamski dinar nije, dakle, za radna mješta po sopstvenom ukusu.

M. MILINOVIC

REKLISU...

Izmišljene dileme

Nacrt stavova 18. sjezdice CK SKJ, posebno u dijelu koji se odnosi na raspoljeđuju sredstava za lične dohotke, najverovatnije zbog nedorečenosti i nepreciznosti nekih od ponudenih rješenja, izazvao je u dosadašnjim raspravama i različitim tumačenjem, pa čak i dileme: od toga da se u raspoljeđuju sredstva za lični razredi i garantovani lični dohotci za radno mjesto, bez obzira na individualne rezultate rada radnika i ostvareni

dohodak organizacije udruženog grada — do tumačenja da će primjena predloženih rješenja dovesti do prelivanja dohotka onih koji bolje rade, onima koji lošije rade i da će to zahtijevati stvaranje fondova za lične dohotke na nivou republika, pokrajina i Federacije.

/Stojan Stojčevski na sjezdici Vijeća Saveza sindikata Jugoslavije/

„GLAS“ List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Lakaši, Prnjavor, Skender-Vakuf i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora
NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Ureduje Redakcijski kolegij: Anton Kasipović (desk), Emin Krkić (popodnevni desk), Tomo Marić (sport), Fadi Smajlić (Bosanska krajina), Arif Sitnica (tehnika redakcija), Sabira Piragić (banjalučka hronika), Nada Puvačić (kulturna), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Dragiša Spremo (nedjeljni Glas).

Novinski savjetlista „Glas“: Ivan Andrić, Nusret Bošić (predsjednik), Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radojka Kuzmanović, Predrag Lazarević, Oto Marušić, Islam Mehdić, Branko Pivačević, Nebojša Radmanović, Grozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Direktor i odgovorni urednik
Nebojša Radmanović

Prvi broj „Glas“ izšao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SSRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zrcicima. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

IZ „KRITIČKE ANALIZE FUNKCIONISANJA POLITIČKOG SISTEMA“ II

Samoupravno odlučivanje - brana za birokratizaciju

— O investicijama i razvoju mogu da odlučuju jedino dobro informisani radnici, uz pomoć stručnih službi i institucija. Pri tom se društvena sredstva za unapređenje i podoširivanje materijalne osnove udruženog rada moraju efikasnije koristiti što podrazumejava stvaranje ekonomskih uslova za povećana ulaganja, veću produktivnost rada i dohodak. Na taj način se sužava prostor za donošenje volontarističkih i administrativnih odluka koje nemaju ekonomsko opravdavanje.

Uporedno sa stvaranjem uslova da radnici riječ bude najuticajnija prilikom donošenja odluka o investiranju, planovima razvoja i izdvajajući sredstava za zajedničke potrebe, autori „Kritičke analize“ se zalažu i za onemogućavanje socijalizacije gubitaka i ograničavanje mogućnosti investiranja po nalogu društveno-političkih zajednica. Tako bi se, kako se smatra, sprječilo neracionalno koristenje društvenih sredstava, odnosno gradnja tzv. „političkih fabrika“ koje nemaju svoje ekonomsko opravdavanje. Radi toga je, smatra se, neophodno u Zakonu o udruženom radu utvrditi uslove kad društveno-politička zajednica može biti osnivač radne organizacije, način prikupljanja sredstava za gradnju i opremu, kao i obezbjedenje stručnog mišljenja o društveno-ekonomskoj opravdanosti tog ulaganja.

Radnici bi trebalo da odlučuju ne samo o ličnom već i o cijelini dohotka koji ostvaruju. Zbog togaje neophodno razraditi koncept „bruto“ ličnog dohotka, u koji treba uključiti i sredstva izdvojena poreskim i drugim zahvatanjima. A to znači da „bruto“ lični dohodak treba shvatiti kao instrument stvarnog obezbjeđivanja prava radnika da odlučuju o dohotku u cijelini.

Referendum i zbor radnika su dva osnovna neposredna načina odlučivanja u udruženom radu. Neophodno je, ističe se, ojačati i ulogu i autoritet radničkog savjeta kao organa upravljanja čiji djelokrug rada treba proširiti na sva pitanja o kojima se ne odlučuje ličnim izjašnjavanjem.

Autori „kritičke analize“ se zalažu da se Ustavom i zakonima precizira granica između prava države i samoupravnih ugovora u pogledu osnivanja SIŽ-a. Tako je ustavnim odredbama neophodno isključiti mogućnost da se samoupravna interesna zajednica osniva zakonom, odnosno odlokom društveno-političke zajednice, već se na taj način može utvrditi samo obaveza osnivanja SIŽ. Jer, samoupravne interesne zajednice u načelu, osnivaju se samoupravnom sporazumom, jer bi svi oblici samouprave trebalo da nastaju kao stvari izraz interesa udruženih radnih ljudi. Pri tom, ističe se, interesne zajednice treba organizovati prevashodno po funkcionalnom principu, izuzev kad je riječ o zadovoljavanju

zajedničkih potreba (na primjer — osnovno obrazovanje) kad prevladava teritorijalni princip. Precizira se karakter doprinosa interesne zajednice u tom smislu da nije fiskalna obaveza, što bi trebalo jasnije izraziti i u Ustavu SFRJ.

Smatra se da bi sigurnost radnog mjesta trebalo da se osigura samo radnicima koji uredno i kvalitetno obavljaju radnu obavezu i doprinose racionalnom korišćenju društvenih sredstava.

Istovremeno, neophodno je razraditi mehanizme koji bi sprečavali manipulacije, zloupotrebu ovlašćenja i šikaniranje radnika. Odluku o prestanku radnog odnosa trebalo bi da donosi radnički savjet na prijedlog disciplinske komisije, uz obavezu da se prethodno razmara i u sindikalnoj organizaciji.

Autori „Kritičke analize“ ističu da se prevažilaženjem vještačkih barijera i uskih interesa koji onemogućavaju povezivanje u radne, tehnološke i dohodovne cjeline, stvaraju uslove za ostvarivanje zajedničkih interesa udruženog rada. Uz to, onemogućuje se racionalnija podjela i specijalizacija, organizovanje i istupanje na stranom tržištu kao i stabilniji uslovi privredovanja. Zbog toga je neophodno omogućiti u razvojnoj i ekonomskoj politici uslove zaštavaranje širih asocijacija udruženog rada na jedinstvenom jugoslovenskom privrednom području. U te procese moraju uključivati i naučno-istraživačke kuće, a u jačanju integracionih procesa poseban je zadatak i uloga Privredne komore Jugoslavije.

I u sistemu društvenog planiranja neophodno je ojačati i dalje razvijati ulogu društvenog plana Jugoslavije. Društveni plan Jugoslavije trebalo bi da izražava uskladene interese kako udruženogradatako i republika i pokrajina o strateškim ciljevima i zadacima privrednog i društvenog razvoja. Utvrđene zajedničke obaveze i zadaci moraju se konkretnizovati u planu svake SR i SAP i unutar njih u pogledu izvora iz kojih se osiguravaju sredstva za zadovoljavanje pojedinih zajedničkih potreba. Zajednička opredjeljenja mogu se razraditi saveznim zakonom o osnovama sistema slobodne razmjene rada, dopunom ZUR-a, ili dogovorom SR i SAP.

Obezbeđivanje skladnijeg funkcionisanja privredne infrastrukture i oticanja uzroka njene razjinjenosti i teritorijalne zatvorenosti zahtijeva dosljedno ostvarivanje ustavnog opredjeljenja o neophodnosti tehnološkog jedinstva. A to znači da bina novog Jugoslavije trebalo donijeti rezoluciju o osnovama društveno-ekonomskih odnosa u privrednoj infrastrukturi.

Nastavlja se

Milenko KOSANOVIĆ

VOJNICI I STARJEŠINE BANJALUČKOG GARNIZONA OBILJEŽILI DAN JNA 22. DECEMBAR

Vijenac na spomenik

Pošta palim borcima

BANJALUKA 20. decembra - Danas je u komandi banjalučkog Garnizona održana svečanost povodom 22. decembra - Dana JNA, na kojoj su uručena odlikovanja i druga priznanja jedinica i pojedincima za odlično izvršenje zadatka. Uručene su i zahvalnice pojedincima, organima društveno-političke zajednice i radnim organizacijama, koje su u 1985. godini posebno zaslужne za doprinos borbenoj izgradnji jedinica i organizacija

ci Rade Lićine broj 34 A, te pojedinci Hasan Fatmić, Dragan Radusin, Petar Marković i Dmitar Mirković. Odlikovanja i druga priznanja uručio je starješina Miloš Baroš.

U sklopu proslave 22. decembra, komandant Garnizona starješina Miloš Baroš i komandant Štaba TO, starješina Milinko Katić primili su danas u Domu JNA delegaciju društveno-političke zajednice i društveno-političkih organizacija Banjaluke, pred-

Uručena priznanja pojedincima i kolektivima

ukupnog društvenog života u Garnizonu. Zahvalnice su primili Sekretarijat narodne odbrane SO Banjaluka, Vazduhoplovni zavod "Kosmos", predsjednik Skupštine vojnih osiguranika i Skupštine stanovanja u Garnizonu Banjaluka, kućni savjet zgrada u Uli-

tavniku međuopštinskih društveno-političkih organizacija i organizacija udruženog rada. Za starješine, vojnike, i mnogobrojne goste u velikoj sali Doma JNA je održana svečana akademija sa prigodnim kulturno-zabavnim programom.

D. R.

PRIZNANJA TERITORIJALCIMA OKRUGA BANJALUKA

NAJBOLJI U REPUBLICI

BANJALUKA 20. decembra - Jedinstvo starješine Petra Spasojevića iz Banjaluke, koja gaji tradicije Drugih krajiskih partizanskih NOU brigada, za ovo godinu dobijale je posebnu pohvalu saveznog sekretara za narodnu obranu admirala flote Branka Mamule, kao druga jedinica TO na teritoriji SFRJ, a istovremeno proglašena je za najbolju jedinicu TO u SR BiH. Po-

godini jubileja, značajnija, jer su ostvareni vrlo dobrinatprosječni rezultati u obučavanju i osposobljavanju, odnosno, mobilizacijskoj gotovosti. Upravo u sadašnje vrijeme, kada se završava petogodišnji planinski period razvoja i opremanja pripadnika TO, i kada se sumiraju rezultati petogodišnjeg plana obučavanja i osposobljenosti, ocjenjuje se, što na-

Na svečanosti

drugi put uzastopno Opštinski štab TO Banjaluke dobio je priznanje najboljeg u Republici, a Srednju plaketu TO za unapređenje društvene samogaštite dobita je Skupština opštine Prijedor, dok je jedinica starješine Milorad Savića iz Banjaluke proglašena za najbolju jedinicu teritorijalne odbrane okruga Banjaluka, osvojivši Prelaznu zastavicu i Malu plaketu TO.

Ovo je samo dio priznanja koja su zaslужeno pripaljedinicama, komandoma i štabovima teritorijalne odbrane okruga Banjaluka, koja su u ovoj

grade i priznanja potvrđuju, da je podruštvivanje opštene narodne odbrane i ispunjavanje zadatka u ovoj oblasti podignuto na viši nivo od dosadašnjeg.

Obilazeći ovu regiju glavna inspekcija narodne odbrane prilikom procjenjivanja ukupne borbene gotovosti na ovom području ocijenila je da stanje u jedinicama TO spada u red najboljih u Republici, a time i u zemlji. Ovo priznanje posebno se odnosilo na teritorijalnu odbranu opštine Banjaluka, Prijedor, Bosanski Novi, Sanski Most, Bosanska Dubica i Srbin.

D. K.

grade i priznanja potvrđuju, da je podruštvivanje opštene narodne odbrane i ispunjavanje zadatka u ovoj oblasti podignuto na viši nivo od dosadašnjeg.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

LJUBIJA, 20. decembra - Susretom rudara - penzionera i predstavnika Ljubijskih rudnika, danas je u našem najvećem rudniku željezne rude označen početak proslave 21. decembra - Danarudara Bosne i Hercegovine. U Radničkom domu se okupilo više od 500 nekadašnjih koča, bagerista i metalaca, među kojima i mnogi višestruki udarnici.

Njima je o prednom putu i narednim planovima Rudnika, govorio Miloš Panić, predsjednik Radničkog savjeta "Ljubije". Tom prilikom su svi penzioneri novčanono-gradeni sa 2.000 dinara.

SRBAC - 20. decembra - Radni ljudi i građani opštine Srbac u nedjelji 22. decembra izlaze na referendum da bi se izjasnili o zavodenju samodoprinosu za zapošljavanje. Sve pripreme za referendum su obavljene i u nedjelju će već u 7 sati biti otvoreno 36 glasačkih mesta u komuni. Računa se da bi se samodoprinosom za narednih pet godina izdvojilo 436 miliona dinara, što bi doprinjelo da se otvori 840 radnih mesta u redovnom programa zapošljavanja.

Solidarnost sa nezaposlenima građanima ove opštine potvrđuju i masovnim upisom zajma. Od predviđenih 128 do sada je upisano više od 70 miliona dinara. Najveći iznos do sada, 500 hiljada dinara, upisao je Zdravko Petković, privatni pekar iz Srpca. Privatni zanatlija Dušan Matić upisao je 250, radnici Trikota Miodrag Krasović 200 i Jovan Baklić 110 hiljada dinara.

Z. S.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

Na ovaj način, sredstvima zajedničkim i doprinosom iz dohotka treba da se osigura oko pet milijardi dinara i stvore mogućnosti da se u narednih pet godina dodatno zaposli preko dvije hiljade radnika. Ova sredstva će se usmjeriti u rekonstrukciju i modernizaciju postojećih proizvodnih kapaciteta, brži razvoj poljoprivrede, male privrede, zanatstva, trgovine, ugostiteljstva i turizma.

Z. D.

U okviru završnih svečanosti, u svim osnovnim organizacijama udruženog rada i Radnoj zajednici ovog kolektiva, održaće se svečane sjednice radničkih savjeta i društveno-političkih organizacija.

</div

OBILJEŽAVANJE DANA JNA

SVEĆANOST VOJNIKA

BEOGRAD, 20. decembra (Tanjug) - U svim usanovama i komandama Jugoslovenske narodne armije održani su danas svečani skupovi na kojima je prigodno obilježen 22. decembar - Dan Jugoslovenske narodne armije.

Na svečanostima je proglašena čestitka Predsjedništva Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije pripadnicima oružanih snaga, ukazi i naredbe o unapređivanju-

ma, odlikovanjima, pohvalama i nagradama. Ova i druga priznanja uručena su na najzaslужnijim starješinama i građanskim licima na službi u JNA za rezultate ostvarene u borbenoj izgradnji i jačanju moralno-političkog jedinstva u jedinicama i usanovama Jugoslovenske narodne armije.

Svečanim skupovima prisustvovali su predstavnici društveno-političkog života, penzionisane starještine, radni ljudi i građani, omladina i pioniri.

POVODOM 22. DECEMBRA

ODLIKOVANI GENERALI

BEOGRAD, 20. decembra (Tanjug) - Povodom 22. decembra Dana Jugoslovenske narodne armije odlikovani su sljedeći generali: Ordenom Republike sa zlatnim vijencem general-pukovnici Alagić Marka Slobodan, Daljević Mihaila Milan, Nikolić Boška dr. Drago, Radaković Trifuna Ilija i generalpotpukovnik Atanasovski Temka Tošo.

Ordenom zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom general-pukovnik Đurić Milana Predrag, general-potpukovnici Grubišić Mile Jere, Oro Stevana Svetozara Perišić Sime Ilija, Trbović Vasilija Ilija i general-major Gušić Luke dr. Mićo.

Ordenom bratstva i jedinstva sa zlatnim vijencem: general-pukovnici Bunčić Nikole Šiavko, Damjanović Mila Vladimir, Dimić Stevana Zdravko, Đurić Krstana Ilija, Gajić Obrada Pavle, Glišić Milana Čedo, Lukečić Blaže Anton, Mihalić Antona Stanko, Novosel Stevana Đordo, Uzelac Rade Gojko i general-major Žutić Mihajla Nikola.

Ordenom bratstva i jedinstva sa srebrnim vijencem: general-

majori Božović Milovana Božidar, Jurjević Bože Žvonko, Kapamadžin Svetislava Milan i Rašeta Dušana Andrija.

Ordenom Narodne armije sa zlatvorom vijencem: general-potpukovnici Dimitrijević Koste Petar, Mandić Nikole Mile, Mikić Vase Vojislav i general-majori Ban Marijana Ivan, Blagojević Živko, Bunčić Despota Simeon, Kundačina Gaša Milošav, Pozderac Mehmeda Sakib, Rencelj Antona Bogdan i Suša Save dr. Svetu.

Orednom Jugoslovenske zvijezde sa zlatnim vijencem general-major Jandrejevski Đinka Ljuben.

Ordenom rada sa crvenom zastavom general-potpukovnik Milenković Aleksandra Boirove i general-majori Kraš Mate Božidar, Ognjanović Mihaila Milun i Zupanc Franca Alojz.

Ordenom za vojne zasluge sa velikom zvijezdom: general-majori Andelković Avrama Mateja, Jovanović Uroša Nikodin, Novoselić Marijana Zdravko, Stamatović Milana dr. Aleksandar,

Škokojev Ivana dr. Antonije i kontraudmiral Kandić Jove Mile.

Odlikovan je veći broj aktivnih vojnih lica i građanskih lica na službi u JNA.

NAREDBA PREDSJEDNIŠTVA SFRJ

POČASNA PALJBA

BEOGRAD, 20. decembra (Tanjug) - Predsjedništvo SFRJ objavilo je naredbu da se 21. decembar u čast Dana Jugoslovenske narodne armije - 22. decembar - izvrši počasna paljba u glavnom gradu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije - Beogradu i 24. artillerijska oruđa sa 15 plotuna, a u glavnim gradovima socijalističkih republika - Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skoplju i Titogradu iz 12. artillerijskih oruđa sa deset plotuna.

UNAPREĐENJA

BEOGRAD, 20. decembra (Tanjug) - Uzakom Predsjedništva Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije u čin general-pukovnika, unapređeni su: general-potpukovnici Tošo Atanasovski, Georgije Jovčić, Eugen Ledarić, Metodija Stefanovski, Spasoje Todorović i Perica Vučetić.

U čin general-potpukovnika unapređeni su general-majori Stojan Asprovski, Nenad Banjac, Živko Blagojević, Miroslav Jerkić, Kemal Korajlić, Čedo Kovačević, Zdravko Lončar, dr. sc. med. Alek-

sandar Radić, Aleksandar Spirkovski i Anton Zupančić.

U čin general-majora pukovnici: Ibrahim Alibegović, Mile Apostolski, Vladimir Banjanin, Tomislav Biondić, Marijan Čab, Božo Denda, Milosav Đorđević, Tihomir Grujić, Slavko Krstonošić, Milutin Kukanjac, Stanko Matić, Marko Negovanović, Dane Popović, Dobrašin Praščević, Dragoljub Simović, Pavle Strugar, Vlado Šljivić, Đimitar Trbojević i Đorđe Zvicer.

U čin viceadmirala kontraadmirałi: Ljubivoje Jokić, Drago Štok i Ivan Veselinović.

ODLUKA MINISTRA POLJOPRIVREDE EEZ

Potpuna zabrana hormona

BRISEL, 20. decembra (Rojter) - Ministri poljoprivrede Evropske zajednice odlučili su u Briselu, ne osvrčuti se na primjedbe Britanije, Irske i Danske, da potpuno zabrane upotrebu hormona u stočarstvu. Zabrana koja stupa na snagu 1. januara 1988. godine preporučuje i na prirodne hormone već postojeću zabranu korišćenja

USPJEH NAŠIH GRADITELJA BRANE U ALŽIRU

POSAO ZAVRŠEN PRIJE ROKA

ALŽIR, 20. decembra (Rojter) - Na gradilištu brane „Kedara“, koji podiže beogradска „Hidrotehnika“, upravac je počeo punjenje akumulacionog jezera, i to godinu dana prije roka. To je najveća brana koju jugoslovenski preduzeća podiže u Alžиру, a vrijednost posla je 176 miliona dolara.

Kakojavlja dopisnik Tanjuga, brana je sastavni dio vodosnabdevačkog sistema Iser-Kedara-Buduć. U cijoj izgradnji učestvuju, pored „Hidrotehnike“, i zagrebačka „Hidroelektra“ i sarajevski Unioinvest. Kada cito projekt bude gotov, grad Alžir će dobiti novih pola miliona kubnih metara vode dnevno od kraja 1988. godine, što bi trebalo da udvostruči količine kojima sada raspolaze.

vještackih hormona u stočarstvu u zemljama EZ.

Britanskim poljoprivrednicima, najvećim zagovornicima korišćenja prirodnih hormona za gojenje stoke, dat je rok od godinu dana da se prilagode novoj situaciji. Briseška izvršna komisija, suočena sa viškom od 730.000 tona govedine, s odobravanjem je privatila zabranu, koja, može smanjiti proizvodnju mesa u zemljama-članicama EZ. Zabranu su se posebno zalagale Holandija i SR Njemačka, u kojojima postoji jak ekološki lobi.

SENAT ODOBRILO BUDŽET SAD

MANJE 61 MILIJARDU

VAŠINGTON, 20. decembra (AP, AFP) - Afrički senat odobrio je budžet od 368 miliardi dolara, uključujući i 15 miliardu za pomoć inostranstvu. Time je budžetska potrošnja u odnosu na prvobitni prijedlog Reganove administracije smanjena za 61 miliارد dolara, ali su porezi povećani za 12 miliardu i naredne tri godine.

Samou idućoj, 1988. godini američki vojnibudžet nosiće 281,2 miliarde dolara što je namijenjeno i novim projektima „zvjezdanih ratova“ i proizvodnje hemijskog oružja. U skladu sa opštom politikom budžetske štednje i troškovi Pentagona su skresani, ali za skromnih 1,3 miliarde dolara.

KOORDINACIONI BIRO NESVRSTANIH ODLUČIĆO:

SAMIT U SEPTEMBRU

• Na ministarskoj konferenciji ranije odlučeno je da domaćin osmog samita nesvrstanih bude Harare, glavni grad Zimbabvea, a koordinacioni odbor je precizirao da se održi početkom septembra iduće godine

UJEDINJENE NACIJE, 20. decembra - Osmi samit nesvrstanih održaće se početkom septembra iduće godine u Harareu, glavnom gradu Zimbabvea, odlučeno je na sinocnjem zasjedanju koordinacionog biroa nesvrstanih od-

SAOPŠTENJE PANAFRIČKOG KONGRESA

OSUDA RASIZMA

DAR es SALAM, 20. decembra (Hsinhua) - Panafrički kongres azanije (PAC) izdaje saopštenje u kome oštro osuđuje južnoafrički rasistički režim zbog učestalih prijetnji i drugoj zemlji iz „prveline fronta“ - Zimbabveu.

U saopštenju se ocjenjuje da je agresivno ponašanje Južnoafričke Republike samo paravan za prikrivanje unutrašnjih problema te države u kojoj se bijela rasistička manjina sve teže opire opravdanim energičnim zahtjevima crnevečice za ravnopravnost i mirnim i slobodnim razvojem.

ržanom u sjedištu Ujedinjenih nacija.

Harare će počev od 26. avgusta, javlja dopisnik Tanjuga, najprije biti domaćin sastanka nesvrstanih ambasadorskog nivoa, zatim će uslijediti ministarska konferencija, dok bi samit trebalo da se završi 7. septembra iduće godine.

Koordinacioni biro je takođe odlučio da se naredni sastanak ministra inostranih poslova nesvrsta-

nih zemalja održi od 14. do 19. aprila u Nju Deliju. Tome će prethoditi okupljanje grupe koordinatora za ekonomsku saradnju nesvrstanih zemalja, od 7. do 11. aprila, takođe u glavnom gradu Indije.

Odluka o održavanju Osmog samita u Harareu jednoglasno je usvojena na ministarskoj konferenciji nesvrstanih, održanoj septembra, ovе godine u Luandi.

Premjer Zimbabvea, Robert Mugabe, u svojstvu domaćina na rednog samita, preuzeće septembra 1986. ulogu predsjedavajućeg pokreta nesvrstanosti od sadašnjeg predsjedavajućeg indijskog premijera Radživa Gandija.

JUGOSLOVENSKI IZVOZ NA BRITANSKO TRŽIŠTE

GODINA USPJEHA

LONDON, 20. decembra (Tanjug) - Godina koja je na izmaku bila je za jugoslovenske izvoznike na britansko tržište godina dobre trgovine. Jugoslovenske robe ovde je bilo za gotovo četvrtinu više nego prethodne, takođe veoma uspješne godine.

Na osnovu podataka jugoslovenskog zajedničkog privrednog

predstavništva u Londonu, Britanci su za jugoslovenske proizvode u 1985. godini platili 127,7 miliona funti. Uz taj takozvani čist izvoz, preko londonskog punkta ostvareno je još 125,1 milion funti za robu koja je iz Jugoslavije cistila na tržišta trećih zemalja. Konačno, naime raznih usluga zarađeno je oko 141 milion funti.

JUGOSLOVENSKO-ITALIJANSKI ODNOŠI

SPORAZUM O REFINANSIRANJU

DUGA

RIM, 20. decembra (Tanjug) - U ministarstvu inostranih poslova u Rimu danas je između vlada Jugoslavije i Italije potpisana sporazum o refinansiranju jugoslovenskog duga koji dospijeva u periodu između 1. januara ove i 15. maja naredne godine. Sporazum su potpisali jugoslovenski ambasador u Rimu Ante Skataretik i državni podsekretar Mario Fioret.

SJEDNICA SIV-a

UTVRĐENO VIŠE STAVOVA

● Savezno Izvršno vijeće raspravljalo je juče o izvještaju Vijeća republika i pokrajina na prijedlog Društvenog plana Jugoslavije u načelu srednjoročju i na Nacrt rezolucije o društveno-ekonomskom razvoju zemlje u načelu srednjeg godišnjeg

BEOGRAD, 20. decembra (Tanjug) - Savezno izvršno vijeće je na današnjoj sjednici, predsjedavajući Janez Žemljarić, utvrdilo stavove povodom izvještaja Odbora Vijeća republika i pokrajina Skupštine Jugoslavije na prijedlog Društvenog plana Jugoslavije od 1986. do 1990. godine i na Nacrt rezolucije o društveno-ekonomskom razvoju u 1986. godini. Vijeće je takođe utvrdilo stavove o primjedbama i prijedlozima odbora pitanje razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajina, o načelu zakona o sredstvima Fonda Federacije za kreditiranje bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i autonomnih pokrajina u načelu srednjoročnog plana i o načetu zakona o dopunskim sredstvima republika i pokrajina od 1986. do 1990. godine.

Savezno izvršno vijeće utvrdilo je načetu zakona o sredstvima Fonda Federacije za kreditiranje bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajina u načelu srednjoročnog plana i o načetu zakona o dopunskim sredstvima republika i pokrajina od 1986. do 1990. godine. Savezno izvršno vijeće utvrdilo je načetu zakona o sredstvima Fonda Federacije za kreditiranje bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajina u načelu srednjoročnog plana i o načetu zakona o dopunskim sredstvima republika i pokrajina od 1986. do 1990. godine.

IZRAELSKI AVIONI PROBILI „ZVUČNI ZID“ IZNAD BEJRUTA

Opasna provokacija

BEJRUT, 20. decembra (Tanjug) - Izraelski avioni su danas obnovili „izvidačke letove“ iznad libanske teritorije i u dva navrata probili „zvučni zid“ iznad Bejruta uprkos upozorenjima Sirije da „vazdušna gusarenja izraelskih aviona nebov iznad Libana i pograničnih dijelova između Sirije i Libana više neće prati nekažneno.“

Današnja prijepodnevna izraelska provokacija ostala je bez sirijskog reagovanja, ali to ne znači da će tako biti i ubuduće.

U međuvremenu sirijska sredstva informisanja angažovana su u akciji energične odbrane sirijske odluke da zaštiti svoje nebo i vazdušni prostor susjednog Libana „projektilskim kišobranom“ koja je izazvala gnjev Izraela i ponukala američku administraciju da zatraži njihovo „demontiranje“ i pozove obje zemlje da se „uzdrže od vojnih provokacija“.

KANCELAR KOL O IZGLEĐIMA RAZORUŽANJA U NAREDNOJ GODINI

Nada za „male korake“

BON, 20. decembra (Tanjug) - Svi znaci upućuju na to da će 1986. biti dobra godina, izjavio je bosanski kancelar Kol u jednom intervjuu.

Kol je izrazio nadu da će iduća godina donijeti šansu za nove „male korake u oblasti razoružanja“. On je naglasio da američki program za vaspinsku odbranu od raketa

UZ PRAZNIK ARMije

Sa general-pukovnikom Milanom Daljevićem, podsekretarom u SSNO i članom Predsedništva Savezne konferencije SSRN

Čvrsto jedinstvo Armije i naroda

● JNA u potpunosti spremna da u svakom trenutku ispunji svoj dio odgovornosti u obrani slobode, nezavisnosti, teritorijalne cjelokupnosti i ustavnog poretku Jugoslavije ● Armija socijalističkog društva ● U svim jedinicama urađeni su programi štednje, ekonomičnog i racionalnog poslovanja

nova stvaralačka pregnuća u razvoju i jačanju odbrambeno-samozaštitne sposobnosti našeg društva i revolucije.

Tito je ispoljavao stalnu i izuzetnu brigu za razvoj JNA i naših oružanih snaga u cjelini. Neposredno je usmjeravao i podsticao moralno-političku i sveukupnu borbenu izgradnju Armije. Tražio je da se ona neprekidno modernizuje u skladu s dostignućima savremene tehnike i tehnologije i zahtjevima savremenog rata i oružane borbe. Istovremeno je insistirao na stalnom jačanju svještne vojne discipline i pravilnih međuljudskih odnosa. Tražio je da u JNA vladaju odnosi svojstveni armiji socijalističkog samoupravnog društva. Pripadnici Armije dosljedno slijede ove i druge zahtjeve Josipa Broza Tita, a to će činiti i buduće

● Jugoslovenska narodna armija dosljedno poljava i nje-
guje bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti.

Potpuno ste u pravu. Naša armija je zaista veliki rasadnik bratstva i jedinstva i, u skladu sa zahtjevom Tita, kao zjenicu oka čuva tu najveću tekovinu naše revolucije. O tome se brine u cjelokupnom životu i radu Armije, u svim aktivnostima njenih pripadnika.

Svi pripadnici JNA su duboko svjesni činjenice da naši narodi i narodnosti mogu sačuvati svoju slobodu i osigurati ljepšu budućnost samo ujedinjeni i složeni. Istorija najbolje govori gdje bismo završili ako dopustimo da nas zahvatiti nacionalistička stihija. Zato se odlučno zalažemo za to da se već jednom krene u beskompromisani obraćun sa svakim nacionalizmom, bez obzira na to u kojoj formi se javlja, i da se, u isto vrijeme, odlučno stane na put svim dezintegracionim procesima u društvu i praksi zatvaranja u regionalne, republičko-pokrajinske granice, koja je, nažalost, uzeila maha. Moramo ojačati unutrašnju koheziju i jedinstvo Jugoslavije. Razumije se, na samoupravnim osnovama i uz dosljedno poštovanje ravnopravnosti svih naših naroda i narodnosti. Takvo zaloganje nema ničega zajedničkog s unitarizmom. Ko to tvrdi samo podmeće klipove pod naše točkove i perfidno protura svoje separatistike zamislji.

Moram da kažem da se u Armiji, kao zajedničkoj oružanoj sili svih naših naroda i narodnosti, posvećuje velika pažnja razvijanju jugoslovenskog socijalističkog partitizma i osjećanja da je Jugoslavija zajednička domovina svih nas. Čvrsto sam uvjeren da bi tako trebalo postupati u svim društvenim sredinama.

Snaga u ljudima: general-pukovnik Milan Daljević u posjetu jednoj od jedinica JNA

smanjuju. Sada smo dostigli granicu ispod koje se ne bi smjelo ići, ako ne želimo bitnije da zaostanemo u tehničkoj modernizaciji naših oružanih snaga: 5.20% od nacionalnog dohotka je minimum koji moramo obezbijediti u narednom srednjoročju. Zato su vi nadležni organi i organizacije i dalje podršku programu finansiranja JNA u narednoj godini.

OTVARATI PERSPEKTIVU

● U društvu ima i onih koji umjesto uključivanja u opštu društvenu akciju pokušavaju unijeti nepovjerenje u osnovne vrijednosti našeg sistema.

- To je tačno. Teškoće s kojima smo suočeni osokolile su sve idejne protivnike SKJ - nacionaliste, birokratsko-dogmatske i liberalističke snage i reakcionarni dio klera. Oni posljednji godine dižu glavu i, kao što ste rekli, našrnu na SKJ, na sistem samoupravljanja, na bratstvo i jedinstvo, jednom riječu - na sve tekovine naše oslobođilačke i revolucionarne borbe.

Sve agresivnijem djelovanju neprijatelja idu naraku i slabosti u djelovanju Saveza komunista, kao i oportunisti i kolebljivost koje u društvu ispoljavamo u provodenju stabilizacione politike. Znate, neprijatelj se uvijek hranio našim slabostima i leškoćama, pa to čine i ovoga puta. Toga moramo biti svjesni, uzbuditi se i već jednom prekinuti praksu olakog shvatanja društvenih obaveza i provodenja samo onog što je sebični, parcijalni interes. Dugoročni program ekonomske stabilizacije se mora najdosljednije ostvarivati u svim društvenim sredinama. To je naš osnovni zadatak u okviru sveukupnih priprema za 13. kongres SKJ. Na toj osnovi treba otvarati perspektivu i istovremeno ići u znatno ofanzivniju idejno-političku borbu protiv svih nosilaca neprijateljskog djelovanja.

Razgovor vodio:
Planinko VURDELJA

U SVIM JEDINICAMA — PROGRAMI ŠTEDNJE

● Današnji društveno-politički trenutak u znaku je složenih uslova provodenja Dugoročnog programa ekonomske stabilizacije. U tome i Armija ima značajne zadatke. Kakose oni ostvaruju?

- U najkraćem - dosljedno i odgovorno! Svaki dinar trošimo krajnje štedljivo. Radovima u režiji zadovoljavamo mnoge vlastite potrebe, posebno u proizvodnji hrane. Građimo samo ono što je najnužnije, a reducirali smo i pojedine programe. Nastojimo da vojna industrija što je moguće više doprinese povećanju našeg izvoza, itd. U svim jedinicama urađeni su programi štednje, ekonomičnog i racionalnog poslovanja. Samo tokom ove godine uštedeno je oko 15 miljardi novih dinara. Sami ocijenite koliko je to u uslovima kada nam je svaki dinar dragocjen.

U posljednje vrijeme, na nažalost, pojedinci proturaju glasine da je Armija glavni krivac za porast budžeta Federacije u idućoj godini. Tu je riječ o očitim špekulacijama. Izdvajanja za Armiju su znatno manja od izdvajanja najvećeg dijela drugih zemalja za vojne potrebe i u godinu u godinu se

U informativnom programu Radio-Banjaluke danas je gost general-pukovnik Milan Daljević, podsekretar u Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu, ujedno i član Predsedništva Savezne konferencije SSRN. U okviru jedne od najslušanijih emisija Radio-Banjaluke - „GOST SUBOTNJE PROGRAMA“, a povodom proslave 22. decembra - Dana JNA, general Daljević će kroz razgovor u studiju osvijetliti sadašnji trenutak, težnje i domet naše Armije.

U nastavku ovog teksta „Glas“ prenosi šire izvode iz tog razgovora, koji će emitovati Radio-Banjaluka danas (subota) počev od 9 sati.

OČUVANA KOHEZIJA

Izrasla u vihoru rata i socijalističke revolucije, JNA se danas svrstava u red najspremnijih i najmodernejših armija. U čemu je, po vašem mišljenju, njena najveća snaga i kvalitet?

- Osnovna snaga naše Armije, po mom dubokom uvjerenju, leži u njenoj neraskidivoj povezanosti s narodom i u čvrstom idejno-političkom jedinstvu armijskog sastava na Titovom kursu i oko programske opredjeljenja i politike SKJ. Mogu vam s ponosom reći, u ovaj naš veliki armijski praznik, daje očuvano čvrsto jedinstvo JNA. Nismo dozvolili, niti ćemo dozvoliti bilo kome, da slabij njenu koheziju i jedinstvo.

- Snaga JNA nalazi se i u njenom starješinskom sastavu, koji danas gotovo u cjelini čine poslijeratne generacije starješina, stasale pod okriljem ratnog kadra i sposobljene da dosljedno nastave njegovu djelu. Istakao bih, razumije se, i činjenicu da naša armija danas raspolaže savremenim naoružanjem i vojnom opremom koje, kao rješak ko u svijetu, proizvodimo uglavnom u vlastitim fabrikama. Budite uvjereni da je JNA u potpunosti spremna da u svakom trenutku ispunji svoj dio odgovornosti u odbrani slobode, nezavisnosti, teritorijalne cjelokupnosti i ustavnog poretku Jugoslavije.

ARMIJA — RASADNIK BRATSTVA I JEDINSTVA

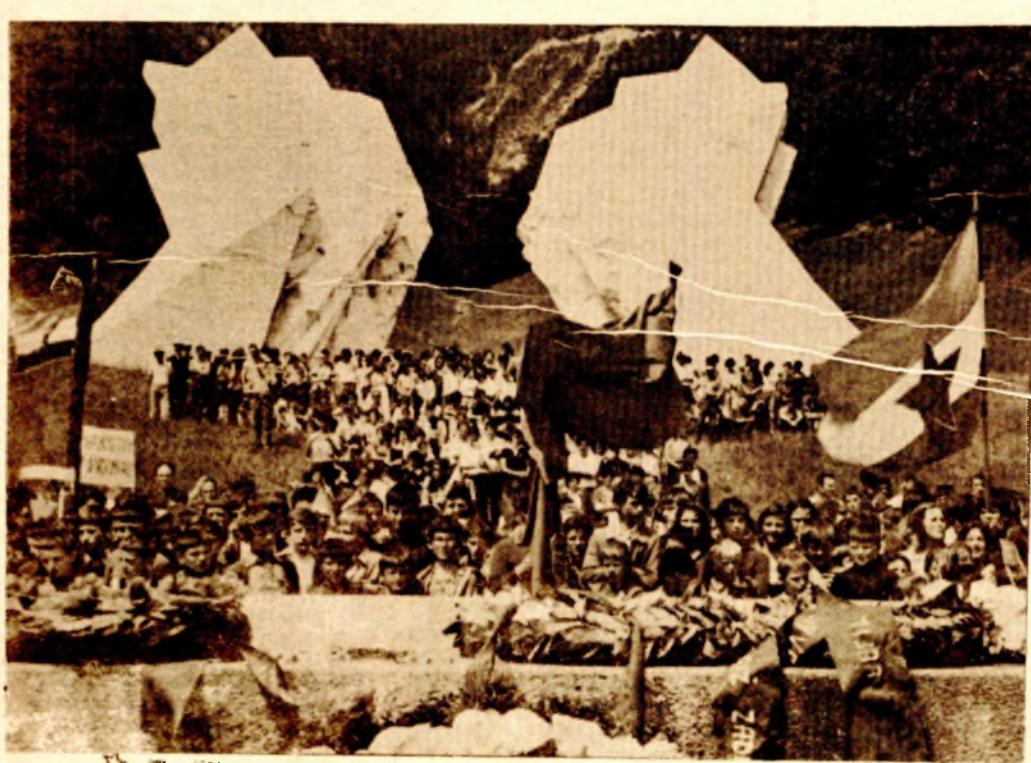
● Razvojni put Armije neraskidivo je povezan s imenom i djelom vrhovnog komandanta Josipa Broza Tita.

- Bez svake sumnje. Tito je tvorac naše Armije i njen prvi i najveći vojnik. On je utemeljivač koncepcije opštenarodne odbrane, koji je na djelu ostvario i stvaralački obogatio ideju klasičnog marksizma o naoružanom narodu. Njegova vojna misao i praksa predstavljaju trajnu osnovu i nadahnute za

SUSRET TITOVIH RATNIKA U DOLINI HEROJA

— Tih, dostojanstveni, stameni... Stizali su jedan po jedan, prošlog vikenda, sa raznih strana na Tjentištu. Njih dvadesetak zdrave se medu sobom kao najrođeniji.
— Neupućen nikad ne bi pomislio da su to slavne Titove junaci - komandanti i komesarji jedinica sa kojima se moglo jurišati i na nebo.

Vječno huči Sutjeska

Tjentište: mladi u Dolini heroja

Svi suveć u sedmoj, neki u osmoj deceniji života. Razumljivo, mnogi i narušenog zdruđuju. Došli su ovđje u Dolini heroja okovan planinskim vreljima da još jednom odaju poštovanju svojim palim drugovima, da prisutvuju otvaranju muzeja „Bitka na Stuješci“ i početku rada omladinske škole „Sutjeska“.

Sutjesci se uvijek vraćaju, jer je Sutjeska njihove mladosti blistava stranica istorije svih rodoljuba sa jugoslovenskim prostorom. Ovdje se od 15. maja do 15. juna 1943. godine odlučivala sudbina naše revolucije.

Ta legendarna bitka, sa svom svojom dramatičkom, ušla je u analu NOB-a kao peta neprijateljska ofanziva, a za hitlerov soldatesku bila je to „operacija Švarc“ u kojoj je trebalo likvidirati i obezglašiti narodnooslobodilački pokret. Na 16 hiljada gladnih i iznurenih partizana sa tri i po hiljade ranjenika krenulo je 127 hiljada izuzetno dobro naoružanih neprijateljskih vojnika. Za tadašnje, a i današnje vojne teorije, nepojmljiv ishod. I zato Sutjeska ostaje neponovljiva.

Ovdje su u jednom danu ginule trigeneracije iz jedne porodice. Na Krekovima gine legendarni Sava Kovačević, njegov kurir i sinovac Dragan, a na Tjentištu Savin otac Blagoje, starina od 76 godina, i Draganov otac Janko.

Sa Ljubinog groba Četvrti crnogorska proleterska brigada poslala je Vrhovnom komandantu onu čuvenu poruku: „Dok god budeš čull na Ljubinom grobu pucnje naših pušaka, Nijemci neće proći. A kad loga ne bude, znaće da na njemu nema živih komunista...“

III. poruka Dalmatinaca: „Preko polovina boraca našeg baljonja izbačen je iz stroja. Ali, za sve zadatke računajte sa nama kao da smo u punom sastavu...“

Na Sutjesci je ranjen i drugi Tito, jedini vrhovni komandant koji je u drugom svjetskom ratu neposredno na bojištu rukovodio operacijama. Na Dragoš selu je ostao potpredsjednik AVNOJ-a Nurija Pozderac, netragom nestao Veselin Masić, poginuo Ivan Goran Kovačić... Bez malo osam hiljada Titovih junaka ostalo je na Sutjesci da bdiju na vječnoj straži slobode.

Zbog svega toga okupjeni ratni komandanți i komesari sa Sutjeske nerado pričaju detalje, jer ih podsjećaju na jednu neponovljivu mladost, čija je krv potocima tekla niz planinske visove. Više insistiraju na opštima porukama legendarne bitke. Možda je to najbolje kazao alkarski vojvoda iz Sinja, ratnik sa Sutjeske, general-pukovnik Bruno Vučetić:

„Ne treba od ovih ovđe praviti svetiljke. Sve treba dosljedno uređiti, no mjeričovjeka, ali tako da bivaju buduća mladi. Jugoslaviju mogla vidjeti šta je radila i kako se ponašala mladost onog ratnog doba kujući bratstvo i jedinstvo.“

Većina istoričara misli da je ime Tjentište nastalo od latinske riječi „tentum“, pretpostavljajući tako da je ovde prije dvadesetak i više vijekova bila rimska stražarnica. Možda bi bilo i najbolje da čitav memorijalni kompleks ovog našeg doba bude istinska stražarnica - bratstva i jedinstva.

B. BOŽIĆ

**NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD NA PRAVNUM FAKULTETU
U BANJALUCI**

Studij i poslje

● **Sticanjem diplome studij prava ne može se smatrati završenim, već mlađi stručnjaci treba da nastave usavršavanje, odnosno sticanje novih i širih znanja — zbog čega je osnovan postdiplomski iz privrednog, radnog prava i samoupravljanja**

● **Nastavnici i saradnici objavili su do sada oko 50 naučnih i stručnih publikacija, a desetak asistenata je magistriralo i doktoriralo**

Od osnivanja Pravnog fakulteta u Banjaluci prošlo je deset godina. Za to vrijeme ova visokoškolska i naučna institucija afirmisala se na samoupravljanju, već i u jugoslovenskim okvirima. Tome je mnogo doprinijelo i stalno poboljšavanje kvaliteta nastave.

Sadašnji, sve zapaženiji rezultati nastavnika i studenata — sigurna su garancija za još lješu i uspešniju budućnost, odnosno perspektive razvoja fakulteta. To je između ostalog bio i povod za razgovor s prof. dr. Đurom Vukovićem, dekanom Pravnog fakulteta.

U KORAK SA PRAKSOM

● **Koliko naučno-nastavna djelatnost, kao najvažnija radna aktivnost Fakulteta, omogućava studentima, budućim pravnim, da steknu potrebna znanja prilagođena zahtjevima udruženog rada?**

dr Đuro Vuković: S udruženim radom — malo saradnje

— Pravni fakultet u Banjaluci je tokom svog postojanja polazio od potreba udruženog rada u provođenju naučno-nastavne djelatnosti. Nastavni plan i program stalno su se aktualizirali — prateći društvene promjene i nove potrebe. Fakultet je uvijek polazio da toga da naši studenti steknu potrebna znanja koja će im služiti sutra i da kao diplomirani pravnici obavljaju složene zadatke u privredi, sudovima, javnim tužilaštima, organima uprave, javnim pravobranilaštima... Nastavni plan i program su tako koncipirani da studenti u saradnji s nastavnicima i asistentima, uz vlastito angažovanje, steknu potrebnu obrazovnu osnovu i znanja iz pozitivno-pravnih i drugih disciplina. Dakako, nakon završetka fakultete

diplome

ta, diplomirani pravnik još nema niti može imati svoje potrebno radno iskustvo, koje stiče tek kao pripravnik u praksi. Iako su u tom smislu postignuti dobri rezultati, ipak ne možemo biti potpuno zadovoljni. Postoje pozitivno-pravna područja kojima bi se trebalo posvetiti više pažnje. To je, na primjer, slučaj sa pravnim poslovima vanjske trgovine. Međutim, rješenje ovog problema ne zavisi samo od fakulteta, jer smo limitirani propisanim fondom sati. Smatram, takođe da bi se i kvalitet provjere znanja mogao još više popraviti — uz veće angažiranje studentske organizacije. Na rješenju ovih problema radimo i vjerujemo da ćemo i ostvariti odredene rezultate, kaže dr. Vuković.

● **Već nakon pet godina rada, na Pravnom fakultetu u Banjaluci, organizovani su postdiplomski studiji. To su sada studij iz privrednog prava, te radnog prava i samoupravljanja. Kakva su dosadašnja iskustva u tom pogledu?**

— Smatramo, da smo do sada, s obzirom na kratko vrijeme i ograničena iskustva, postigli dobre rezultate na afirmaciji postdiplomskih studija. Posli smo od članjenice da se studij prava ne može smatrati završenim — sticanjem diplome diplomiranog pravnika i da ovi stručnjaci treba i nakon toga da nastave sa svojim izobražavanjem i sticanjem novih i širih znanja. Zbog toga smo dosada imali postdiplomske studije iz privrednog, te radnog prava i samoupravljanja. Ovi studiji rade i dalje, a pripremamo i osnivanje nekih novih, kao što su pravna informatika, građansko i krivično pravo.

NAUČNI PRISTUP

● **Koliko Pravni fakultet uspijeva da se pored nastavno-obrazovne funkcije, afirmiše i kao naučnoistraživačka organizacija?**

— Naučno-nastavni i naučno-istraživački rad su dvije strane iste pojave na visokoškolskim organizacijama. Ovo mora da važi za svaki fakultet i drugu visoku školu. Naučno-istraživački rad čini osnovu za naučno-nastavni rad, da bi se zatim iskustva naučno-nastavnog rada koristila u naučno-istraživačkom radu. Ukratko bih rekao da nastavnici i asistenti na fakultetu nisu samo reproduktivci svoje discipline, nego moraju biti i njeni kreatori. U tom pravcu ostvarili smo dosta dobre rezultate. Naši nastavnici i saradnici objavili su 547 naučnih i stručnih radova, od čega 14 udžbenika, 24 knjige i 127 skriptata. Objavljeno je oko 850 naučnih i stručnih radova u raznim publikacijama. Već u drugoj godini svog postojanja naš fakultet je pokrenuo Godišnjak. Ova edicija permanentno izlazi svake godine i dosada je izšlo devet, a u pripremi je i deseti broj. Treba reći da je ovo kod nas jedinstven slučaj — da jedna visokoškolska organizacija u tako kratkom vremenu po osnivanju objavljuje ovakve publi-

kacije uz kontinuirano izlaženje. Nadalje, naši nastavnici i asistenti su dosada izradili nekoliko projekata, a rade i na nekoliko novih. Desetak asistenata je magistriralo i doktoriralo. Održana su tri naučna skupa, uz učešće velikog broja stručnjaka iz cijele zemlje. Iako su postignuti dobri rezultati — naglašava dr. Đuro Vuković — nismo s njima još zadovoljni. Smatramo da su naše mogućnosti veće, ali smo kod toga suočeni s raznim teškoćama. Da spomenem samo preoperćenost naučno-nastavnim radom, nedovoljna finansijska sredstva i nedostatnu stručnu literaturu. Zbog toga je neophodno osigurati odgovarajuća finansijska sredstva za brži razvitak naučno-nastavnog rada.

RACIONALIZACIJA NASTAVE

● **Kako ocjenjujete inicijative da se unaprijedi i racionalizuje rad na Univerzitetu — putem potpunije saradnje između Univerziteta i fakulteta, te pojedinih fakulteta?**

— To je dobra zamisao. Postoje discipline koje su zajedničke gotovo svim fakultetima, kao što su osnovni marksizam ili ONO i DSZ. Nastava iz ovakvih predmeta mogla bi se obavljati putem zajedničkih katedri u sklopu Univerziteta. Postoje i predmeti koji su zajednički samo za dva fakulteta, kao na primjer politička ekonomija ili ekonomski politika. Nastava iz ovih predmeta mogla bi se organizovati kroz bilateralne odnose dva fakulteta od kojih bi jedan bio matični. Na taj način bi se moglo postići bolje angažiranje kadrova i ostvariti značajnije uštude.

● **Kakve su mogućnosti za još intenzivniju, funkcionalniju i efikasniju saradnju Pravnog fakulteta u Banjaluci s udruženim radom?**

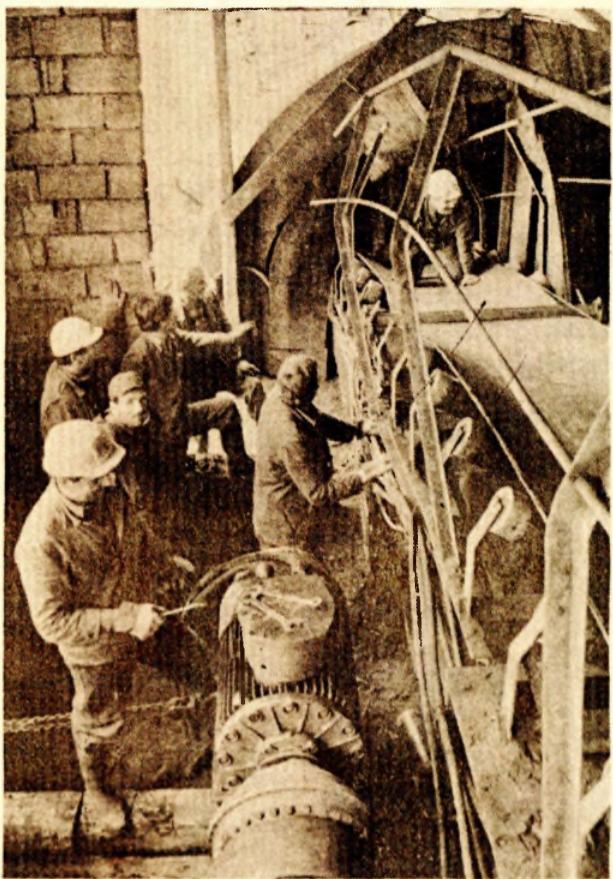
— Ove mogućnosti postoje. Upravo proučavamo osnivanje jednog posebnog tijela u okviru fakulteta, koje bi se bavilo permanentnom saradnjom s udruženim radom, i s kojim bi odražavalo stalne kontakte — praktično njegove probleme, ove stručno obradivale i pružalo razne usluge. Sadržaji ove saradnje mogu biti različiti. Da spomenemo samo upućivanje na mjerodavne propise, njihova objašnjenja, mišljenja o pojedinim slučajevima i njihova zastupanja, izrada projekata, stručna predavanja... Potreba za ovakvom saradnjom postaje, jer su subjekti iz udruženog rada često suočeni sa teškoćama zbog nedostatka pravih izvora ili njihove nejasnoće, nepostojanja stručnih kadrova ili njihovog nedovoljnog iskustva. Nadamo se da ćemo usputi u realizaciji ove zamisli, ali opet moram da ponovim, to ne zavisi samo od nas, nego i od raspoloživih finansijskih sredstava — rekaće na kraju prof. dr. Đuro Vuković, dekan Pravnog fakulteta u Banjaluci.

Mirko KISJAN

SA GARAVIM KOMORATIMA

„KAMENGRADA“

TRI STOTINE METARA POD ZEMLJOM

I hrabri i strašljivi

● **Rade danju, noću, subotom i nedjeljom**

Znaš, ovo je posao za ljudi koji su i hrabri i strašljivi!

— Kako i hrabri i strašljivi?

— E, pa ljepo. Hrabar moraš biti, jer bez toga nema posla, a strašljiv je ludo ne izgubiti glavu.

Ovako u rudarskom poslu govori Zarif Gančić, jedan od najstarijih kamengradskih garavih komorata. Punih 27 godina silazi u utrobu zemlje i hrve se sa brdima uglja.

— Uskoro, drugar moj, odlazim u penziju. Ako će ovo zbilja za novine onda zapisati da sam zadovoljan i ponosan. Radio sam jedan čestit posao i hranio devetoto djece. Sada, ovdje u jami, rade i tri moja sina.

Slušajući ove Zarifove riječi tri stotine metara pod zemljom uvjeravamo se da su bili u pravu svi oni koji su govorili da je osobni znak pravog rudara — optimizam. Ali to je, valjda, za izučavanje stručnjacima druge vrste, a nama valja zapisati još koju o rudarskoj družini, koju u SOUR-u „Titovi rudnici“ Tuzla proglaši za najbolju.

— Sve ovo ovdje sada ti je pjesma Priča veteran među kopačima Huso Hodžić. — Sjećam se vremena kad su uskoplji, niskoplji i hodniclji bili tako uski da se do kopa moralio i skoro puzeći, a grada za podgrade se vukla rukama.

Zaista, za samo nekoliko godina kamengradski rudnik toliko se izmijenio da gaje teško i prepoznati. Klasični način kopanja ugljja napušten, a mehanizovano široko čelo sa samohodnom hidrauličnom podgradom je jedno od najmodernejih. Neki kažu i u Evropi.

Od silne mehanizacije na širokom čelu laiku da pamet stane. Tu je jedna ogromna gvozdena grdosija, duga 95, a visoka skoro tri metra. Sastavljena je od bezbroj ogromnih kašika koje su međusobno povezane raznim kablovima i polugama i to zamjenjuje lopatu i kramp. Koliko jetagrdsija moćna, ilustruje podatak da za 24 sata (a ovdje se bez prekida radi) može da iskopa više od dvije i po hiljadu tona mrkog uglja.

— Od juna se ovdje sada ti je danju i noću i subotom i nedjeljom. Stajemo samo državnim praznicima, naravno, staćemo 21. decembra da proslavimo svoj dan, kaže Salet Mujkić, glavni poslovodja jame.

Više i ne stižemo da zapišemo imena, jerrudari, po prirodi srdačni ljudi, brzo se uključuju u razgovor. Nije svetako ni dobro da ne bi moglo biti i bolje. Neko reče:

— Mnogo nas hvale, ali malo ko od tih sličnih delegacija, ama ne sjećam se ni jedne koja je došla ovdje pod zemljom da vidi gdje mi to i šta radimo. Nije što je pred tobom, ali u jamu jedino slijeve novinarl.

— Ima li odlikovanja ili kakvih drugih društvenih priznaja, pitamo.

— I tu nas zaboravljaju. Ne radimo mi to zbog toga, ali...

Još bilježimo da je ovo metanskajama, a to znači da i najmanja nepažnja ili neoprezrost može izazvati eksploziju i požar, pa je zadatak onih starijih, da, pored nadzorne službe, više rade sa mladima koji stalno dolaze. Ima ih raznih struka. Nema posla, a u rudniku se dobro zaradi.

Sretno, garavi komorati!

Branislav BOŽIĆ

SUSRET U ĆOPIĆEVOM RODNOM KRAJU

Slikar Grmeča

Dragan Novaković — slikar koji iskazuje svoj talent i u skulpturi

● **Dragan Novaković:** „Deset godina je prošlo od moje izložbe posvećene književniku Branku Ćopiću. ● Smatram da će ovu osamnaestu samostalnu izložbu završiti do aprila, a predstavlja, u stvari kolaž crteža, krokija, figura i bista dragog književnika, Hašanca i našeg Krajišnika

U ateljeu Dragana Novakovića u Bosanskoj Krupi stoji bista, još nedovršena, književnika, stvaraoca za djecu iz Hašana, Branka Ćopića. Pored ovog Ćopicevog lika, slikar je uradio i niz portreta, crteža, krokija, koji će biti predstavljeni, vjerovatno u aprilu, na samostalnoj izložbi. Za Novakovića biće to osamnaesta samostalna izložba, prva posvećena jednom poznatom književniku, sa kojim se sretao za vrijeme književnih susreta „Stazama djetinjstva“, kada su i nastajale prve skice i portreti.

ĆOPIĆ — STVARALAČKA INSPIRACIJA

— Mislio sam da će ovaj ciklus posvećen Ćopiću završiti do ovogodišnjih, nedavno završenih književnih susreta, do „Staza“, koje su sada i Ćopiceve, ali vjerujem da će izložba biti pripremljena u aprilu naredne godine —

kaže Dragan. — Pored biste, uradio sam deset figura Branka Ćopića stvorenih prema već uradenim skicama i krokijima.

— **Imao sam namjeru da lik poznatog Krajišnika i Hašanca osvijelim, da uradim njegovu figuru, podsjećajući istovremeno na junake iz njegovog književnog opusa, ali i na činjenicu da je riječ o sasvim običnom čovjeku, zemljaku. Još 1975. godine u Hašanima imao sam izložbu povodom 60 godina života i 40 godina stvaralačkog rada Branka Ćopića.** Tada sam počeo, a u 1980. na književnim susretima ponovo uradio nekoliko njegovih portreta, u stvari skica, radenih na brzinu, na običnom ili novinskom papiru. Deset godina je prošlo od te izložbe posvećene dragom književniku i smatram da će ovu osamnaestu završiti na vrijeme. A počeo sam je pripremati u januaru ove godine, objašnjava Novaković.

Slikar Dragan Novaković rođen je u Beogradu, u kome je stekao likovno obrazovanje. Na Višoj pedagoškoj školi, na katedri za likovno obrazovanje, završio je konzervaciju, restaura-

raciju i štafeljno slikarstvo, a zaposlen je kao aranžer u radnoj organizaciji „4. juli“ od 1970. godine izlaze na samostalnim izložbama. Mape i sanduci su mu puni uradenih slika, među kojima je dosta onih koji još nisu izlagani.

— **Imao sam sada sedamnaest samostalnih izložbi.** Počeo mog rada bili su amaterski, od portreta do pejzaža. Tek kasnije sam i kristalisa u svoju sklonost ka Grmeču i grmečkom nebu. Nedavno sam uradio ciklus akvarela o Grmeču i Uni. U svim tim radovima prisutnaje želja da se sačuva, otrgne od zaborava i evidentira jedinstvena priroda i slikarska atmosfera. Naš sagovornik podseća da je prije dvije godine i u Banjaluci imao samostalnu izložbu akvarela. Bile su to uglavnom figure, ženski aktovi.

— Crteži su sastavni dio mog rukopisa i rada. Skulpture i grafike su mi drage i bliske, ali predstavljaju sasvim drugačiji dio mog zanimanja i interesa ka likovnom izrazu. Kad je riječ o grafici, radim minijature i radove vezane za bakropis. Svako kazivanje i senzibilno likovno izražavanje zahtjeva određenu disciplinu. Ne može se grafikom tolerirati nešto o čočiću, kao finom tehnikom crteža, iako grafika ima svoju snagu“.

ATELJE — RIZNICA STARINE

Novaković je do sada uradio preko hiljadu slika Godišnje, kaže, uradi do 300 akvarela. Stigne da radi i idejna rješenja zaštitnih znakova, spomen-obilježja, za plakete, značke. U svom ateljeu čuva slike afirmiranih slikara, prijatelja, sakojima razmjenjuje slike, a od svojih teško može računatina egzistenciju. Među platnim su djela Mitrovića, Karanovića, Terzića, Bijelića i drugih.

— Trebalо bi više vremena da bi se objasnile te duhovne i fizičke potrebe i sklonost ka likovnom izrazu. Poslije napornog rada na skulpturi uzimam crtež ili neku drugu tehniku, a praktično slobodnog vremena i nemam — kaže Novaković. — Kada je riječ o mom opusu inspirisanom prirodom, mogu reći da ništa ne prepisujem. Radim dosta, a imam ciklus akvarela koji su nastajali na putovanjima — iz južnog dijela Grčke, sa Krita, Sicilije, juga Italije, Sovjetskog Saveza.

Dragan Novaković ostavlja dostap prostora u ateljeu za eksponate koji predstavljaju vrijednu etnografsku zbirku iz prošlosti ovog kraja. Najstariji eksponat iz ove riznice je kamen sjekira iz perioda neolita, keramičke i drvene posude, zbirke preslica, starih pegli, fenjera, stari novaci, bodeži, eksponati iz srednjovjekovnog perioda koji bi trebalo da nadu mjesto u budućem Zavičajnom muzeju ovog kraja.

— Dok su slike plod rada u ateljeu, eksponati su nadjeni prilikom šetnji odslaska u grmečka selja, Podgrmeč ili uz rijeku Krušnicu. A neke su učenici škole ili seljaci pronašli i donijeli. Imao sam jednostavno namjeru da ih sačuvam od propadanja. Sada ih je tu između 500 do 700. Među njima i maizuzetno vrijednih eksponata koji zasluguju da nadu mjesto u zavičajnom muzeju, koji bi trebalo da se osnuje u Bosanskoj Krupi.

Jagoda PRNJA

ZAPOSLENI
ZA NEZAPOSLENE

FARUK RAJIĆ, RADNIK
„GRAFIKE“

Dao bih
ja i
više...

Faruk Rajić: Mi radimo i imamo sigurnost. A oni?...

Faruk Rajić upisao je 216 hiljada zajma za zapošljavanje. Ili, kako on to kaže, dvadeset jedan milion i šesto.

— **Mora se nešto ostaviti mlađim generacijama** kratko i skromno komentariše magacioner Faruk, zaposlen u OOUR-u „Grafike“ NIGRO „Glas“. Ovaj okretni plavoočki tridesetdevetogodišnjak, više on nas da upita nego sebe, kaže:

— **Šta sam drugo mogao?** Tako sam odlučio. Razmišljam sam da upišem i više. Da mi plaća pokrije ratu. Ovako, rata će mi biti milion i dvjesti (starih), a start mi je dva i četrdeset. Eto, pola plate. Ali, zaradim ja i više. Zavisi i od boda. Zadnjih mjeseci i preko četiri miliona.

— Kolege na poslu? Pa, kad se o tome govorilo, možda nisu vjerovali da će toliko upisati. Aja, opet, nisam odstupio od onoga što sam rekao.

— Za mnom je šestnaest godina radnog staža. Mi koji radimo imamo i sigurnost. Šta je sa nezaposlenima? Vrijeme prolazi, pa ako se nešto ne uradi, može prerasti i u socijalni problem.

— **O sebi? Šta se tu ima reći.** Na posao s posla. Stanujem u Zagrebačkoj ulici, druženje s prijateljima i poznanicima. Fudbal rado polgram, onako amaterski, s društvom. Eto, nemam djece. Supruga Jasminka radi u „Čajavec“ kao referent. Njoj sam savjetovao da upiše jedan prosječan lični dohodak, to je nešto oko pet miliona. A ja sam odlučio ovako. Eh, da se nekako mogu vratiti i ovi dugovi prema inozemstvu. To nas opterećuje i velik je jaram. Po meni, odmah iza zapošlenosti. Razmišljam sam, i za to bih dao. I to bi bio dobar potez,

ako se može, da se zajednički smanje ti dugovi. I ovi problemi u društvu nisu od juče. Ima i usvjetu nezaposlenosti i inflacije, ali mora se gledati da se na najbolji i najbrži način ovo stanje sredi. A o radu? Mora se na poslu uprijeti...

S. KREMEŠNOVIĆ

ČUDNE Ljudske ŠUBDINE

Jozina borba za život

● **Poslije teške saobraćajne nesreće i 23 dana provedena u komi, Jozo Čosić uspio je da demantuje ljekarske prognoze i da poslije upornog vježbanja stane na noge. ● Čim potpuno ozdravi, on će se vratiti na posao u „Autoprevoz“ Remont i servis, iako je već penzionisan kao teški invalid.**

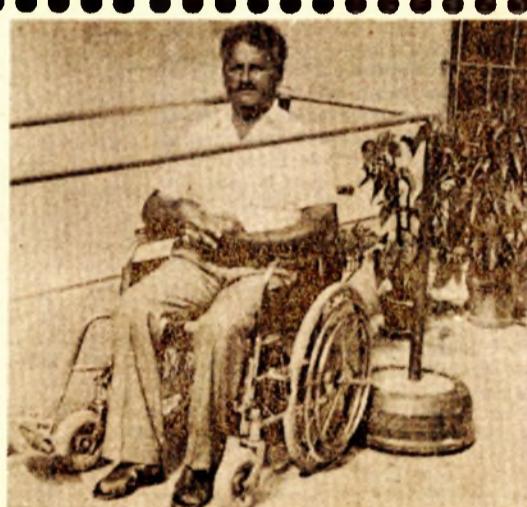
Jozo Sosa Čosić je, poslije teške saobraćajne nesreće, 23 dana proveo u šokosobi. Vrlo malo su čak i samo ljekari davalni nade da će preživjeti tešku frakturu lobanje i niz drugih tjelesnih povreda. Svakodnevno su Jozina supruga Kata i sin Ante bdbili nad njim, dežurajući uz bolesničku postelju. Dolazili su mu i drugovi iz „Autoprevoza“ — OOUR „Remont i servis“.

I kada se Jozo najzad probudio iz duboke kome i došao svijesti, morao se pomiriti sa gorkom istinom da će cijelog života biti prikovan za invalidska kolica. Bilo je to saznanje, koje ga je, u prvi tren, naprosto pokosilo. Ali, našao je on neke skrivene snage u sebi i rekao: „Ma Jozo, izdrži i ovo. Volja pobjeduje sve, pa i bolest!“

SOLIDARNOST

I počeo je Jozin život iznova. Upomoćuju mu prvi priskočili radnici OOUR-a „Remont i servis“. Došli su mu kući ponudili da pomognu koliko se može. A trebalo je dosta toga učiniti za njihovog radnog kolegu sa kojim su drugovači deceniju i po. Nije bilo nikakvih problemakada je trebalo adaptirati kupatilo i ulaz u kuću Jozu Čosiću, kako bi s invalidskim kolicima mogao ulaziti u nju. Niko u ovom kolektivu nije postavljao ni pitanje, kada se Jozo obratio za kola da ga odvezu u Crnu Goru kod ljekara.

— Tu smo Jozo, uztebe. Sve čemo učiniti da lakše savladati tegobe i počneš nov

Svakodnevne vježbe na razboju donose očigledan rezultat!

život — gorovili su mu radnici „Remonta i servisa“.

Jozo se, naravno, nije mirio sa sudbinom. Teško mu je padalo saznanje da će ostati prikovan za invalidska kolica. Nikakva operacija nije dolazila u obzir, niti su ljekari preporučivali banjsko liječenje. No, Jozo se nije predavao. Predložio je radnim kolegama da mu ispred kuće montiraju razboj.

— **Šta će ti razboj, pobogu brate? Mame toga, budi sretan što si ostao živ —** govorili su mu prijatelji.

Ali Jozo je insistirao. Imao je snažan osjećaj da može savladati bolest, da može stati na noge.

NADANJA

— Nisam se predavao. Ne, nisam se htio pomiriti sa činjenicom da više nikada neću stati na noge. Dugo godina sam aktivno igrao fudbal i to u zalužanskoj Mladosti, Slogi iz Tma i Jelšingradu. Objesio sam kopačke o klin u 42. godini života. Samom sebi sam rekao: „Jozo, moraš stati na noge“.

I poslije dugotrajne rehabilitacije i vježbanja u krevetu, pa u samim kolicima, a potom i na razboju, Jozo je stao na noge. Istina, nije mogao napraviti korek, držao se za žleznu šipku, ali — osjećao je tlo pod nogama.

Pa, neka ti je sretan povratak na posao. Jozo Stevan RISOVIĆ

● SA RATARIMA
● U DELTI NERETVE

Umjesto mandarina-kupusnjače

Prošlogodišnja zima, sa ekstremno niskim temperaturama, ostavila je toliko dubok trag na oko pet stotina hektara plodnog zemljišta da će biti potrebno da se uloži maksimum znanja i novca kako bi se ponovo privelo redovnoj proizvodnji - kaže dipl. inž. Čedomir Karabatić, direktor OOUR-a „Poljoprivreda“ opuzenskog kombinata.

To je, zapravo, i pravi dogovor na mnogobrojne nedoumice potrošača širom zemlje koji se pitaju zašto je nedovoljna ponuda ovog južnog voća, ili pak zašto je toliko skupo ako se već negdje nudi.

Specifičnost proizvodnje ovog agruma koliko god bila blagodet u „normalnim“ godinama, toliko pravi poremećaj na tržištu i donosi gubitke u godinama koje nemaju milosti prema ovom, na temperature osjetljivom, voću.

- To nam je donijelo gubitak od 500 miliona dinara za devet mjeseci - kaže direktor Karabatić - zbog čega ćemo ovu godinu završiti s negativnim poslovnim saldom. Valja, međutim, reći da užurano radimo na sanaciji i da smo već sposobili proizvodnju na 180 hektara, koja će donijeti rod naredne godine. A preostalih 280 hektara planiramo da saniramo do kraja ove, odnosno u narednoj godini. To znači da planiramo punu proizvodnju tek 1988-89. godine, zaključuje ovaj stručnjak za južno voće, koji je rukovodenje OOUR-om preuzeo u najtežoj situaciji. Osnovni prihod, je dakle, zatajio. Uknjiženi su veliki gubici, ali voćari i vinogradari Opuzena nisu „klekli“ pred sudbinom i tražili izlaz u sredstvima šire društvene zajednice. Istina, dio će sredstava pristići, ali osnovu sancionog programa čine vlastita sredstva, rad i znanje. Na iskrčenim agrumicima već je zasadenc povrće. To su uglavnom kupusnjače: kupus, kelj, karfiol, nešto manje i paprike, koje će tokom proljeća biti isporučene na kontinentalno tržište.

Reklo bi se: to oni mogu prouzvesti u toku zime zahvaljujući pogodnoj temperaturi. Ali, ovdje čak i veći značaj pridaju navodnjavanju. Eto uskoro će „krenuti“ crpne stanice uvezene iz Čehoslovačke i plaćene rasadom voća iz ovdašnjeg rasadnika.

I dio drugih potreba pri navodnjavanju biće riješen na istovjetan način. Umjesto nedostajućih deviza-plaćanje će biti robom. Time se ostvaruje direktna devizna ušteda. Istina za volju, devize za uvoz mandarina ove godine nije bilo moguće uštedjeti. Ali, možda bi se moglo malo i pričekati na domaću proizvodnju i zadovoljiti količinama koje će biti prilozvedene kod poljoprivrednika kooperanata-nekoliko kilometara južnije, u Podgradini. Jer, sadašnja cijena od 400 do 500 dinara ipak je previšoka za tanak radnički džep, a izloži mame i u sadašnjoj situaciji sigurno ne djeluju psihološki pozitivno. Njihova cijena će nažalost, kako prognozira direktor Karabatić, biti i ubuduće visoka. Sve dotle dok poljoprivreda ne dobije praktičan prioritet, a ne samo verbalnu podršku i krojenje svih proizvodno-ekonomskih zakonitosti u kabinetima ekonomista, pravnika, političara. Zaista, tom je zaključku došlo vrijeme, kako nedavno reče i prof. dr Davor Savin u jednoj TV-emisiji: „Obezbijedimo domaću hranu za vlastite potrebe - to je najveći izvoz.“

Dragan KISIN

NOVA INDUSTRIJA - BEZ DIMNJAVA I ZAGAĐIVANJA

Glista - ekološki

div

● Do sada je bila samo mama na udici, ali se odskora na nju upecao cijeli svijet, pogotovo razvijeni, koji joj je dao zadatak da preradi dubre i otpad, da proizvodi veoma traženi humus. ● Zato je sićušni crv nazvan ekološkim divom koji može čovječanstvo i prirodu da spasi sve opasnijeg zagadživanja gradskim i industrijskim otpadom

Leje sa glistama na farmi Cajlana i Jungića

Humus koristan u poljoprivredi, šumars-tvu, cvjećarslu...

EKOLOŠKA BUDUĆNOST

Zamislimo budućnost u kojoj bi Vrbas ispod INCEL-a bio bistar. Mnogima to izgleda kao utopija, ali bi to lako mogla biti i stvarnost, kada bi se uz pomoć glista, što su davno učinili Japanci, preradišao celulozni otpad, koji sada slobodno otiče u rijeku i čini je mrtvom u donjem toku.

Sjetimo se prošle godine kada su otpacili Svinjogojske farme u Novoj Topoli zatrovali rješicu Ljevičanicu, pomerili svu ribu u njoj i čak ugrozili ribogojilište na Bardači. Te opasnosti ne bi bilo da se uz ovu najveću evropsku farmu svinja nalazi i farma glista koje bi se hrane svinjskim dubretom. O ekonomskim učincima da i ne govorimo. Uz pomoć glista stočarstvo bi konačno stalno zdrave noge i ne bi grcalo u gubicima, jer bi se manjkovi i te kako mogli kompenzirati skupim humusom i prodajom još skupljih legala glista.

— Leglo se uzima kao osnovna cilja u ovoj proizvodnji, objašnjava Željko Jugnić.

— U njemu je obično oko 30 hiljada odraslih glista, isto toliko mlađih i 30 hiljada kokona, ili jajačaca za razmnožavanje. Ovo „jato“ može da živi na maloj površini od dva kvadratna metra i na dubini ne veci od 25 centimetara. U prirodi na jednom kvadratnom metru živi 50 glista. U tome i jeste prednost i svoga tajnog industrijskog uzgoja: veliki broj glista na maloj površini. Kalifornijska crvena glista po bioškemianatomskim karakteristikama ista je kao i naša kišna glista, ali ima neke osobine koje ovanema. Brzo se razmnožava, tako da se njihov broj udvostruči svaka tri mjeseca; ne bježe i drže se na okupu, ne napada ih nikakva bolest i vrlo brzo preradišu velike količine dubriva u humus. Kalifornijska glista ne luči ni sekret odbojnog mirisa, kojim se inače od napada štite gliste u prirodi.

— Tehnologija je u suštini jednostavna, ali to ne treba da zavarava. Mora se uložiti mnogo rada i stripljenja da se formira jedna stabilna farma. O nekim brzim efektima i lakoj zaradi nema ni govora, i mnogi koji su tako računali prevarili su se. Ali, poslije izvjesnog vremena trud se isplati i tada gliste počinju da „rade“ za čovjeka. Mi smo kao početnici u ovom poslu prošli došta lutjanju i iskušenja, ali zato sada imamo uhodanu tehnologiju. Možemo već da prodajemo leđa svima koji su zainteresovani i da im uz to pomognemo u uhodavanju proizvodnje.

Nismo ljubomorni na znanje koje smo stekli i spremni smo ga prenositi i širiti dalje, jer je uzgoj glista, u to smo uvjereni, industrija budućnosti, kojima ne samo pojedinstvima već i društvu. Može nas oslobiti mnogih ekoloških katastrofa kojima je dosadašnji industrijski razvoj izložio živi svijet na zemlji — riječi su inžinjera Cajlana.

Željko JURIĆ

FARAONOVА PRIJETNJA

U starom Egiptu, ravno prije pet hiljada godina faraoni su zabrinjavali da se iznose gliste iz plodnog mulja u dolini Nila. Svaki držnik koji se usudio na tako nešto platio bi glavom. Ljudi su već tada znali da gliste čuvaju tajnu plodnosti zemlje. Grčki filozof Aristotel nazivao ih je utrobom zemlje. Carl Darwin, jedan od najvećih svjetskih naučnika, tvorac evolucije, više od 40 godina izučavao je kišne gliste. Objavio je i knjigu o njima, ali je ona dugo bila zaboravljena. Darwin je u toj knjizi napisao doslovno ovako: „Ne postoje, bez i jednog izuzetka, druge životinje koje su u istoriji svijeta igrale tako važnu ulogu kao što su to ova mala stvorenja“.

Poslije drugog svjetskog rata svijet je ponovo otkrio zaboravljene crve. Učinili su to, a ko bi drugi, domišljati Amerikanci, i to potaknuti naglim širenjem mode sportskog ribarenja. Izvjesni Hju Karter prvi je počeo masovnu proizvodnju ovih mamaca u zatvorenom prostoru jedne napuštenе zgrade. Za njim se poveo i Ronald Ged i obojaci su za kratko vrijeme postali dolarski milioneri. Japanci, koji su proizvodnju glista preuzeli i naučili od Amerikanaca, već rade na tome da uzgoje posebnu vrstu koja bi bila pogodna za ljudsku hranu.

— Nama bi odgovaralo da se ova proizvodnja širi, posebno u društvenom sektoru. Tržiste glista ni u svijetu, a pogotov kod nas, nije ni izdaleka zasićeno, i pitanje je da li će ikada biti s obzirom na velike koristi. Na prvom je mjestu kao proizvod humus, po svojim hranjivim sastojcima i drugim osobinama višestruko kvalitetniji od stajskog dubriva. U njemu nema pesticida, pa samim tim ima i veliku prednost nad vještačkim gnijevom. Meso glista može se preradišati u brašno za ishranu stoke. Samo o tome za sada nema ni govora, sve dok se proizvodnja ne proširi. Ali, možda su ekološke prednosti najvažnije. Preradivanjem dubriva, koje postaje veliki problem stočarske pr-

JUGOSLAVENSKA HUMANA AKCIJA:
„NEDJELJNI GLAS“ I „ARENA“ TRAŽE VAŠE NAJMILIJE

PIŠE:
MARINO ZURL

1

Otkriće na Jokinom brdu

Još jedno dijete iz stravične ratne kolone od 23.858 kozarske djece javilo se jugoslavenskoj humanoj akciji „Nedjeljni Glas“ i „Arena“ traže vele najmilije“ da pokuša otkriti svoje porijeklo. To je **Nada Marković**. Ima **Nada** dobiljao je odsvojiti usvojitelja, porodice **Sertić**, a prezime po suprugu. O sebi iz najranijih dana ništa ne zna. Sjećanje njena su posve brijeda. Tome je razlog potresna pretpostavka da je imala svega sedam mjeseci kada je ljeta 1942. otrgnuta od svojih najmilijih. Samo zahvaljujući dobroti **Agate Sertić** iz Galdova kraj Siska djevojčica je otrgnuta od sigurnesmrti. Agata Sertić te 1942. godine ovu djevojčicu izvlači iz zloglasnog logora u Sisku.

O tom logoru piše Dragoje Lukić u svojoj knjizi „Rat i djeca Kozare“ („Narodna knjiga“, Beograd, 1984):

„Ustaško-njemački logor u Sisku osnovan je krajem jula 1942. poslije ofanzive na Kozaru, i Samarcu, imao je u svom sastavu poseban logor — „Prihvalliste za djecu izbjeglica“, kojim je rukovodio liječnik **Antun Najžer**, ratni zločinac. Dječji logor u Sisku nalazio se pod pokroviteljstvom „Ženske loze“ ustaškog pokreta i ustaške Nadzorne službe sa logornikom Rokom Fagetom na čelu. Od 29. jula 1942. do 8. januara 1943. kroz logor u Sisku prošlo je 7000 djece. Prema podacima **Ante Dumbovića**, povjerenika Ministarstva udružbe NDH, samo za pet mjeseci umrlo je 1600 djece. Ustaški logor za djecu u Sisku bio je poznat kao jedan od najozloglašenijih, jer su djece, odvojene od roditelja, zatvarane u prostorije zaražene pjestavcem i tako ostavljana danima bez hrane i vode...“

„Dječji logor u Sisku bio je u sastavu „Prolaznog logora za izbjeglice“ u kojim su ukažene ekspedicije Nijemaca i ustaša, gotovo u toku čitavog rata, dovičile žene i djecu. Majke su gonili na prislinski radu Njemačku, a djecu trpali u „prihvallistu“ iz kojih se teško izlazilo.“

U osnovnu školu u Novom Sisku u solanu Reis, u prostorijekrzičkog doma i samostana Sveti Vinko, u Teslićevu staklanu i kupalište, uzgradu Guči i Sokolanu, ugurano je

6500 mahom kozarske djece. Pod pokroviteljstvom „Ženske loze“ ustaškog pokreta, logornika Roka Fagete i Antuna Najžera, počelo je njihovo umiranje. Ante Dumbović, učitelj, jedan od najzaslužnijih za izvlačenje dvije hiljade djece iz logora i njihov razmještaj u porodice, kao službenik Ministarstva udružbe NDH, zapisao je cifru od 1152 umrle djece u toku jula 1942. Sačuvano je i 800 fotografija, potresno svjedočanstvo za sva vremena, o njihovom stradanju.“

Eto, iz takvog logora nejaka i bolesna bezimena djevojčica dospijeva u zaštitničku kuću porodice Sertić. Ovdje započinje drugi dio njene teške ratne prilice.

Nada Marković — NN Gradišić
1946. godine

„O svemu tome što će se dogadati sa ovom djevojicom u kući porodice Sertić i kasnije izvan nje život će ispričati svoju priču, a dežurni magnetofon „Nedjeljnog Glasa“ zabilježi će tu priču onako kako ju je kazivala **Nada Marković**. Ispisane su stranice za „Nedjeljni Glas“, po godinama nastajanja složene su sve njene fotografije, od

najranije, koja je snimljena 1946. godine na kojoj bosonogadjivojčica sa smiješkom na usnama drži u rukama stručak cvijeća. Nažalost, u materijalima namijenjenim čitaocima „Nedjeljnog Glasa“ nije postojao ni jedan jedini dokument iz njene ratne prošlosti.

Nada Marković — NN Gradišić
1985. godine

I već kada sam trebao s Jokina Brda uputiti pošiljku uredniku „Nedjeljnog Glasa“, slučaj **Nade Marković** doživio je neočekivani obrt. Nedavno je iskršnuto ratni dokument koji će **Nadi Marković** pomocići da dođe do istine o sebi; prvi put se pojavio takav dokument nakon 43. godine. Taj dokument će nevjerojatnom slučajnošću isčupati iz zaborava žena koja se također zove **Nada**, a koja je u ratu doživjela istu sudbinu kao i ova **Nada** iz naše priče! Time je ovaj slučaj postao jedinstven u čitavoj

Kad je avgusta 1942. pod prezimenom Gradišić bila spašena iz logora, imala je oko sedam mjeseci. Njena krvna grupa: A, rh-faktor pozitivan. Oči zelenkaste. Kosa svjetlo-klesnjačasta. Na gornjem dijelu nosa zadebljanje u obliku kvadratice. Visina 160 cm. Na desnoj nozi dva obilježja — tragovi teške opkolitne.

praksi mog traganja za kozarskom djećom od 4. oktobra 1963. godine!

Počinimo priču ispočetka!

Nada Šinik Vešilgaj nedavno je došla u Gornje Podgradce. Došla je u goste svome bratu **Milovanu Šiniku Mačku**.

Podsjetićemo čitaoce „Nedjeljnog Glasa“ na događaj iz maja 1984. godine kad je banjalukačka redakcija „Glas“ i zagrebačka redakcija „Arena“ zajedno sa svojim čitaocima, u svojoj združenoj jugoslavenskoj humanoj akciji „Glas i Arena traže vaše najmilije“ bilježe još jedan svoj veliki uspjeh: otkriće porijekla dočasnog Boši Vešilgaj. Tada u „Arena“ broj 120 objavljuje se reportaža pod naslovom „Susret nakon 42 godine“, u čijem uvodnom dijelu piše:

„Nedvojbeni i utvrđena istina da je Boša nakon 42 godine uspjela otkriti svoje porijeklo pokrenula je lavinu radosti i veselja u Potkozaru. Vijest da je Boša zagrlila svoga brata Milovana Šinika Mačka, a zatim i dva brata, po ocu Jovanu u drugom braku rođena poslije rata, Jovanu i Dragutinu, munjevito je preletjela od Gornjih Podgradaca cijelim Potkozarjem podno legendarne Kozare. Jugoslavenska tradicionalna humana akcija „Glas i Arena traže vaše najmilije“ zlatnim

je slovima urezala u svoju povijest 161 riješen slučaj. Stotinu šezdeset i prvo kozačko dijete u ratu otrgnuto od roditelja vratio se svojoj rodnoj gradi. Tromjesečna istraga u otkrivanju Bosina porijekla, poslije 26 napisau „Glasu“ i „Arena“ reportaže „Plisana vjeverica najdraža igračka“ završena je. Porodica Šinik, zajedno s Potkozarjem, slavi svoj najdraži, najradosniji dan.“

Sada, nakon više od godinu dana od tog radosnog događaja, **Nada**, nakon višekratnih susreta sa svojim bratom **Milovanom**, opet dolazi da ga obide. Poslije podne **Nada** stiže i na Jokino Brdo; dolazi da položi cvijeće podno **Ranjenog ptice**, spomenika djeći Kozare koja se nisu vratile iz rata.

I tada **Nada** dolazi na ideju da još jednom pregleda ratnu dokumentaciju o teškim sudbinama djece sa područja Bosanske Gradiške. Pustio sam je da jedno vrijeme na miru lista tom dokumentacijom, koja se odnedavna nalazi na Jokino Brdo.

U tišini kuće jedino se čuju otkuci sata. **Nada Šinik** čita. I to dugo i strpljivo s golemom pažnjom čita podatak po redak:

„Dijete broj 380, transport iz Bosanske Gradiške 3. avgusta 1942. umrlo... Dijete broj 381, transport iz Bosanske Gradiške 3. avgusta 1942. umrlo... Broj 410, žensko dijete, staro 10-20 dana, transport iz Bosanske Gradiške 3. avgusta 1942. umrlo...“

Odjednom se kućom prosuo izbezumjeni krik. **Nada Šinik** je ustaša, uzbudena je, u očima joj zaškrilje suze i prodorno vrišti:

— Našla sam! Našla sam sebe!

(U idućem broju
„Nedjeljnog Glasa“):

TEŠKA RATNA ZAGONETKA

SAGOVORNIK IZ „OLIMPIKA“

Nigdje kaou Hozićima

Uudobnom vozu što grabi ka Sarajevu teče zanimljiv dijalog. Za koji minut bićemo u Bosanskom Novom. I dok „Olimpik“ žutro osvaja kilometre, naš razgovorljivi poznanik **Rasim Hamzagić**, poljoprivrednik iz sela Hozić kod Donjih Agića, sa neskrivenim ponosom napominje:

— Volim ja, brate, svoje Hoziće i Donje Agiće. Dobar je to narod. U svim akcijama, onim od zajedničke koristi, moji Hozičani su prvi. Svi složno „krenu“ i povuku čitavo selo, sve stanovnike. Ondaločata selo i zaseoci krenu za njima.

Tako, u razgovoru, bolje upoznasmemo i Rasima. On je, kaže i dobar proizvođač mlijeka koje redovno isporučuje Zemljoradničkoj zadruzi u Donjim Agićima, čiji je i kooperant već blizu tri decenije. Odnedavno je on i tzv. udruženi poljoprivredni proizvođač. Sve što od žitarica proizvede na svom imanju — to su uglavnom pšenica i kukuruz — isporučuje zadruzi.

— Da je bolje zdravije i da se ima više radne snage, mnogo više bih proizveo mlijeka, a i pšenice i kukuruza. Međutim, ne može se stići, jer su nam se djeca rasula po svijetu. Evo, baš sada se ja i žena vraćamo iz Zagreba. Bili smo kod sna vozača. Lijepo se snašao, i nama je bilo lijepo. Ipak, jedva čekamo da stignemo kući u selo, u naše Hoziće.

Unazad nekoliko godina, kaže Rasim, isporučivao je više i mlijeka i žitarica. Ta proizvodnja sada je opala nešto zbog narušenog zdravlja i godina koje „pritiskuju“, ali i zbog niske otkupne cijene mlijeka. Ove jeseni osam dunuma zasijao je ozimom pšenicom, a isto toliko zasijaće u proljeće kukuruzom.

Rasim je pun hvale za svoju zadrugu.

— Ona nam znači život, pa i više od toga. Sve što nam je potrebno nabavljamo na kredit u našoj zadruzi. Eto, nabavio sam traktor od 38 konja, razne priključne mašine i prikolicu, i sve to na kredit preko Zadruge u Donjim Agićima...

A šta biva zimi, kad nema poljskih radova? — pitamo Rasima.

— Ni zimi nismo besposleni.

— Tada nam dobro dođu savjeti stručnjaka. Navrate nam drugovi agronomi iz Kombinata „Bosanska krajina“ i drže nam predavanja o žitaricama, uzgoju i tovu teladi, o proizvodnji mlijeka, a mnogo toga čujemo i naučimo o pravilnom sađenju, izboru sadnicu i zaštiti voća. Dobijemo i neke korisne brošure. Tako kod svojih kuća čitamo i učimo o proizvodnji hrane. A mislim, inače, da se daleko više hrane u našoj zemlji može proizvesti. Zato mladima treba dati sanu. Nekarade, neka se dokazuju. Zar ta mladost nije i u ratu i u poslijeratnoj izgradnji zemlje najveći teret iznijela na svojim plećima?

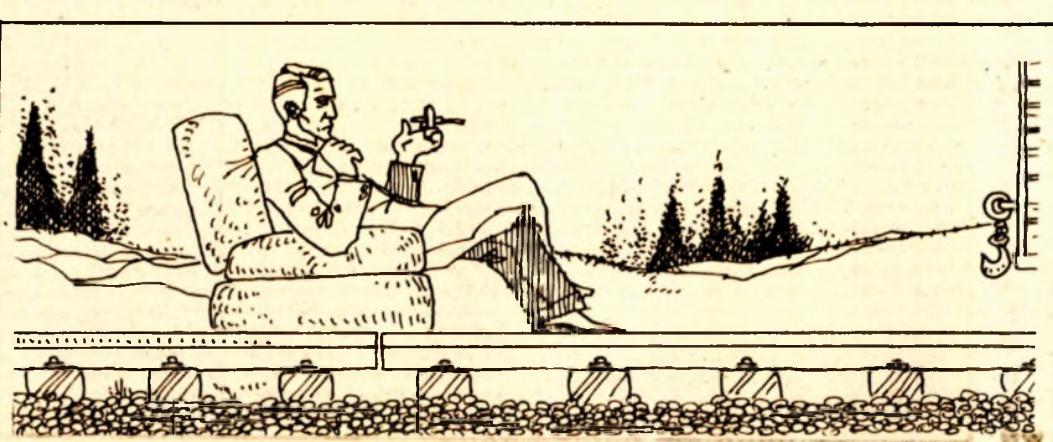
xxx

Stigosmo, evo, u Bosanski Novi. Odavde će Rasim automobilom u svoje selo.

Rastali smo se uz stisak ruke, uz poziv i obećanje za ponovni susret, ali tamo u Hozićima i zadruzi Donji Agići.

Doci ćemo čim grane proleće.

Sreten GOJIĆ

Kemal COCO

DRŽAVNA ŠUMA

Kroz otvorena vrata jutro je ulazio u kafanu. Činilo je to tako što je kafanski vazduh izlazio, ajutarnji šenaseljavao tako primjetio da je Salkan sam sebi rekao: Sve, sve, ali jutro. Ono je, kao mladost u životu, najlepši dio dana. Samo, samo da nije ovog prokletog poziva.

Tada je ustao, otišao do ormarica koji je stajao u gornjem dijelu kafane, preturao neke papire, i sjedajući za sto sam sebi poče zboriti:

- Šta misli ova država? Od mene traži isti porez kao i od onih što gomilaju milione, što kupuju nekakve kuće po moru, što se utrkuju koji će bolji auto kupiti. Kod države je svaka kafana ista. Bila ona u centru grada, na autobusnoj stanici ili ovdje u kasabi gdje ljudi rijetko navraćaju. Ja moram platiti porez, a od čega, niko me ne pita. A platio bih ga, samo, samo da imam od čega.

Možda bi Salkan osuo i veću paljbu na svoju državu da se na vratima ne pojavi Murat, "čudni čovjek", kako ga ovdje nazivaju. On radi i dan i noc i sve što zaradi dade djeci da završavaju visoke škole. Troje je već ostalo u gradu, tamo gdje su i škole završili. O jednom je i televizija nešto lijepo govorila.

- Jednu kahvu - reče Murat umjesto pozdrava i sjede za sto u drugi ugao kafane.

- Kahvu veliš, Murate? - upita kafedžija ustajući.

Dim nekog čudnog mirisa krenu od dosljakove glave, ali ubrzo stiže i do kafedžije kojise prenun i ne mogavši izdržati svou radoznalost upita jedinog gosta:

- Kakva je to cigara čiji se dim tako čudno osjeća?

- Nije iz Pariza ni Londona. Ovo je orahov list. Ako hoćeš, možeš i ti zapaliti - mrzovoljn odgovori Murat i nastavi da ispija kafu i nešto govoriti, ali samo da on čuje: Primice oni mog Harisa na medicinu pa makar sa Hajrinog vrata skinuo i posljedne niske bisera koje sam joj dao još onog danakada mi je postala žena. Hoću da imam i sina ljekara. Šta oni misle? Dijete siromaha da bude siromah. E nećeš, državo, kako ti hoćeš! Mora nešto biti i na Muratovo. Ionjedržava, država svoje djece.

Zaplio je novu cigaretu, ljutina nekakva salila mu se u obrazu, kradomice pogleda kafedžiju koji je, takođe sam sa sobom, nešto raspravlja. i nastavi:

- Čudna li je, čudna, ova naša država. Kada su nas zvali u borbu rekoše drugačije nego što je sada. A sada, dijete ne možeš upisati na fakultetu danemasi ili veze ili novaca. Aja, odakle meni veza sa doktorima, a odakle mi pare? Sve sto zarađuim da-

nas, sutra potrošim, doktore vidam samo kada u kasabu dodu u ribolov. Ali i bez para i bez veze moj Haris mora biti upisan. Najbolji je dak u cijeloj školi, profesori se s njim zaklinju, govore da će biti šteta ako ne nastavi školovanje.

- Dobro jutro - odjednom će kafanom.

I Salkan i Murat se prenjuše iz svojih misli, a došljak Jovan, zvan Ovčar, sjedajući u treći ugao kafane dodade: kavu, Salkane, ostavi malo više šećera, da mi danas bar nešto bude slatko.

- Zašto više šećera, pobratime? - oglasili se kafedžija. Da nije nekakva nevolja.

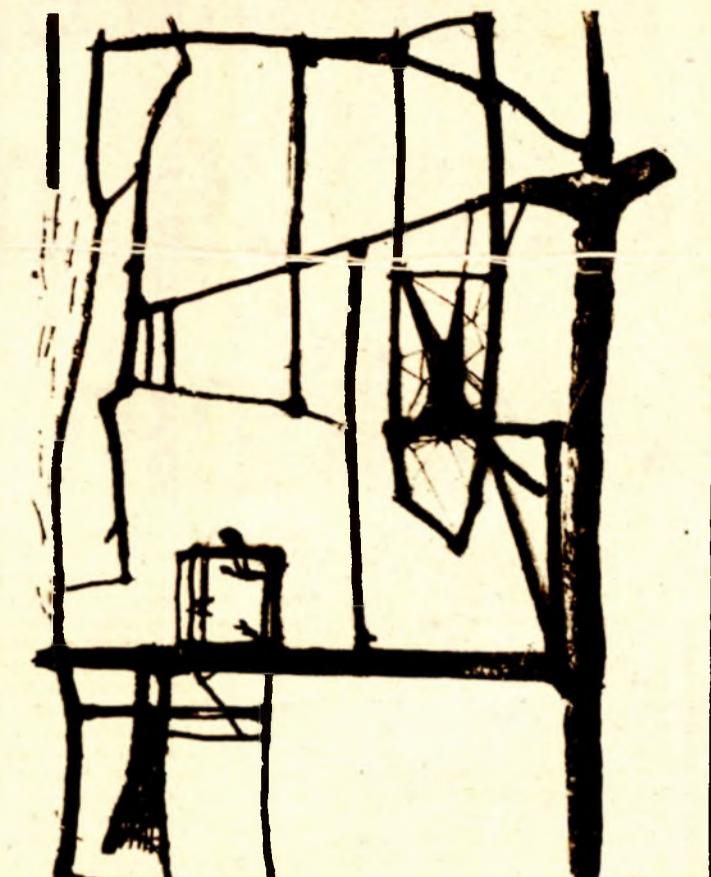
- Zar ovo nije nevolja? - reče Jovan. - Pogledaj šta mi pišu iz Veterinarske stanice. Kažu da ovce moram pečovati, a svaka injekcija je sto hiljada. Sto hiljada. Salkane, za jednu injekciju! Pa jesu li oni poludjeli? Odakle mi toliki novac? A ovdje još piše da jeto obavezno jer akone pelcujem ovce biću kažnjen.

- O bože - nastavi Jovan još glasnije - kako ti državni činonici znaju sebi napuniti džepove s tuđih leda. Ali šta im ja mogu. Imaju oni iza leda državu, a država ima zakone. Šta oni kažu o morama i radu. Nema druge nego platiti ili u zatvor. A tamo mi nikad niko nije bio pa neću ni ja - jada se Ovčar ali ga ni Salkan ni Murat ne slušaju. Oni raspravljaju sami sa sobom svoje probleme.

Razvukao Jovan priču o ovaca i državi, ispija kafu i ne ozdravlja ni on, ni ostala dvojica, a pozdravljanje Ivanov koji sjeda za sto u četvrtom uglu kafane.

Pogledao došljak luta pokafani, vidi trojicu svojih prijatelja kako sami sa sobom razgovaruju, pa se i on upusti u razgovor sa sobom:

- Država, kakva li je ovo država i još kakvu ima našu opštini. Stalno i na radiju i u novinama, a da ne govorim na televiziji, govore kako treba stvarati uslove kako bi što više radnika imalo stanove. Onekakoju individualnoj gradnji najviše govore, a eto, moja kćerka odlučila da iz podstanarskog podruma skloni svoje troje djece. Sakupila nešto novaca, ja joj od sebe dao komad zemlje. Kad god, opština, bolje receno ne-

Petre Nikolic: Prostor I

kakvi sivozivoj kojima ni imena, a ne znam imaju li prezimena, traže za dozvolu dvije stotine starih miliona dinara.

O, bože, o državo, zar papiri za gradnju kuće mogu više da koštaju od zidova? Zar onaj inženjer što povuče crtu, koja će se zvati zid, dobije više od onog zidara što taj zid ozida. Državo, opštino, otrijezi se! Ti si naša, mi smo tvoji - razvukao Ivan polemiku sam sa sobom.

- Vatra, vatra na Krivom brdu! - viču ljudi i jure prema stihiji.

Sva četvorica se za čas stvari se na vratima kafane.

- Kakav vatra, štagori? - upita Jovan one što trče, prema brdu na kojem je gorjela šuma.

- Vatra u državnoj šumi - neko odgovori.

- Haidemo - reče Salkan i sva četvorica potraša za ostalim.

Rvali su se sa stihijom dok nisu pobijedili.

Veće se lagano spuštala nad kasabom kada su stigli pred kafanu. Htjedoše da krenu svako na svoju stranu, ali ih Salkan pozva sebi u goste.

- Imam litrenjak star nekolik godina - reče im - a i sira neće falići.

Sjedili su za Salkanovim stolom do ponoći.

Biranim riječima govorili su o ljudima koji su gasili požar, bili presretni kada je vatra pobijedena.

- Našoj državi ni vatra ni voda ni niko ne može ništa dok jenash četvorice i ostalog naroda - reče Jovan u trenutku kada je sat na zidu otkucavao dolazak novog dana.

Ostali ga pogledaše, klimnuše glavom i nazdravise.

U SVIJETU KNJIGE

Tekle su i teku priče i rijeke

Jovan Joco Bojović: Između tvrdave i rijeke, Glas, Banjaluka, 1985.

Ma knjiga koje čitamo i uzgred razmišljamo o produžetku čitanja, da li da nastavimo ili ostavimo; ima knjiga koje čitamo i stignemo do kraja pa se odjednom trgnemo kao posle lepot srušetu s ružnjom javom, i bude nam žao što je naišlo buđenje. Najnovija knjiga J. Bojovića pripada krugu takvih književnih ostvarenja. Njen pojava, takođe, liči na pojavu odjednom. Neko reče: „Kad bi ljudski život bi večan, poezija ne bi imala potrebe da postoji“. I posledica bi bila večno žalosna“ reč bi ostala bez perspektive, odnosno funkcija jezika bila bi paralizana za neuništivu lepotu, tj. za poeziju. Stiče se utisak kao da se J. Bojović uplašio te posledice pa je u najnovijoj knjizi dosad pesnički najbrži vijeće radio, odnosno ostvario svoj najviši umjetnički domaćaj. I to nije bio plod „poetiske slučajnosti“ (I. Sekulić), jer je pre toga prethodilo duže razdoblje njegove stvaralačke sreće i zablude.

Prvom knjigom **Dajak pantokratora** - Bojović je najavio svoj pesnički dar, svoje stvaralačke mogućnosti, svoju kompozicionu urednost. Drugom knjigom **Pošlje gozbe požurio** je sve to da porekne, ali srećom, ova knjigaje projuriša kao što se pojavila i bila je značajna po tome, da se izrazim matoševskom ironijom, što je ostala nezapažena. Trećom knjigom **Ulaz u lavirint** otvorila se ponovnašansa za J. Bojovića da se sopstvenom videnju onog što biva vrati skladniji literarni i jezički oblik. Istovremeno, to je bilo i novo iskušenje da se „pošlje gozbe“ sve svede i doveđe u novired. **Ulaz u lavirint** ne olkriva novinu koja se tiče životne spoznaje, ali pokazuje podnobljenog Bojovića u kreativnom činu. Ustvari, pokazuje Bojovićovo saniranje, koje je moraloprocij kroz „gozbu“ da bi se novi duhovni nemir spasao agresivnosti i preobratio u idealniji oblik: aforizam, odnosno zapis. Drugim riječima, Bojovićev izlaz iz „gozbe“ bio je prečekan ulaz u pesnički „lavirint“. Otuda njegovoto pitanje, najpre sebi postavljeno: „Da li je izlaz - ulaz u lavirint?“ A šta je ta „gozba“ nego zamršeni život malog čovjeka („Mali se čovjek vječno vraća“ - kaže Nićević Zaratustra), u kome svest luta do nesvesti, do svoga kraja. Bojović se plaši takvog kraja i traži izlaz, jer je „život pred nama, nije iz a nas“ (J. Bojović). A najsigurniji ulaz u ... život pred nama, jeste duhovni čin. „Smrtonosan je život“ (B. Miljković), ali poezija nije (Ovo je najbolje pokazao B. Miljković). Kad je oživjeti posle smrti, onda je, upravo, reč o davanju telesnog za duhovni život, jer „vremenu samo djelo može nazdravljati“ (J. Bojović). Bojović kao i Zaratustra zna da je čovек mali i ostaće ako se bavi „sitim stvarima“ i da je „nešto što treba prevladati“ (Niće). Možda čovek i tuguje i nedisciplinovan je najviše zato

(a toga nije svestran), ne toliko što mu ješko u životu, koliko što ne ume „idealno“ da kaže svoju teškuču, da je pretoči u poeziju. Možda bi se zato s više smelosti i Miljkovićev stih: „Poezija će svi pisati“, mogao prihvati kao aluziju na tu čovekovu nemoc za koju nije odgovoran.

Medutim, Bojovićev filozofski i životni stav zasnova se na dijalektičkoj logici da „zajedničko vrijeme ne postoji“ (J. Bojović). Svakako, niti u životu, niti posle smrti. S tim u vezi ne postoji ni zajedničko mesto gde se čovek smiruje, jer na njemu su samo neki vaskrsli, a vaskrsli su, jer „riječ je moćna u ljudskom rodu“ (J. Bojović). Ustvari, Bojović se na osnovu duhovnog stvaranja, koje poстоje kao najosmisljenije ispunjenje postojanja, uklapa u Dekartovu misao: „Ja mislim, dakle postojim“ (K. Simon nedavno u **Politicu** reče... „Pišem, dakle postojim“), što nije daleko od Andrićeve sentencije iz **Ex Ponta**: „Patim, dakle postojim“. Kome je zadato da misli (piše), zadato mu je, u stvari, da pati. Koliko znamo krozistenu, ljudski život se najviše i osmisljavao na patnjom, bez koje ni poezija ne bi bila uživljena. Otuda je, valjda, patnja postala stalna pratična pesnika, i biti pesnik, odavno je počelo značiti, i biti patnik. Nijeli T. Ujević u petom sonetu **Kolajne** na svoj način samo potvrdio ovu istinu: „Ako nisam pesnik, ja sam barem patnik“. Drugim rečima, pesnik je zadato da sagnuti nagnuti nad životom misli, misleći da ga osmisli u poeziju i stvoriti „mogućnost da...“ da ne poražen iz života“ (M. Nikolić). Stoga nije neobično što je Bojović ostao zagledan u temu „između tvrdave i rijeke“, između onog što biva i onog što se zbiva, prolazi. Jer na tom prostoru dešava se „i bude“ (M. Nastasijević) savremeni modus vivendi običnog i neobičnog savremenog čovjeka, koji, često namamljen pohotom, izlazi iz granica čovekoljubija i počinje da prevrće i taktizira što će kad biti. Zato pesnik upozorava: „Samo shvatiti... da se danas može osloniti na štap, ali na čovjeka teško“. A umetnost i umetnici najviše i postoje radi običnog čovjeka: „Nas obične ljude ne zaborave samo umjetnici, odgode zaborav“ - kaže Bojovićev crkvenjak.

Ako je književnost između ostalih umetnosti najблиža životu i služi se najrazumljivijim sredstvom ukazivanja, ljudskim govorom, onda se može reći da Bojovićeva duša dosledno radi po formuli A. B. Šimića: „Pjesnici su vječno treptanje u svijetu“. Svestan činjenice da „umetnost nema laži“ (M. Konjović), i zbog toga rečenica ne sme ostati bezazlena, Bojović prilagođava svoj lapidarni iskaz, „krat dopunskim značenjem“ (R. Bart), vernom zaodevanju u reč što njegove budne oči - malo kina u glavi“ poručuju posle neprekidnog kruženja i snimanja „između tvrdave i rijeke“. A ostati veran istini, znači dosledno služiti ostati veran umetnosti. Utome je, možda, i najveća vrednost ove knjige, kojom je Bojović s istim razlogom uspostavio najčvršću komunikaciju s citocem.

Milan TRBOVIĆ

POEZIJA

O pjesničkom biću

Božidar Šujica: Izgledi za sutra, BIGZ, Beograd, 1984.

S amim naslovom svoje nove pjesničke zbirke **IZGLEĐIZA SUTRA**, Božidar Šujica, pjesnik srednje generacije, pokušava da se odredi ne samo prema svom dosadašnjem stvaralaštvu, već i prema vremenu u kojem on kao pjesnik egzistira. U pjesničkom biću, koje jest ono subjektivno JA, skriva se sav smisao koji se pretiče u jezik, u riječ koja je sposobna da skriva laž. „Nalikuje li na mene sve što izgovaram?“ - piše se pjesnik, a tim pitanjem kao da uspostavlja dvostruko obilježje zbilje, one pjesničke i one koja pripada čovjekovom „jastvu“. To ne znači da je zbirka **IZGLEĐI ZA SUTRA** opterećena filozofske osjećaju, jer ona mora da je strana pjesničkom biću. Sav smisao pjesništva je u laži, jer ona ga ne izdaje. Ona ga čini zbiljskim. I jer to tako tvrde „danasinji pesniči ubijajući se da objasne što je to poezija“. A ona, čudesnom snagom riječi, koja je pretočena u novu zbilju, pjesničku zbilju, opstavlja ne zbog takvih pitanja, već zbog toga što je postojala kao struktura, što je čudo koje još uspravno stoji sa svojim mrtvinama življim od živih“.

Sujica pjesničkim oblikom pokušava da se odredi prema pjesništvu koje nije njegovo, koje domake sputava, i mega samog, ali sputava ga tako da pjesnikom progovori o sebi, o vremenu, da progovori o suštinu pjevanja. Zbog toga programatski iskazana pjesma **Krila nige uhvaćena**, određuje sustitutu zbirke **IZGLEĐI ZA SUTRA**. Njegovo nemirenje s pjesništvom ovog vremena pokušava da odredi prostore koji ga očekuju: na taj način i cijela knjiga pjesama poprima programatsku obilježju, ali koja nisu isključivo svedena na pjevanje, kao uvodna pjesma.

Pjesnikove riječi su „na smrt bolesne“, ali ne zbog toga što ih takvim pjesničćine, već zbog toga što riječ ne oživjava, što se ne metamorfozu u stvarnost iz koje se pretače. Šujica ne želi svojom knjigom da daje recepture, ali on svojim pjevanjem obilježava prostore u kojima se rada pjesnički svijet, svijet poezije kakav je bio odvajkada, svijet koji je doveo do osjećaja sebe samog u pjesmi koje se ne treba samo izražavati, već i posmatrati pjesničkim sredstvima:

„Jer nemam reč od tone i po. Jer velika je vrelina reći na krovu otadžbine“. Zato Šujica konstatiše pjesničku zbilju ne namjeravajući da pjeva o pjesnikovom dugu, u kojem, i kad postoji, ne treba se prekorjati jer jezik, kojim se služi, ma koliko da se sam uništava, posaje samo obmana u kojoj se tek treba snalaziti.

Mladen ŠUKALC

SKOJEVAC

LOLA

Piše:
SLOBODAN
VUKOVIĆ

1

Prije 42 godine ugasio se život legendarnog IVE Lole Ribara, sekretara SKOJ-a.

Tog tmurnog 27. novembra 1943. godine heroj naše revolucije pao je na Glamočkom polju izrešten gelerima bombe iz njemačkog aviona.

Sin dr. Ivana i Tonice Ribar rođen je u Zagrebu 1916. godine. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Beogradu, političku ekonomiju studirao u Ženevi, a istovremeno i pravne nauke u Beogradu. Godine 1936. ostvario se san ovog naprednog omladinca - postao je član Komunističke partije Jugoslavije.

Ivo Lola Ribar se još u ranoj mladosti opredijelio za revolucionarni radnički pokret i izrastao u omiljenog rukovodioča napredne i revolucionarne omladine Jugoslavije. Još kao daka Drugo beogradskog gimnazije, policija ga je držala "na oku". U njegovoj kući okupljali su se skojevci i komunisti.

Citav život braće Ribar podsjeća na najljepšu legendu. Vaspitanje dobijeno u roditeljskom domu i srednje i univerzitetsko obrazovanje brzo ih je dovelo u dodir sa revolucionarnom ideologijom, uvelio ih politički život i maticu klasnih i političkih bitaka jugoslovenske revolucionarne prakse.

Lolin brat, Jurica Ribar, rukovodeći se istim idealima, u trenutku kad je Komunistička partija Jugoslavije pozvala narode Jugoslavije na oružani ustanci, odložio je sličarsku paletu i postao ratnik, spremjan da podnese sve teškoće jednog neobičnog vojevanja, za koje nije lako naći poređenja u istoriji ratova i revolucija.

Ivo Lola Ribar postaje zapažen intelektualac-revolucionar, široke kulture i obrazovanja, koji je jugoslovenski studentku omladini sa velikim uspjehom zastupao na međunarodnim skupovima i kongresima u Briselu, Parizu i Ženevi. Revolucionar velike energije, bio je i plameni govornik, i

Lik obavljen legendom

● Tradicije SKOJ-a i našeg omladinskog pokreta u cijeli su zaista svijetle, pa treba podsjećati na sve one vrline koje su krasile naše omladince, naročito u ratu - rekao je jednom prilikom drug Tito

njegove su riječi grmjele i satribine znamenite Fizičke sale Beogradskog univerziteta i na mnogobrojnim omladinskim zborovima i skupovima širom Jugoslavije.

Ivo Lola Ribar je već 1937. godine izrastao u pravog, prekaljenog revolucionarnog tribuna. Zato je i dobio dužnost sekretara Centralnog komiteta Saveza komunističke omladine Jugoslavije. Njemu je tamo pripala istorijska uloga koja je već bila ispietena bogata revolucionarna tradicija i slava njegovih šest velikih prethodnika.

U istoriji revolucionarnih omladinskih pokreta malo je, odista, primjer koji se po težini istorijskih obaveza mogu sravniti sa obimom zadaće koja je 1937. pala na pleća IVE Lole Ribara.

Ali, partija je u njemu našla upravo onakvučinost kakvu je i stajala.

Jedne noći, 1939. godine...

Lolina revolucionarna aktivnost nije ni malo pogodovala ondašnjem nenašnom režimu. To će se najbolje vidjeti one posljednje, preprazničke večeri 1939. godine.

U kući doktora Ribara raspoloženje je mutilo Lolinu odstvuto. Njega je policija poslje poznatih demonstracija protiv režima Cvetković-Maček, stavila na spisak predviđenih za koncentracijski logor, pa se bio sklonio. Tadašnji pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Vlaščin je zaprijetio:

uručila Loli odluku o progonstvu i pod jakom stražom sprovela ga u zloglasnu Glaviju.

Okovan u lance, zajedno sa Mošom Pijade, Lola je 18. januara 1940. godine interniran u koncentracijski logor, u Bileću.

U logoru, u Bileći

Kada je došao u Logor, Lola je našao čovjeka preko koga je obavijestio oca, inače pravnog zastupnika interniraca, o režimu u kaznioni. Žandarmi su pokušali da otkriju čovjeka preko koga Lola šalje pisma. Pošto u tome nijesu uspjeli, mnoge zatvorenicke su počeli maltretirati. Ali oni su nazlostavljanje odgovarali protestima i strijajkovima.

Jedno pismo, upućeno ocu, Lola je završio ovim riječima: „Svrha ovakvog režima u logoru je samo jedna - da nas fizički ruiniraju i onesposobe kako bi nas lakše likvidirali“.

A kada je dr. Ribar došao da za zatvorenicke traži zaštitu, pomoćnik ministra unutrašnjih poslova Vlaščin je zaprijetio:

„Lično će se postarat da Lola i Moša iskuse odgovarajuću kaznu“.

Ubroz posilje ove Vlaščinove prijetnje Lola je pismom obavijestio oca o nasilnom odvođenju Moše i Ivana Milutinovića u sreski policijski zatvor.

Pred mnogobrojnim zahtjevima zatvorenika, domaće i strane javnosti, Ministarstvo unutrašnjih poslova je naložilo upravi zatvora da političkim zatvorenicima olakša život i tamjanje u bilečkoj kaznioni.

Kako je dobio nadimak Lola

Kad se Ivo Lola Ribar rodio, otac je bio u vojski, ali odanom roditelju to nije smetalo da češće dolazi kući i vidi pogonsku prvencu. Alvo je, čim je malo porastao, bio živahan,

Spomen-obilježje Ivi Loli Ribaru na Suhopolju kod Glamoča

samostalan i nadasve darovit dečacić.

Koliko ga je samo puta majka znala tražiti po komšiluku, a njega „nigdje“. A kad bi ga pronašla, pomilovala bi ga po kosi i rekla: „Gde si moj mali lolo...“ Iva tako nazivaše Lolum, itajće nadimak nositiće do smrti.

Bio je bistar i oštouman, tako da je već u petoj godini znao čitati i pisati oba pisma. A kad je 1921. godine u oficirskom domu u Skoplju odrecitovalo pjesmicu „Sumi, sumi Vardare“, aplauz se dugo nije stišao.

Nije bio tako reči ni u školu pošao, a već je proputovao cijelu zemlju, video i zavolio njene planine, ravnice, more, gradove i ljudje. Za vaspitanje svoje djece roditelji su činili sve što je bilo moguće. Vidjelo se po svemu da Lola brže raste duhom nego tijelom - kao da je predosećao vrijeme kome je koračao u susret.

Dobar dak i vrstan intelektualac

Još u ranoj mladosti počeo je da interesuje filozofiju i društvene nauke, pa će im se rano i posvetiti. Najprije je čitao Marks, Engels i

Lenjina, a veliko interesovanje pokazivalo je i za građansku i klasičnu filozofiju. Gimnaziju je završio sa odličnim uspjehom - od dvanaest predmeta samo je iz tri dobio četvorku ostalo su bile petice. Pun vredrine, optimizma i neke njemu svojstvene vjere u ljepše, krenuo je s te životne tačke u susret svojoj epohi.

Osim prava, koje je studirao u Beogradu, Lola je pohađao i političke nake u inostranstvu, pisao pjesme, novele i članke.

Najzapaženiji članci su: Bilans vladavine njemačkog fašizma, Što je fašizam donio omladini, Fašizam i kultura, Omladina svijeta želi mir, Naši putevi i zadaci, Za jedinstvo omladine Balkana i drugi u kojima oštvo žigode fašizam.

On je više od drugih prilazio stvarima studiozno, logički, znajući ih povezati u uzročno-posljedičnu cjelinu.

Njegov najuzvišeniji zadatak za studentskih dana bila je borba za mir. Lola je o tome govorio namnjeno domaćim i međunarodnim omladinskim skupovima. Jasno je vidio da se svjet nalazi pred ponovnim ratom, i on ga je htio spriječiti.

U idućem broju:

ISTORIJSKI ZADATAK

Lun je bio tipičan čovjek iz predgrađa, koji je mirno bitisao tu, gdje se zatekao, doživljavajući uzavreli život u gradu kao nešto daleko, riskantno.

— Rekla mi je da će dobiti posao i da joj se ne isplati da se svaki dan vraća ovamo. Iznašmila je sobu... — nastavio je da govoriti, tih, otežutići slogove. — Protivio sam se, ali to nije vrijedilo. Nije htjela da me sluša.

— Gdje se zaposlila?

— Navodno kao krojačica u nekom modnom salonu... u to nikada nisam povjerovao. Ko zna šta šta radi, ko zna gdje je.

— Zar niste pokušali da je pronađete?

— Ne, jer me je, prije nego što je otišla, upozorila da to nemam svrhe. Tvrđila je da će bježati od mene kao džavo od krsta i da je bolje daje ostavim na miru... — čovjeku se oteo snažan, glasan uzdah. Učutao je i počeo nemoćno da krši ruke.

— Da li vam se bar javila nekim pismom?

— Da. Poslala mi je nekoliko nažvrljnih redova i jedu fotografiju. To je sve... namjerno nije htjela da mi da svoju adresu.

— Zašto se niste obratili policiji za pomoć? Ipak, prošlo je osam mjeseci... to nije malo. Možda joj se dogodilo nešto?

— Odlučno je odmahnuo rukom i počeo da se klati na klupici.

— Lukava je moja Venesa... ništa joj se nije dogodilo, a što setiće policije, to je glupost. Ona je punoljetna i nemam namjere da je proganjam, jedino želim da joj posljednji put kažem da nema

KRIMI—ROMAN U NASTAVCIM

(21)

R. POPINS

Začaran krug

razloga da me se stidi, ni mene, ni ovog kraja u kojem je rođena i odrasla. Želim da uspije... neka živi kako ona izabere, ali od prošlosti ne može pobjeći. To nije u redu.

Semi je počeo nervozno da se češka po obrazu. Bilo mu je neprijatno. Lun nije bio patetičan, svaka njegova riječ je bila odmjerenina i namjesta, ali upravo to je davalo još veću težinu svemu što je poteklo iz ustiju napuštenog oca.

— Mogu li da vidiš tu fotografiju, gospodine Lun? — upita Semi. Pristao je. Rekao mu je da gatušačka iteškog koraka, povijenih ramena, upitao se ka susjednoj kući. Zadržao se veoma kratko, svega nekoliko minuta. Kada se vratio, sjeo je pored Semija i čutkega posmatrao nekoliko trenutaka, a zatim je sporozavukao ruku ispod džempera i iz džepa na košulji izvukao fotografiju. Sve je to trajalo veoma dugو. Bio je to čitav ritual.

— Pogledajte je... možete je čak i zadržati, ali mi prvo objasnite kako mislite da mi možete pomoći?

Semi je bacio pogled ka fotografiji, koju je Lun još uvijek grčevito držao u desnoj ruci. Bila je izgužvana i nekako istanjena.

— Eto, tu na fotografiji, pored vaše

kćerke je i moja mlađa sestrica. Ni nje nema... odlučio sam da je pronadem. Slučajno sam saznao da se druži sa Vanesom, pa sam zato navratio do vas.

— Znači, tako — prihvati Lun.

— Dobro, uzmite fotografiju, ako hoćete.

— Haval... možda će mi pomoći — reče Semi, pruživši ruku. Lun je još jednom dobro osmotrio fotografiju, a zatim mu je dao. — Čim nešto saznam, ponovo ću navratiti do vas.

— Hoćete li da vam dam novac?

— Ne.

Semi je razgovarao s Lunom još desetak minuta, a zatim se, uvidjevši da neće saznati ništa osim onog što je već čuo, pozdravio s njim i krenuo.

U povratku je veoma brzo vozio, željeći što prije da se izvuče iz tužnog i zapuštenog predgrađa.

xxx

Tina Kel, medicinska sestra, koja je godinama radila kod doktora Oskara Aleina, bila je prijatna žena pedesetih godina, koja je veoma držala do svog spoljnog izgleda. Kada ju je Semi posjetio, imala je na sebi elegantne crne pantalone i nebesko plavu tuniku.

dok joj je kosa bila začesljana u visoku, bogatu punđu.

Semi je, čim su izmijenjali prvi nekoliko konvencionalnih rečenica, procijenio da je Tina otresita žena, da ne ma dlake na jeziku i da je bolje da ne okoliše mnogo.

— Navratio sam do vas jer od doktora Oskara nisam uspio da saznam nešto što me veoma interesuje.

— A to je? — upita domaćica, odmjevši ga radozna.

— Doktor tvrdi da Džoana Mats nije bila njegov pacijent, a to se ne slaže s nekim podacima, koje sam dobio od drugih.

Tina se namrštila i počela lagano vrhovima prstiju da prevlači preko sljepoočnica. Pokušavala je da se sjeti. Najzad, napregnutost s lica je nestala i lagano je odmahnuła rukom.

— Na žalost, to ime mi ništa ne znači.

Semi je izvadio fotografiju iz džepa, ustao i prišao joj.

— To je Džoana... da li ste je vidjeli kod doktora Oskara? To mi je veoma važno.

Domaćica je nekoliko puta pažljivo osmotriла fotografiju, a potom se koketno izvinila i iz tašnice uzela naocale. Stavila ih je na lice i ponovo pogledala.

— Da, odlično je se sjećam. Dolazila je nekoliko puta, ali doktor je u pravu, nije bila njegov pacijent. Često ga je zivkala i telefonom. Pošto sam ja uvijek prva uzimala vezu, mogla sam da joj prepoznam glas... nervozan, isprekidan, čak pomalo histeričan.

(Nastaviće se)

DOMAĆA:

1. BOBANE - OLIVER MANDIĆ
2. BEZ TEBE - VALENTINO
3. ŠTONEZNAM GDJE SI - ZA-NANIMAN!
4. NE ZOVIM MAMADOKTORA - PRIJAVA KAZALIŠTE
5. OAZA SNOVA - DENIS I DENIS

STRANA:

1. WHO'S ZOOMING WHO - ARETHA FRANKLIN
2. BABY TALK - ALISHA
3. A LOVE BIZARRE - SHEILA
4. I LIKE YOU - PHYLLIS NELSON
5. TAKES A LITTLE TIME - TOTAL CONTRAST

NARODNA:

1. ČASU MI TUGOMONALIJE - MILENA PLAVŠIĆ
2. OPILO NAS VINO - MERIMA NJEGOMIR
3. ZAO MI JE - SEJO PITIĆ
4. KAKO JE LEPO IMATI TEBE - NADA TOPČAGIĆ
5. EVO TI SRCE NA DLANU - BILJANA JEVTIĆ

PET NEZABORAVNIH:

1. WHAT HAVE THEY DONE TO MY SONG MA - RAY CHARLS
2. ROMAN GUITAR - CONNIE FRANCIS
3. HEART OF GOLD - NEIL YOUNG
4. BLUE SVEDE SHOES - CARL PERKINS
5. JEDINA MOJA - DIVLJE JAGODE

RADIO-BANJALUKA

ZABAVNA:

1. TREBAM TE - JASNA GOSPIĆ
2. PIŠI, PIŠI MI - MAGAZIN
3. BEZ TEBE VALENTINO
4. CHERI, CHERI LADY - MODERN TALKING
5. GDJE SI DUŠO, GDJE SI RANDO - HENDA
6. AZRA - VAIJA
7. SRCE OD MEDA - POSLEDNJA IGRA LEPTIRA
8. PART TIME LOVER - STIVIE WONDER
9. NORA - ZRINKO TUTIĆ
10. KOKUZNA VREMENA - MERLIN

NARODNA:

1. TRIPOLJUPCAZASRECU - SNEZANA SAVIĆ
  2. NE DIRAJ ČOVJEKA ZA STOLOM - MITAR MIRIĆ
  3. ZENA BEZ IMENA - LEPA LUKIĆ
  4. NE DAJ SE, GENERACIJO - ALEKSANDAR ILIĆ
  5. POZOVIME - LANA
  6. BOŽANSTVENA ZENAA - NAMID RAGIPOVIĆ
  7. LIJEPA MARA - NEDELJKO BILKIĆ
  8. ZA MENE SI NAJ, NAJ - TOMISLAV ČOLOVIĆ
  9. EJ, SUZO MOJA - RADIŠA UROSEVIĆ
  10. JA SAM OSTAVLJEN - LJUBA LUKIĆ
- PRIREDIO
Miralem Pervizović

SMOTRA ROK-STVARALAŠTVA BANJALUKA '85

Trebalo se samo sjetiti

• Momci iz MZ Mejdani i već najavljuju banjalučku ROK-LIGU

Na SMOTRI ROK-STVARALAŠTVA BANJALUKA '85 bolji utisak su ostavile gostujuće, negolokalne grupe. Pokazalo se još jedanput da baš i nije veliki štos formirati bend neposredno pred nastup. Sveukupnog nastupilo je 26 grupa, od toga van konkurenčije svirale su banjalučke grupe „Žigolo“ (ili novi „Dinar“) kako su najavljuvani. „Radio“, „Basdans“, te „Kontrola leta“ iz Zagreba.

Odmah na početku nastali su mali problemi, jer banjalučki „Intimni oglas“ nije želio svirati samo dvije pjesme kako je zbog dužine koncerta unaprijed dogovoren. Pa ih je zato gotovo trebalo tjerati sa scene. Besporebna nervozna, nesporazum, a čini se i neopravdana namjera da se publici predstave dužim nastupom, jer nisu imali baš šta pokazati. Dalje su

nastupili znatno bolji „ANT“ (Bosanska Gradiška), „Crveni signali“ (BL), loša „Aida“ iz Travnika, zanimljiva „Bijelabajka“ (BL), „Sistem yu“ (Sanski Most), koji je u prvom dijelu svog nastupa pokazao da su u njihovom gradu „Divlje jagode“ veoma popularne. Ipak, već druga pjesma „Crni andeo“ pokazala je ovo dobra grupa, koja i te kako teži svom izrazu. Slijedio je dalje „Bolero“ (BL), te „Pegaz“ iz Pančeva, koji se u ovom dijelu programa odmah nametnuo najboljom svirkom, a taj utisak je ostao i do kraja. Treba reći dalje, da ne nabramo redoslijedom, daje iz Dubrovnika stigla prava ekipa dobrih svirača - „Big mama“, „Dilema“ i „Gradski vijećnici“. Odličan je bio „Reklam bend“ iz Kruševca, „Dolar“ iz Valjeva, travnički „Amaterima“ (Travnik) i „Sistem yu“ (Sanski Most). Priznanje zanajboljiscenskinastupprispaljeg grupi „Javni poziv“. Posebno priznanje lista „Glas“ za najbolji ukupan dojam pripala je bendu „Enolag“ iz Maribora. Pobjednicima je na-

i sarajevska „Urbana pleme“. Sve grupe van konkurenčije imale su odličan nastup, a odbanjalučkih „konkurenata“ još ističemo „Killers“, „Čiste duše“ i posebno, zanimljiv scenski nastup „Javnog poziva“. I da ne zaboravimo, na SMOTRI je takođe nastupio „Policinski čas“.

Po odluci žirija, nagrade (koje je obezbijedio organizator) su prije sljedećim redoslijedom - „Pegazu“ (Pančevo), „Gradskim vijećnicima“ (Dubrovnik), „Reklam bendu“ (Kruševac), „Dolaru“ (Valjevo), te peta, zajednički, „Amaterima“ (Travnik) i „Sistem yu“ (Sanski Most). Priznanje zanajboljiscenskinastupprispaljeg grupi „Javni poziv“. Posebno priznanje lista „Glas“ za najbolji ukupan dojam pripala je bendu „Enolag“ iz Maribora. Pobjednicima je na-

grade uručio Tahir Dinar (voda grupe „Dinar“), koji se iz opravdavnih razloga posebno radova susretu sa „Dolaram“.

Sad, na kraju može se lako reći - valjalo se samo sjetiti, pa organizovati SMOTRU, koja je eto dobila pravi jugoslovenski pečat. Svirci i organizatorima (omladinskoj organizaciji MZ Mejdani I) pohvale a svim učesnicima valja takođe zahvaliti na entuzijazmu. Jer, naknada za sviranje nije bilo, a grupe sa strane došle su ovom trošku. Ipak, mislimo da je trebalo organizovati smještaj gostiju po kućama domaćina. Tako bi SMOTRA dobila potpuniji karakter druženja uz muziku.

D RELJIĆ

Detalj iz „Mejdana“ - Nenad iz „Basdansa“ pozdravlja publiku

Doputovali, pardon, doletjeli da pobijede Petar Zarić, gitarist i vokal Stevan Birk, gitarist Goran Popa, bubnjevi, i Aleksandar Gunić - grupa „Pegaz“

Glasova nagrada pripala je grupi „Enola gay“ iz Maribora (Igor Bezgel, solo-gitarist, Oto Plavček, vokal, Rajko Majcen, bas-gitarist, Ven Jemersić, ritam-gitarist i Jure Koprljšek, bubnjevi).

Dinamičan nastup zagrebačke „Kontrole leta“

Ništa nije prepusteno slučaju - pred početak koncerta Anesa Jahić je uzaludno pokušavala da uljepša voditelja programa Buku

Momci igraju sve ozbiljnije

Poslije nastupa na SMOTRI ROK-STVARALAŠTVA, prošlo nedjelje u Banjaluci, gdje su bili gosti vateri, BASDANSOVCI su trebali održati samostalan koncert u „Mejdani“, ali zbog zdravstvenih razloga (bubnjar povrijeđen rukom), došlo je do odgođenja održage. Jedno lipak, sigurno, ova sve u pjevačima grupa vrati probaj na jugoslovensku muzičku scenu. Trenutno se nalaze na prvom mjestu top-lista u emisijama VENTILATOR 202 Radio-Beograda DEMO TOPA Omiljenog radija 101 Radio-Zagreb. Dobili su i poziv da nastupe na koncertu u Zagrebu, koji će se održati 27. decembra. Zanastup su se izborili zahvaljujući glasovima slušalaca koji prate emisiju VELIKI VRISAK Radio-Velike Gorice, gdje su se plasirali među 10 najboljih demo-grupa. Tako momci iz BASDANSA sve uspješnije igraju po latinsku JU-radija, a nadamo se da će uskoro zagralti u klubu afirmisanoj grupi. Vrijeme je na njihovoj stranici.

M. P.

Radija iz „Radija“ u elementu

HUMANI ODNOŠI MEĐU POLOVIMA I ODGOVORNO RODITELJSTVO

ŽENA I KONTRACEPCIJA

LJUBAV BEZ PILULE

Abortus je bio i ostao najpopularniji, mada najbolniji i najopasniji, metod planiranja najvećeg broja jugoslovenskih porodica. Statistički grafikoni bilježe samo porast iz godine u godinu. Stručnjaci upozoravaju da je ovo najveća epidemija koja je ikada harala kod nas. Čak su skloni reći da unešimnašim krajevima vlada i pandemija abortusa.

Dok smo o ovoj zabrinjavajućoj temi razgovarali sa ginekologima, socijalnim radnicima i medicinskim sestrma na akušersko-ginekološkoj klinici u Banjaluci, pred ambulantama čekale su žene da se podvrgnu ovom pravom malom hirurškom zahvalu Dr Milutin Vučković, iskusni ginekolog.

ZAKON

Zakon dopušta pobačaje po volji žene do 10 sedmica trudnoće. O tome ona sama odlučuje i dovoljno je samo da se javi ginekologu. Preko 10 sedmica smatra se da je trudnoća poodmakla i abortus se dozvoljava iznimno, uz prethodnu saglasnost posebne komisije koja razgovara sa ženom. Do 20 sedmica trudnoće dozvoljava se abortus samo u iznimnim slučajevima koji su medicinski indicirani. Preko toga pobačaj nije dozvoljen ni u kom slučaju.

kaže da se u ovoj ustanovi godišnje rodi oko pet hiljada beba i obavi oko 5.200 pobačaja. Brojka pred kojom zastaje dah.

U Jugoslaviji se godišnje uradi više od 300.000 abortusa. Iskusniji bolje upućeni stručnjaci tvrdedase radi i o znatno vecem broju, jer se svi pobačaji ne evidentiraju.

SVAKI ABORTUS JE OPASAN

Za pet godina na akušersko-ginekološkoj klinici zabilježeno je 25.100 abortusa. Posebno zabri-

java visok postotak mladih osoba, među kojima je u tih pet godina bilo oko dvije hiljade djevojčica i djevojaka od 13 do 18 godina. Ovdje se svake godine izvrši nastil prekid trudnoće kod sedam djevojčica u dobi od 13 do 16 godina, za pet godina ovakvih je slučajeva bilo 33. Onespokojava i broj žena koje prekidaju trudnoću a nisu radale, ali i onih koje se ovoj hirurškoj intervenciji podvrgavaju više puta.

U ovom doista velikom broju pobačaja, prema rječima dr Tomislava Vujmića, vrlo je malo onih koji su medicinski indicirane. Radi se o onim rijetkim slučajevima kada se pobačaj mora učiniti da bi se spasio život ili zdravlje žene. Ilije došlo do nepoželjnih deformacija ploda. Uglavnom se žene same javljaju sa zahtjevom za abortus i to najčešće zbog loga što su ostale same, napustio ih momak ili muž, zato što još nisu samostalne i žive s roditeljima u čijoj kući ne žele da radaju... Sve su to socijalni motivi koji ženu tjeraju na hirurški sto.

Stručnjaci upozoravaju da su posebno ozbiljan problem prekidi veće trudnoće, od dva i po do tri mjeseca. Dr Rade Vilendečić, već pomalo umorno pita: Treba li uopće više ikoga upozoravati i podsjećati na ozbiljnost medicinskih i socijalnih posljedica? Oni kaže da su abortusi najčešći zdravstveni problem žena. Komplikacije su za pravo neminovne: zapaljenje jajnika, jajovoda, sterilnost, vanmaternična trudnoća, hormonalni poremećaji, akutni procesi koji često prelaze u hronične.

Sa posljedicama abortusa se često u svojoj praksi sreće dr Milan Kovačević, ginekolog i endokrinolog, koji je magistrirao u ovoj oblasti medicine. Bavi se

PREVENTIVA

Kada je liberalizovan abortus, nije se vodilo računa da se upoređe radi na preventivi i širenju kontracepcije. Sprečavanju pobačaja moralni bi se posvetiti svi faktori u društvu. Kod nas se na žalost i socijalni radnici kasno uključuju, mada je njihova uloga u tome velika. To je posljedica nerazvijene socijalne službe i neobveznosti žena, koje ne znaju da se u teškim situacijama mogu obratiti za pomoć socijalnom radniku. Kada se već mora obaviti AB bolje je to učiniti u što ranijoj fazi, jer su tadi i medicinske i socijalne posljedice manje. Imamo u tom pogledu veoma humane zakone, ali organizovanost službi nije na toj visini, kaže Vida Kovacević, diplomirani inženjer socijalnog rada.

po statusu Samoupravne interesne zajednice zdravstvenog osiguranja u Banjaluci, ova ustanova mora da plati pola troškova. Ubrzo i žurbi da se što prije i što tajnije riješe neželjene trudnoće, žene niti znaju za ovo, niti ih iko o tome obavještava.

— Jedan vještački prekid trudnoće košta mnogo više. Koliki su troškovi, teško je izračunati, uzme li se u obzir da se kasnije moraju liječiti posljedice izazvane pobačajima. Ko da izračuna guhitke nastale uslijed bolovanja. Žene, dakle, placaju samo dio troškova. Za našu kliniku to je godišnje suma od oko 300 starih miliona, i dosta je beznacajna u

Ljubav bez rizika - još uvijek je to samo briga žene

Zakon je vrlo human, stručnjaci tvrde da su sredstva za kontracepciju uglavnom dostupna ženi i besplatna. Doduše, pogadaju naši nastasice svake vrste pa niti kontraceptivna sredstva nisu od toga izuzeta. Naši sagovornici su izjavili da ih sada uglavnom ima, jedino je teško u tome što u svakom času nije raspoloživ širi izbor, na primjer pilula, pa su žene primorane, naravno ako ih uzimaju, da mijenjaju tipove, a one to ne volje. I snabdjevenost u apotekama, dokle utiče na još nedovoljnu rasirenost primjene kontraceptivnih sredstava.

— Mi ženama koje nam se obraćaju preporučujemo da je najbolje konstituiše sredstava u kombinaciji jedno vrijeme spiralu, poslije toga mehaničku sredstva, pa pilula. To je u interesu zdravlja. Djevojčice i djevojke koje su razvjele ne bi smjele uzimati pilule, jer one mogu da nepoželjno uticu na njihov hormonalni sistem. Za ovu

uči, priča pedijatar dr sci Ljiljana Hotić. Zdravstveno prosvjetiće nam je na vrlo niskom stepenu, pa se dešava da djeca izlaze iz škole sa većim znanjem o glistama, drugim zglavkarima, bolje znaju kako se razmnožava paramecijum nego čovjek. O tome s njima nerado razgovaraju u porodici, vrlo rijetko u školi.

Dr Ljiljana Hotić kaže i da se kod nas o planiranju porodice vodi vrlo malo računa. Pedijatri se s djecom sreću tek kada se ona rode, a u svijetu i savremenoj medicini lekari prate plod od trenutka kada se začne. Zapravo od časa kada dvoje ljudi odluci da stekne porod. Dr Milan Kovačević toče dodaje da krajnje vrijeme da se za ovo područje osnuje centar za planiranje porodice. I Svjetska zdravstvena organizacija spremna je da podrži ovaj korak u Bosanskoj krajini.

Krajnje je vrijeme da se učini sve što je u državu na raspolaganju da se smanji broj aborstuša. Božana Ločić, dugogodišnji socijalni radnik, kaže da se žene, pogotovo one mlade njoj obraćaju kada je već kasno i ne preostaje ništa drugod. AB Djevojke se slide ići ginekologu. Nije im zgodno da cekaju na pregled sa starijim ženama, koje ih gledaju s negodovanjem. Broj savjetovališta je nedovoljan. Već bi školski lekari morali upućivati djevojke i djevojčice kako da se zaštite i vole ljubav bez rizika.

Viša medicinska sestra Stana Hrnić kaže da djevojčica i njihovim vršnjacima u školama, na časovima zdravstvenog prosvjetiće treba reći da u tim ranim životnim dobima oni i nemaju stvarnu biošku potrebu za punim spolnim odnosom, i da se njihove seksualne potrebe mogu i na druge načine zadovoljiti, kroz druge oblike spolnih igara. Zabrinjavajuće je da medu djecom do 16 godina manjaviše slučajeva poodmakle trudnoće. Djevojčice ne znaju kada zatrudne, kriju od roditelja i dolaze ginekologu kada je sve već kasno.

Ni zdravstvena politika, ni zdravstvena služba, a ni zdravstveno prosvjetiće kod nas još nisu okrenuti ka tome da se porodica planira kontracepcijom. Medicina ni na ovom polju ne djeluje preventivno. Da je drugačije, sigurno bi bilo manje pobačaja. Sve se ne može pravdati tradicionalizmom sredine, mada je i to otežavajući faktor. Najveću cijenu plaćaju žene i društvo.

Jeljko JURIĆ

NAJVJEĆA NESREĆA JE RODITI SE KAO NEŽELJENO DIJETE

Trosmislice

Uzajamna podrška polova na uličnoj poljici vrlo je efikasna. Ni najpovućenija djevojka ne propušta priliku da pruži ruku nepoznatom mladiću u trenutku kad je zaokupljen isključivo održavanjem svoje ravnoteže

I kad nađe val hladnoće od suprotnog pola, žarkoj ljubavi se čini da joj donosi osvještenje.

Visokostilska ljubavna prepska stvara sekso-birokrat, jer se primaoci ljkupki pisama ne usiduju pisati skromnije sročene odgovore.

Milan BOROVNIĆ

rekli su ● napisali su ● rekli su ● napisali su ● napisali su ● napisali su ●

sigurno utočište

Vrijednost roditeljske naklonosti prema djeci ogleda se uglavnom u činjenici da se na nju može osloniti više nego na ma koju naklonost. Čovjek svoje prijatelje voli zbog njihove vrijednosti, svoju ljubavnicu zbog njenih čari, ako vrijednost ili čari nestanu, mogu da nestanu i prijatelji i ljubavnice. Ali upravo u časovima nevolje se i obraćamo svojim roditeljima, u bolesti i čak i u moralnom slomu, ako su roditelji one prave vrste... Naši roditelji nas vole zato što smo njihova djeca i to je nepromjenjiva činjenica tako da se osjećamo sigurniji kad smo s njima nego ma s kim drugim.

bertrand rasl

lijećenjem sterilite i kaže da se na ovom području Bosanske krajine oko 9 posto brakova žali na sterilitet i traže pomoć u njegovom lijećenju. U tom procentu sterilnih brakova neplodnost je u 50 posto slučajeva posljedica abortusa. Dr Kovačević kaže da nema bezopasnog prekida trudnoće. Poslije grubo prekinutog fiziološkog procesa neminovne su rane ili kasne posljedice.

ŽENE STISNU ZUBE I TRPE

Otkako je kod nas liberalizovan abortus broj pobačaja samo raste. Sve su veći i troškovi koje snosi društvo. Jedan abortus sa anestezijom žene plaćaju 250 hiljada starih dinara, a bez anestezije 160.000 dinara. Zbog ove razlike u cijeni većina žena se odlučuje da trpi bol. Zbunjene i preplašene, s jedne strane pritišnjene tradicijom i muškom ignorancijom ovoga problema i s druge društvenom nebrigom za ovaj sve dramatičniji društveni slučaj, žene stišu zube, šute i trpe. Ne znaju ni to da nisu dužne plaćati sve troškove sume. Ako se već odluče na ovaj korak koji će im sigurno oštetiti zdravje,

odnosu na ukupan prihod koji se ovdje ostvaruje. Dakle, nije tačno da nama odgovara što veći broj pobačaja, kako se nekada može pomoći. Mi ginekolozi, u stvari najviše smo zabrinuti i zainteresovani za druge oblike kontracepcije i metode planiranja porodice, kaže dr Milutin Vučković.

KONTRACEPCIJA JE BESPLATNA

Premda rječima ovog stručnjaka od 57.000 žena u fertilnoj dobi na ovom području koje gravitira akušersko-ginekološkoj klinici u Banjaluci, blizu sedam hiljada žena ima spiralu. Na ovoj klinici godišnje u prosjeku stave stotinjak ovih mehaničkih sredstava za sprečavanje začeća. Koflik žena uzima hormonske preparate, poznatije pod nazivom pilula teško je ustlanoviti. Zna se pouzdano jedino to da velika većina uđalih žena primjenjuje kontracepciju, ali je nevolja što ih većina koristi nepouzdani metod coitus interruptus, jedan dio se uzda u takode nepouzdano branjaju plodnih i neplodnih dana, jedan manji broj vjeruje onom poznamenom francuskom izumu, namanjenoznamenom kondom, zatim slijede hemijska sredstva, intrauterinalna i na kraju - pilula.

DOB UGLAVNOM PREPORUČJEMO SPIRALE, KAO NAJBOLJE, NAJPOUZDANJE I PO ZDRAVJE NAMJERANE ŠTETNO SREDSTVO, KAŽE DR Vučković.

O dobrim i lošim stranama pilule u nauci danas nema velikih dilema. Istraživanja u svijetu potvrđuju da antibejbi tablete nisu štetna. Ali, kaže dr Vujmić i svaki lijek ima svoje nuspojave, pa ni pilula nije od toga zaštićena. Nekada su hormonski preparati bili u modi, ali danas su u drugom planu žene prednost daju spirali. Pilula, poznata se u praksi, može uticati na krvnu sliku žene, koagulaciju krvi i na krvne sudove. Neke žene dobivaju višak kilograma. Osim toga pilula ženu obavezuje, jer ako se jednom na nju odluči mora je uzimati svakidan, a to traži disciplinu. I ginekolog Vujmić kaže da sve ovo ne treba da zvuči kao propaganda za pobačaje. Danas ženama na usluzi staje razna kontracepcionala sredstva i sva su bolja od abortusa.

Zašto, onda, većina žena kod nas vodi ljubav bez pilule. Mila Zolak, viša medicinska sestra misli da je u tome najvažnije što su žene nedovoljno obavještene. Na žalost, o kontracepciji više slušaju jedna od druge, u čekaonicama ginekoloških ambulantnih odjeljiva-

BIBERČE

Tekst i crtež: Miro MLADENOVIC

BANJALUČKA
PIVARA
SLAVI 112
ROĐENDAN

● U rekonstrukciju i modernizaciju proizvodnje u Banjalučkoj pivari ove godine uloženo 150 miliona dinara, što se odmah odrazilo i na proizvodnju. ● Donošenjem pravilnika o nagradivanju stvorenim uslovima da se razgraniči rad od nerada, a prvi rezultati su - prvi mjesec primjene pravilnika i novi rekord proizvodnje - 88.230 hektolitara u julu. ● Piasman na svjetsko tržište je moguć, ali se ono mora osvajati svjetskim marketingom.

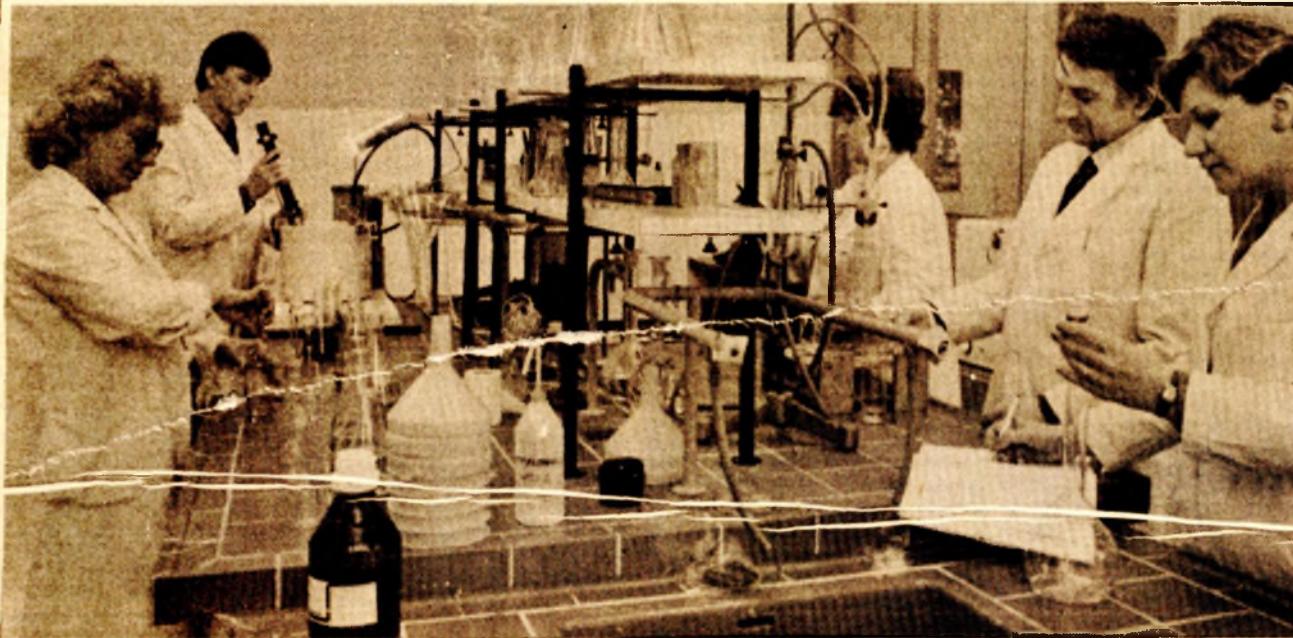
GODINA REKORDA

22. decembra 1983. godine, kada je potekla riječka piva koje će 110 godina kasnije biti proglašeno i najboljim među najboljim na sajmu pivara u Madridu.

Sretan ti rođendan Banjalučka pivare! Punih 112 godina narančavase 22. decembra otkako je poteklo pivo dolinom Vrbasa, a danas teče dolinom Bosne sve do Sarajeva. Une do Cazina, Bihaća, Bosanske Krupe, Velike Kladuše, pije se u Livnu, Bugojnu, Bosanskoj Gradišci... jednom riječju. Banjalučko pivo „Nektar“ poznato je u cijeloj Bosanskoj krajini. Pije se i u Cikagu, i Milatu. Točno ga naše kafedžije u Gradcu i Bristu na plavom Jadranu.

-Ove godine proizvešće se i na tržište plasirati 635.000 hektolitara piva, što je za samo jedan odsto manje od onog što smo planirali. Taj pad je i razumljiv, jer su jugoslovenski proizvođači piva zabilježili manju proizvodnju za 18,8 odsto. Tri su uzroka pada proizvodnje piva - pad kupovne moći stanovništva, pasamintim potrošnje piva, rast cijene piva i loše vremenske prilike - kaže Mile Mrda, direktor Banjalučke pivare.

U julu ove godine oboren je i jedan neobičan rekord - proizvedeno je 88.230 hektolitara piva. To je do sada najveća proizvodnja u jednom mjesecu zabilježena u Banjalučkoj pivari. Bio je to u stvari mjesec ka-

Priznanje: Laboratorijski radnik u kojem nastaje „Nektar“

PRIZNANJA

Današnjem 112. rođendanu Banjalučke pivare prisustvovali su oni koji su u njoj zaradili penziju. Oni su uvjek rado viđeni na svim manifestacijama.

Odlukom Radničkog savjeta specijalna plaketa bila je dodijeljena Milenkoviću, Ivi Bliliću, Mominu Tešanoviću, Mirku Arseniću, Mihajlu Babiću i Stojanu Dragušiću. Plakete će biti dodijeljene četvrtoj fazi proizvodnje i mašinskoj obradi. Plakete pohvale dobile su Frenjo Šleht, Vera Bajljić, Boro Tomiljanović, Mirko Đukić, Marinko Đukić, Marko Žitnik, Marinko Račić, Uglješa Kuvelja, Žarko Salapura, Slobodan Čubrilo, Nada Milaković, Rodoljub Račić, Radić Gajić, Mihajlo Bojić i Ante Lipovac. Usmeno će biti pohvaljeni Borislav Marković, Vaso Đurić, Dženana Bjelić, Zvonimir Brzović, Nedeljko Vučović, Radovan Josić, Rajna Mujadžić, Duro Mijatović, Vlado Relja, Franjo Martinović, Mišo Burlić, Đorđe Trninić, Senad Blilić, Đuko Višić, Kristina Nježić. I laboratorija će biti usmeno pohvaljena.

Ispraćajući staru 1872. godinu i sačekujući Novu 1873. godinu, trapisti reda „Marija Viježda“ u Delibašinom selu kod Banjaluke načinjavali su jedni drugim drvenim kriglama tunim čudnog napitka drvenim pjenje proizvedenim u njihovoj radionici na obali Vrbasa. Od slada ječma, nešto malo hmelja i izvorske vode. Skoro godinu dana kasnije, to čudno piće pojavilo se u banjalučkim kafanama. Bilo

REKORD

-Najveći potrošač našeg piva je Bosanska krajina, a najviše ga plasiramo na tržište upravo kroz sistem SOUR-a AIPK „Bosanska krajina“ - 55 odsto od ukupne proizvodnje. Najbolju saradnju ostvarujemo kroz sistem SOUR-a „Krajinalist“, jer su njihove članice turističko-ugostiteljske radne organizacije na drugom mjestu po potrošnji bijelog napitka - 12 odsto od ukupne naše proizvodnje. Sa UPI - Sarajevo dogovorno je, i to se i realizuje, da tri pivare iz Bosne i Hercegovine - banjalučka, sarajevska i tuzlanska snabdijevaju njihove potrošače. Sve to govori da se naše plavo sve više i više nalazi na tržištu, iako je to proizvod koji i masovo je ušao na tržište kaže Slobodan Čubrilo, rukovodilac komercijalnog sektora.

Ovogodišnja proizvodnja piva u Delibašinom selu je na novu prošlogodišnje. I to se smatra velikim uspjehom.

Investicija: Novi pogon punjone

da je prvi put primijenjen novi pravilnik o nagradivanju. Pravilnik koji je omogućio svakom radniku da za minut-dva izračuna sam sebi koliko je zaradio. Omogućio je taj pravilnik da se koliko-toliko razgraniči rad od nerada, da oni koji se do tada nisu naročito trudili da se nadu na vjetrometni. Pred njima je bila dilema - ili radi ili se povlači, pusti one koji hoće da rade. Tog mjeseca direktor se našao na trinestom mjestu platne liste, a ispred njega su bili vozači i radnici iz pogona. I nikose nijeljutio ni na koga, a najmanje na pravilnik.

SPORT

U Banjalučkoj pivari sportske aktivnosti su razvijene. Postoji kuglaški klub „Nektar“, koji okuplja 20 takmičara, šahovska sekcija je aktivna, ima 15 igrača, tu su još i fudbalska i stonotenska sekcija. Komisija za sport i rekreaciju čini sve da se što više radnika uključi u sport i rekreaciju.

- Stekli smo sve uslove da formiramo i streljačku sekciju i ona će brzo početi rad. Šahovska sekcija ima sve uslove da se registruje i kao klub. Na posljednjoj šahovskoj radničkoj olimpijadi, koja je održana u septembru u Puli, zauzeo smo odlicno 80. mjesto od 250 učesnika - kaže Radomir Pejaković, predsjednik Kuglaškog kluba „Nektar“.

- Rezultati novog pravilnika su vidljivi na svakom koraku. Pivo se blagovremeno i isporučuje kupcima, nema zastoja u prihvatanju, a radnik je postao zainteresovan da se uradi ono što je dogovoreno. Jednom riječju, poboljšana je radna i tehnička disciplina. Kad i svaki drugi pravnik i ovaj je pokazao neke manjkavosti i nedostatke. Zato se već sada radi na njegovoj dogradnji kako bi rad bio bolje stimulisan - kaže Radovan Dugonjić, rukovodilac opštleg sektora.

REKONSTRUKCIJA

Rekordnu proizvodnju piva omogućila je prošlogodišnja rekonstrukcija. Sve do prošle godine tri smjene, rad subotom, nedjeljom i državnim praznicima omogućavale su proizvodnju od 80.000 hektara mjesечно. A to nije bilo dovoljno, pa se prišlo rekonstrukciji kapaciteta. Uloženo je 170 miliona dinara u rekonstrukciju pogona, proširenje linije za flaširanje i vaniona. I štajen donjela ova investicija? Sada se u normalnim uslovima može proizvoditi 105.000 hektolitara piva mjesечно.

- I ove godine smo izdvojili značajnu sredstva za modernizaciju proizvodnje. Uloženo je 150 miliona dinara u rekonstrukciju i proširenje postojećih kapaciteta.

Zelimo da i duću godinu dođekamo spremni kako bismo u jeku najveće potrošnje tržištu isporučili dovoljno piva - kaže Petar Mališ, sef razvojno-planskog sektora.

UPIS ZAJMA

- Do danas je zajam upisalo 380 radnika. Nisu se odazvali jedino oni koji su ne hoćevoj i godišnjem odmoru. U naša tri stovarišta u Doboju, Zenici i Sarajevu - zaposleno je 70 radnika i oni će zajam upisati u svim mjestima. Do sada je prikupljeno 1,5 milijardi dinara - kaže Milutin Pančić, rukovodilac Privredno-računskog sektora.

Rekorder po upisu zajma je Nedjo Vuković, vozač. Mlađe čovjek, svega mu je 35 godina, a upisao je 200.000 dinara. Na drugom mjestu je 34-godišnji Žare Salapura, bravar, koji je upisao 180.000 dinara, a 120.000 dinara upisao je Marinko Račić, radnik iz pogona flata.

Budućnost banjalučkog piva vezana je za tržište „nadohvat ruke“. U stvari, to je i sredstvo piva, jer je to roba koja traži brzu potrošnju. Ali, i svjetsko tržište se osvaja. Plasman malog „nektara“, nazvan „regan“, na američko tržište u zastoji je, ali i dalje se osvaja. Osvaja se i italijansko tržište. Za Milano je već spremna posilka od dva miliona boca. I već je dobio nadimak - naš narod ga je nazvao „plavac“ zbog plave etikete.

- U razgovorima smo da naše radnike na gradilištima u Iraku snabdijevamo pivom. Taj posao će se vjerovatno već početkom iduće godine realizovati. Pripremase i plasman u Bugarsku. A već godinama u Italiju izvozimo suvi trebjer, koji se koristi za ishranu stoke - kaže Slobodan Čubrilo.

Osvajanje svjetskog tržišta je rezultat brojnih priznanja dobivenih na svjetskim sajmovima. A najveće i za ponos je „ZLATNA MEDALJA SA PALMOM“, dobiveno prošle godine na sajmu u Madridu. To izuzetno priznanje dodjeljeno je žiriji instituta za selekciju i ocjenjivanje kvaliteta piva i sokova iz Brisela, specijalnom crnom pivu, kao najboljem na svijetu. A takozvano cijelo sa 12-procentnom „nektarom“ dodjeljena je ZLATNA MEDALJA kao jednom od najboljih na svijetu.

Eto to je ono čime se ponosi 600 zaposlenih u Banjalučkoj pivari, slavice svoj 112. rođendan. I to u godini kad su osvarili 3,2 milijarde ukupnog prihoda. A Banjalučka pivara od 1.1.1985. godine postaje radna organizacija u sastavu AIPK-a „Bosanska krajina“.

Ratko MARIĆ

UBORBI ZA TITULU PRVAKA SVIJETA SASTAJU SE
SLOBODAN KAČAR I AMERIKANAC EDI GREGORI

Kačar pred ciljem

● U 20. profesionalnom meču Kačaru se pruža prilika da postane prvak svijeta u poluteškoj kategoriji ● Od 18. maja 1978. godine Kačar nije doživio poraz

Pitoreskno ljetovalište na obali Jadranskog mora, Pezaro, danas je vjerovatno uzborkano, iako je turistička sezona odavno okončana: baš kao i 15. februara 1980. godine, u ovom gradu, poznatom i po tome što u njemu djeliće klub „Prijatelj boksa“, jedan Jugosloven ulazi u ring, zaokupljen velikim ambicijama. Pripe pet i po godina tada vladajući šampion starog kontinenta Marijan Beneš je u Pezaru ukrstio rukavice sa snažnim i lukavim Lassandrom i remijem uspio da ostane na tronu, koji mu se već počeo da klima. Večeras u polno „sitne sate“ nakon zaista zastrašujuće — za njegovog rivala — profesionalne (naravno, i amaterske!) karijere bosanski Novosadani Slobodan Kačar prvi put u svojih 28 godina najdirektneči juriša na pješestal profesionalnog prvaka svijeta u poluteškoj kategoriji. Protivnik mu je Amerikanac Edi Mustafa Muhamed Gregori, koji je one 1980. godine, ali tada samo kao Edi Gregori, već bio prvak svijeta jer je u odlučujućem meču uspio da nokautom u 11. rundi savlada zemljaka Mervina Džonsona, koji je, opet, dvije godine ranije titulu najboljeg oduzeo nikom drugom do našem Mall Parlovu! Okolo naokolo, ispada da se sada Slobodanu Kačaru pruža šansa da, na izvjestan način, osveti dozda naše bokserske prilike neprevaziđenog Matu.

SERIJA POBJEDA

Bokserski karton Slobodana Kačara je zadivljujući: posljednji poraz u karijeri doživio je još 18. maja 1978. godine. Zbilo se to u polufinalu Drugog prvenstva svijeta u boksu, koje je održano na ringu beogradskog „Pionira“. Poslike uraganske i iscrpljujuće bitke sa sovjetskim predstavnikom Leonidom Šapošnjikovim Kačar se plasirao u polufinalne, ali je tu „naletio“ na super pripremljenog i svežijeg Kubanca Hoze Gomeza i doživio neuspjeh. Napuštajući ring pogunte glave sam je sebi dao riječ:

— Ukoliko želiš da ostanesh u boksu, moraš gotovo sve izmisliti: od načina pripremanja do privatnog života.

Poznat kao čovjek koji rijetko šta obećava, a kada obeća to i ispunjava, za Slobodana Kačara počinje jedan sasvim nov životni put na kojem više nije, u ringu i van njega, doživio nijedno poslanje. Od te majskih večeri u „Pioniru“ Slobodan Kačar je načinio izvanrednu seriju od 99 pobjeda na amaterskom ringu! Trostruki prvak Jugoslavije, četverostruki šampion Balkana,

stigao je, 1980. godine, i do titule olimpijskog pobjednika. Sjajnog momka, sportskog deliju, boksera, „koji je obećavao“ od Moskve su danima, godinama salijetali brojni menadžeri i konačno marta 1983. godine Slobodan Kačar je popustio: potpisao je profesionalni ugovor otiskujući se jednom užasno teškom i neizvjesnom stazom! Na njegovu sreću, i na tom putu dosad je ostao apsolutno uspravan! Za ove dvije i po godine Slobodan je 19 puta ulazio u ring, da bi ga, isto toliko puta, napuštao uzdignute glave, kao pobednik. Taj mukotrpni put doveo ga je, evo, pred sama vrata koja se otvaraju samo rijetkim, onim najboljim! Kada se početkom novembra novi prvak svijeta u teškoj kategoriji u verziji IBF Majki Spinks odrekao titule u poluteškoj kategoriji, počela je besomučna trka oko pretendenata na upravljeni tron. Srećom za Kačara, njegov poslodavci iz Pezara su uspjeli da mu obezbijede meč sa Edijem Gregorijem i ukoliko nastavi svoju seriju, biće drugi Jugosloven kome će poći za rukom da zavlada boksem svijeta.

NAJTEŽI MEĆ

Već iz podatka da je bio prvak svijeta može da se ocijeni snaga i moć Edija Gregorija! Tridesetogodišnji Amerikanac, visok 188 centimetara, imao je u profesionalnoj karijeri 52 nastupa. Prema podacima kojima raspolaže, samo je četiri puta poražen. Jedan od neuspjeha doživio je 1981. godine kada ga je, nakon 15 zadržavajućih rundi, savladao Majki Spinks, preotimajući mu svjetski tron. Igram slučaja, Spinks sada indirektno Gregoriju pružašansu da postane ono što je bio, prvak Zemlje u poluteškoj kategoriji.

Pod budnim okom Andela Dandija, tvorca šampiona, Slobodan Kačar se u Pezaru odavno priprema za večerašnji okrug. Iako je, na konferenciju za štampu, imao priliku da se pohvali svojim bilansom i zaprijeti pet godina starijem rivalu, Slobodan je ostao onakav kakvog ga poznajemo iz njegovih amaterskih dana: tih, skroman, povučen van ringa, a prava napast i goropad, kada zakorači medu konopce.

Vjerujemo da će i večeras biti dostojan predstavnik Jugoslavije, kao što je to ujvijek bio. U njegovom 20. profesionalnom nastupu iako mu, sigurno, neće biti. Međutim, ko poznaje ambicijoznost i odlučnost ovog apsolventa Fakulteta za fizičko vaspitanje vjeruje u još jedan poglavac Kačara i jugoslovenskog boksa.

Ljum PAPIĆ

SPORT I UDRUŽENI RAD U KLJUČKOJ KOMUNI

Od prilike do prilike

● Zbog toga što su sredstva SIZ-a nedovoljna mnogi klubovi u Ključu pomoći traže od udruženog rada koji s dosta nedosljednosti pomaže rad klubova

U nemaloj porodici sportskih organizacija u Ključkoj opštini glavni problem predstavlja „tanka kesa“ SIZ-a za kulturu i fizičku kulturu čije dotacije ne mogu pokriti troškovnim sistemom takmičenja u pojedinim granama sporta u koje su uključeni klubovi iz ove komune. Zato se sportski radnici i sportisti dojavaju na različite načine tražeći pomoći od udruženog rada, koji je već za potrebe sporta fizičke kulture i kulture izdvojio sredstva po za to utvrđenoj stopi izdvajanja za SIZ za kulturu i fizičku kulturu.

Ta obraćanja udruženom radu „vapaj“ su davlenika koji traži slamku spasa, pa se obezbjedene prevozu, kupovinu opreme... dočekuju kao spas u brojnim klubovima. A udruženi rad se na ove pozive odaziva na različite načine, najčešće se zahtjevi vraćaju sa obaveštenjem o ne raspolaganju sredstvima za teme nene određenim fondovima. Ima, međutim, kolektiva koji pozitivno odgovaraju na zahtjeve klubova i dodjeljuju im pomoći.

Omer FILIPOVIĆ

AKCIJE „GLASA“

U SUSRET IZBORU NAJBOLJIH SPORTISTA BOSANSKE KRAJINE

KANDIDATI ZA DESET NAJBOLJIH U BOSANSKOJ KRAJINI: DARKO SLOSEL I EDIN KEČALOVIĆ, ČLANOVOK „KRAJINAMETAL“ IZ BIHAĆA, TERADA NJEŽIĆ I SUZANA ŠAHNOVIĆ, RUKOMETNIČICE TRIKOA IZ BOSANSKE GRADIŠKE

STABILAN PRVOLIGAŠ

I Bihać ima svoga prvoligaša. To je Odbojkaški klub „Krajinametal“, koji se i te kako dobro drži i u prvoligaškoj konkurenци. Bišćani zauzimaju visok plasman na prvenstvenoj ljestvici.

Dva odbojkaša Darko Slosel i Edin Kečalović su glavne poluge „Krajinametala“. Kad oni igraju dobro, igra i

„Krajinametal“, a oni baš zainat protivnicima rijetko kada zataje.

Slosel je rodom Užičanin. Tačno deceniju je prisutan u sportu. Mnogo je obećavao i kao fudbaler, ali se ko zna zbog čega opredijelio za manje atraktivni sport — odbojku. I nije, kaže, pogriješio u izboru. Slosel se istakao izvanrednim

grama u prvenstvu što nije moglo promati nezapaženo. Postao je standardni član odbojkaške selekcije BiH, a način je na spisku potencijalnih reprezentativaca Jugoslavije. Tačnije rečeno Darko Slosel je član „B“ selekcije Jugoslavije.

Svi posljednji uspjesi kluba, a njih je bilo dosta, Bišćani su pobednici finala kupa na području BiH, vezani su i za Edina Kečalovića. Odlikuje se izvanrednim požrtvovanjem i smećevima na mreži. Mladima služe obojica za primjer i na terenu i van njega.

Kada se povede razgovor o rukometu u Bosanskoj Gradišći ime Mare Nježić je u tim razgovorima gotovo nezaobilazno. Mnogo je Rada dala rukometu. U RK Triko je od 1977. godine izrazitijestrijelac i do sada je postigla 320 golova.

Suzana Sahinović je među najboljima u sastavu Triko. Požrtvovana u odbrani i vrlo opasna u napadu. Na mnogim turnirima je nastupila i u dresu reprezentacije BiH.

Stevan RISOVIĆ

Knežopoljka
BOSANSKA DUBICA
RADNA ORGANIZACIJA TEKSTILNE INDUSTRIJE

SUSRETI

TRENERKA UMJESTO BIJELOGA MANTILA

● Banjalukačanin Slobodan Simović napustio studij medicine i kao najbolji student svih generacija završio Fakultet fizičke kulture ● Trener košarka - životno opredjeljenje Simovića

—Nije mi žao što sam napustio medicinu i priznatiji poziv lejkara i posvetio se košarci. To je moja prava ljubav, dio mene, a ako je već tako, onda želim da se košarci potpuno posvetim — rekao nam je odmah na početku razgovora Slobodan Simović.

A da je odabran ono što mu „leži“, potvrđuje podatak: Slobodan Simović je u rekordnom roku završio fakultet, najbolji je student svih dosadašnjih generacija, svrstao se među najbolje studente sarajevskog Univerziteta! Prosječna ocjena: 9,89! U indeksu sve same desete, te dvije „devetke“ i jednu „osmuću“.

— Studirao sam sa Iakočom, uviše želeći da naučim više nego što piše u knjigama i što smo obavezni da znamo. I sada stalno učim, čitam, pratim svazbiljanja u sportu, dostignuća u svjetskoj košarci... Trener se stalno mora usavršavati, biti u toku zbiljanja ističe Simović.

Možda iz skromnosti Simović nije spomenuo podatak, koji smo poslije provjeravali i uvjerili se: mladi trener ima takvu košarkušku literaturu koju u Jugoslaviji malo ko ima. Ako je upošte i ima?

Čakajući sa Simovićem, o čemu drugo, nego o košarci, pitamo:

— Nije li trenerski poziv suviše neizvjestan, koliko ponekad zahvalan, češće nezahvalniji, pogotovo kada je u pitanju egzistencija?

— Može se lijepo živjeti uz ovaj poziv, naročito ako se voli. U mnogim sredinama cijeni se radi stručnost, a meni ni nakraj pamtiti nije svaštarenje, već ozbiljan i dugoročan rad. A to bi trebalo donijeti sigurnost u poslu — kaže.

Ipak, nastavljamo sa pitanjem:

već više od godinu dana ste trener s diplomom, a još ste samo „honorarac“?

— To je u skladu sa mojim načelima! Krajem decembra odlazim na odslušivanje vojnog ročnika i sam se htio prihvati poslu, jer ne bih imao kontinuitet u radu, iako sam imao ozbiljnih i primarnih poziva. Radije sam se opredijelio da nastavim sa radom u BSK-u, gdje sam i počeo kao trener. Tek po izlasku iz Armije odlučiš se za sredinu u kojoj će početi rad.

Banjalukačka košarka „vapi“ za profesionalnim trenerom?

— Tačno je to, ali nekog većeg interesovanja nije bilo ni od Borca, ni Mladog Kraljnika. Svetlan sam toga da sam još neafirmisan u širim razmjerima, iako određenih priznanja imam i nesporno je da sam više cijenjen u Banjaluci nego u svom gradu. Trenirao sam mlađu republičku reprezentaciju, bio sam instruktor u Austriji, KS BiH me slao na studijsko putovanje u Bugarsku... Emotivno sam vezan za Banjaluku, tu bili volio ostati, ali nekako sam za sada najbliži Sarajevu, jer me zovu u KS BiH, a veliko interesovanje pokazuje Bosna.

Gotovo je sigurno da će honorarno prihvati vodenje jedne od mlađih selekcija Jugoslavije. Međutim, polzlaškulz Armijske najradije bih otlao u SAD. Tamo imam već sve dogovoreno za duž boravak i rad sa najpoznatijim trenerima...

O svim tim planovima imaće Simović priliku da još razmisli, odluči se za najpozvoljniju sredinu. Možda će se do tada i u banjalukačkoj košarci „sjetiti“ da mogu imati profesionalnog trenera!

Emir GALIJAŠ

KRAJIŠKI
SPORTSKI
VIKEND

PRVA SAVEZNA KOŠARKA-ŠKA LIGA — ŽENE — BANJALUKA: Mladi Kraljšnik — Radički, Sportska dvorana „Borik“, subota u 18.30 sati.

PRVA SAVEZNA BOSKERSKA LIGA — BANJALUKA: Slavija — Priština, Sportska dvorana „Borik“, nedjelja u 11 sati.

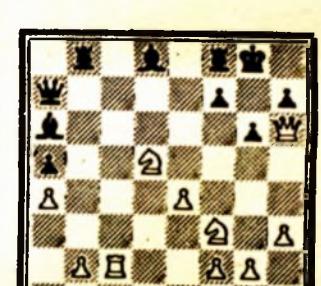
JUNIORSKO PRVENSTVO BOSNE I HERCEGOVINE U RUKOMETU — BANJALUKA: Dvorana OŠ „Ranko Šipka“, petak od 15.40 sati, subota od 9 do 13 i od 16 do 20 sati, nedjelja od 7,30 sati.

PRVENSTVO PAROVA BANJALIKE U KUGLANJU — BANJALUKA: Sportska dvorana „Borik“, subota i nedjelja od 9 sati;

TRADICIONALNI TURNIRU MALOM FUDBALU — BANJALUKA: Sportska dvorana „Borik“, subota od 9 i nedjelja od 15,15 sati.

SAHOVSKI ZADATAK

Broj 1035
Priprema: Nikola LAKIĆ,
šahovski majstor

Bijeli: Kg1, Dh6, Tc1, Tc2, Sd5, St3, pješaci a4, b2, e4, f2, g2, h3 (12)

Crni: Kg8, Da7, Tb8, Tf8, La6, Ld8, pješaci a5, f7, g6, h7 (10)

Bijeli vuče i dobija!

Pozicija je nastala u dopisnoj partiji Savko — Šminjiš (1983-1984) u kojoj je bijeli nakon dva poteza prinudio protivnika na predaju.

Rješenje prošlog zadatka:
1.Lf7 Kf7 2.Td7 i cm1 je predao.

AZB(R)UKA
novih zanimanja

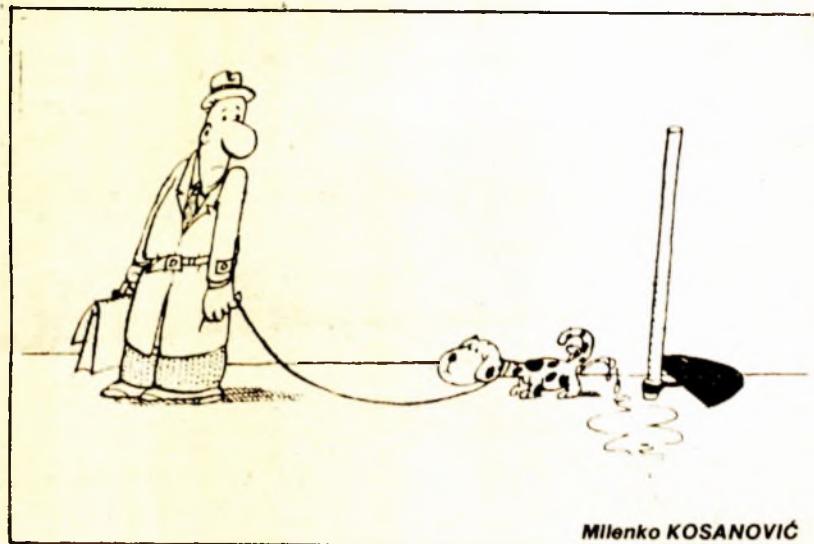
U

UDVARAČ

Nekad je ljubio
više od boga
gospodaricu
srca svoga

Danas udvara
kako kome,
a najviše
šefu svome.

Miloš APRILSKI

Milenko KOSANOVIĆ

POLAGANJE

Pošto mu je neophodno bilo završiti osmiorazred iako je prešao šezdesetu godinu, Smetalo Cvijo (tako sugazvali u njegovom selu), odluči da vanredno polaže. Kako je sakupio sva potrebna dokumenta i obavio misaone pripreme, Smetalo Cvijo pristupi ispitu.

Prvo je počeo ispit iz geografije i tekućim ovak:

Nastavnik: Kaži ti nama Cvijo, sve što znaš o našoj zemlji.

Cvijo: Pa, naša zemlja, kao i druge zemlje je rodna i na njoj sve dobro uspijeva.

Nastavnik: Ama, stani Cvijo! Ne pitam te to! Nego kaži nešto o našoj zemlji kao domovini. Uvodu nam kaži osnovne podatke. Kako se zove, veličina, skime se graniči, društveno uređenje, a poslije ćeš nam nešto reći o privredi i stanovništvu.

Cvijo: A, to! Toznam! Znam! Naša domovina se zove Jugoslavija, velika je, a graniči se sa drugim domovinama, društveno uređenje je dobro i točno.

Nastavnik: Reci ti meni, Cvijo, čime se bave stanovnici naše domovine i koliko ih ima?

Cvijo: Eh, stanovnika! Pa ima ih više od miliona, a ne vjerujem da ih iko može izbrojati kada to stalno putuje tamo, amo pabi tise moglo desiti da iste brojš po dva puta. A bave se svačima. Od finih ljudi do švercera. Ima nas svakakvih.

Nastavnik: E, Cvijo, Cvijo! Ne ide to tako.

Cvijo: Nego kako druže nastavnice?

Nastavnik: Pa lijepo, brate, pričaj Evo, ti si čovjek sa sela. Pričaj nam nešto o stočarstvu.

Cvijo: O stočarstvu! E, moj nastavnice. Nema se tu šta pričati. Nema više stoku ko čuvati. Čobanice su šljegle u grad, postale sekretarice, pa boze mi oprostili sjeđe ispred soba direktora i čuvaju ga bolje nego što su ovdje čuvali stoku. Ovi muški čobani čuvaju na kapijama radnike i onda me dalje ne pitajte ništa.

Nastavnik: Dobro, Cvijo, a bi li nam znao nešto reći o industriji?

Cvijo: Pa, industrija ko industrija. Ima svega i svačega. Tu nam je i bog kriv.

Nastavnik: Kako to bog kriv?

Cvijo: Lako, druže nastavnice. Ako nema kiša, kukamo nemamo struje. Ako padne kiša, kukamo zbog poplave. Bogami o drugim stvarima ti ne mogu ni pričati. Sve ti to znaš kao i ja i onda kvit.

Nastavnik: Dobro, reci ti nam još nešto o našem moru.

Cvijo: Ma, nemam ja tebi tu šta reći, nastavnice. To tje more zimi naše, a ljeti svačije. Nego piši ti meni dvojku, jer ja to sve znam samo mi se ne da sve reci.

Safet Ahmetović

ŠARENICA

NESREĆNIK
STUDENT ISTORIJE
REFORMU KRIVI
ŠTO CE POSAO
NAČI TEK
U VANZEMALJSKOJ ARHIVI

BILANS
OVOGODIŠNJE SU SUŠE
ČAK NAPUNILE KAPACITETE
TAMO GDJE SU IH
IZGRADILI ISTRUČNJACI
ZA KORIST OD ŠTETE

OTEŽAVAJUĆA OKOLNOST
POŠTO JE
OKRIVLJENOM VIC
STVARNO BIO LOŠ
SUD MU NA
GODINU KAZNE
TRI DODADE JOŠ

SAVREMENA BAJKA
ŽIVJELI SU ZAJEDNO
SREĆNO I SLOŽNO
DOK JE KREDITE
BILO DIZAT MOŽNO

BOŽO MARIĆ

LOKALNI BOGOVI

Kod nas su i lokalni bogovi stvarali svijet!

— A odakle im sredstva za stvaranje svijeta?

— Uzeli su od društva! Velika sredstva za veliki svijet!

— Zanimljivo! I koji je to svijet što su ga stvarali lokalni bogovi?

— To su promašene investicije!

B. MITROVIC

Satirična anatomija

NOGE

Noge i uspravan hod odvojile su čovjeka od majmuna. Automobil ga opet približava njegovom dalnjem rodaku. Neki se toliko voze autom da su im noge skoro zakržljale.

Najrazvijenije su noge kod onih osoba koje traže posao. To je razumljivo jer oni najviše šetaju od nema do nedraga!

Po nogama može da se odredi skladnost i ljepota neke osobe.

Pu cipelama može darse odredi — finansijsko stanje!

Noga je nepredvidiva. Često neko može s razlogom, a neko i bez razloga da dobije — nogu!

Noga se nekad čuva više nego glava. To naročito važi za fudbalere.

Najčešća vježba s nogama je kada ih podizemo gore — dolje.

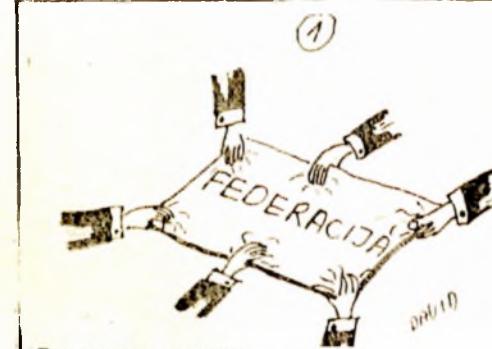
Karijeristi primjenjuju samo jedan dio. Onaj kad noga ide — gore!

Noge nikad ne treba zapostaviti. Njima možemo doći do posta (naročito važi za sekretarice), nekad s njima otici prije radnog vremena iz preduzeća, nekad stići povjerioce, ponекad uteći drugim povjeriocima. Ako izuzmemo fudbalere i glumice, jedino nebi valjalo da vam kažu: „Radite kao s nogama“.

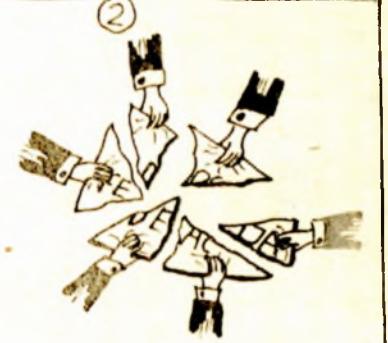
DUŠAN STARČEVIĆ

Milan ALASEVIC

Dragan DAVIDOVIC

Dragan DAVIDOVIC

Jednosmislice

• Neki već uveliko zavide Halejevoj kometi na njenom novom maraton-mandatu u vrhu Galaksije.

• Najveći doprinos u borbi protiv kreativne hiperprodukcije neki umjetnici su dali svojim utonućem u zimski san.

• Renome ispravnog mislioca najlakše se postiže apstrahiranjem tudiš grešaka.

• Istorija je dobra učiteljica jer kažnjavanje prepusta drugima.

• Trač-mašina je kafanski faktor koja u kategoriju taljiga uvrštava i moderni traktori.

• Pronalazači su još uvijek daleko od najjednostavnijeg pronalačka. Riječ je o tome kako onemogućiti zavist onih posve neinvencivnih.

• Kulturno utjeljivo se transformisalo u azil ravnodušnih.

• Da bi se gesti uvjerili da su došli u posjetu filozofu, on je mudru nečitatu knjigu izradio iz regala i onemoguo je na setu.

Milan BOROVNIĆ

Postao sam tata, razmišljam sam putem do bolnice, maloprije su mi javili da sam dobio kćerku. Nadao sam se sinu i cijelo vrijeme sam govorio da ovakva muškarčina kao ja može imati samo muške potomke, ali eto, desilo se obratno. Bar mjesec dana moraču u društvu da slušam viceve na svoj račun.

Stigao sam do porodilišta i krenuo na sprat, gdje su se nalazile žene poslije poroda, kada me je razmišljanja trgoj neki grubi glas.

— Stoj momak, kud' si navro!

Okrenuo sam se i ugledao portira kako ide za mnom.

— Žena mi je rodila pasapomšao da je obiđem — rekao sam kada me je stigao.

— A šta si dobio? Muško ili žensko?

— Žensko — rekao sam postideno.

— Nema veze — tješio me je — Nego, ne možeš tek tako ići ženi u posjetu kada ti padne na pamet.

— Ali... — počeo sam.

SIN ILI KĆERKA

— Jedino ako hoćeš, mog' bi' ja da telefoniram onoj gore sestri da te pusti.

— Bio bih Vam zahvalan — ponudio sam se.

— Samo, znaš, grlo mi je suho pa ne znam da li ču moći da govorim.

Shvatio sam. Sreća, odmah preko puta bolnice ima jedna radnja. Otrčao sam do nje i kupio mu bocu crnogorske loze. Popio je dobar gutlijaj, pročistio grlo i rekao mi da krenem polako a on će za to vrijeme javiti sestri moj dolazak.

Goresam naišao na zaključana vrata.

Lupao sam izvao nekoliko minuta dok se napokon nije pojavila naša mođena bolničarka.

— Šta se dereš? — viknula je na mene.

— Znate, žena mi je rodila pa bih htio da je vidim — počeo sam.

— Sačekaj dok popijem kafu.

— A hoće te li brzo?

— Ne znam — odgovorila je — nikako da sesjetim gdje sam zaturila kesiću sa kaform.

— Odmah ču ja — uzviknuo sam i potčrao dole. Portir sam usput dobio da se brzo vraćam i odjurio u radnju, kupio pola kile kafe i odnio joj.

— Evo da se ne trudite — rekao sam.

Ovaj put se nasmiješila i pustila me unutra. Odvela me je do žene i ostavila nas nasamo.

Sutradan portir nije imao cigarete, pa sam mi kupio „štek“ marlboro, a bolničarka mi je rekla da voli da gricka nešto slatko uz kafu, pa sam joj donio kutiju čokoladnih bombona i čokoladu od lješnika. Trećeg dana portir nije imao čime da pripalii cigaretu pa sam mu dao svoj „ronson“ upaljač, a bolničarka se zadovoljila sa pola kile kafe. Idućeg dana i jedan drugi su zaboravili i poslati.

— Šta je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

— Pošto je to? — rekla kćerkica — ne znam.

— Pošto je to? — počeo sam.

UZ PRAZNIK NAŠE ARMIJE

POSJETNICA

MITAR K. PUŠEC
OZALJ

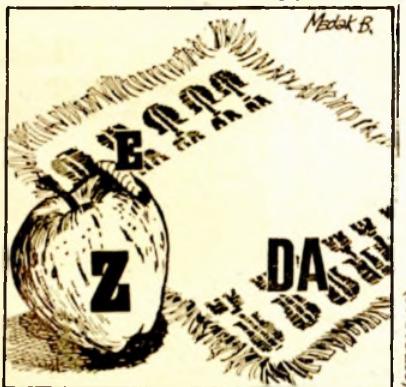
Vojničina Mitar
služi JNA,
rukovati „šarcem“
svršeno zna!

POSJETNICA

NIDŽA JAŠIN

Nov je vojnik,
ali zbilja
na sve mete
dobro cilja!

S. Šarac

ČETA GOJKA
ZEGA
(rebus: 6, 6)
(J. Nedje)

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

MAGIČAN
LIK

BO, DI, GLA, GRA, I, LJA, LJA, NAS, NIK, NIK, NO, NJE,
OS, SLA, TAV, TAV, VI, VO.

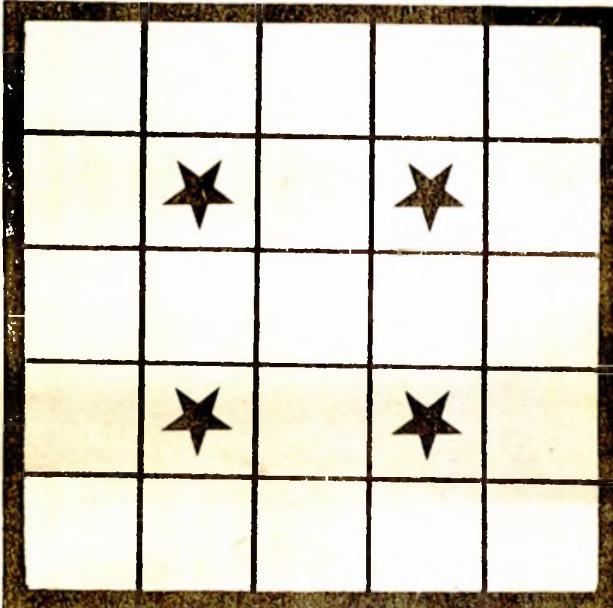
VODORAVNO I USPRAVNO: 1. Zemljišta zasadena
vinovom lozom, 2. Diplomata sa specijalnom porukom,
emisar, 3. Predavač u školi, učitelj nastave, 4. Napu-
štanje, 5. Bol u glavi, migrena.

Milan PANIĆ

★	GLAVNI GRAD BANGLADEŠA	PROKLETSTVO	JUŽNI PLOD. MOGRANJ	PLEME SJEVERNOAMER. INDIJANA	MALENI RUKAV	STAJACE VODE	DRUGE OSTALE	STRANA MJERA ZA DULJINU	ENERGIJA
PRAZNIK JNA 22. DECEMBER	V	V	V	V	V	V	V	V	V
TESKO PRISTUPA ČAN VRH U HIMALAJIMA	→								
ZNAČAJ KA.OBI-LJEŽJE	→								
ASTATIN	→		SPOJ NA TKANINI	OROP			DINAR	IME GLUMCA GARENA	
URED AJ ZA STERILIZACIJU SUVIH SLJIVA	→		V				V		
OVAMO	→				GETEOVA MAJKA			ITALIJA	
NAZIV ARAPA U SPANIJI VRIJEME KRS-TASKIH RATOVA	→			AMPER	V			V	

IMENA U MOZAIKU

U lijevi lik mini-ukrštenice treba vodoravno i uspravno upisati IMENA poznatih lica sa donjih 6 fotografija. Sa malo kombinovanja prepoznavanja moći će te uspješno riješiti ovaj zanimljiv zadatak našeg saradnika Đurđa Paspalja iz Gornjih Podgradaca. Da vam pomognemo, reći ćemo da se radi o sljedećim liciostima čija imena treba upisati: američki glumac O'Neil, trener Bjeković, kantautor Galijašević, zagrebački glumac Buzančić, beogradski košarkaš Petrović i smučar Križaj. Sva imena imaju po 5 slova.

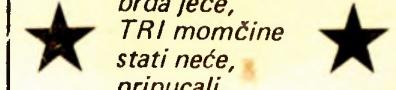
★	PRODUKT VATRE	RIJEČNI OTOK	OČVRSLI VULKANSKI STUP	AMERIČKA PJEVACIĆA, DAJANA	NJEMAČKO MUŠKO IME	KUĆA	VRSTA MAJMUNA PAVIJANA	SUTONI SUMRACI	MUS.IME ODMILA, TIOSAV	IME PJEVACA GAGIĆA	JUNAK IS-TOČNJAKA, KIH PRI-POVIJE-DAKA ZA DJECU LAMPAL
21. DECEMBER (VIDI SLIKU!)	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
SISTEM IDEJA, PREDODŽBI	→										
IME FILMSKOG GLUMCA ŠELA	→										

KOMANDIR ODJELJENJA (premetaljka)

Vježbališta,
poligoni,
mitraljezi
i tromobloni,
njegove su
to ESTRADE
gdje vojnici
marno rade!

RAFALI, RAFALI... (premetaljka)

ZEMLJA drhti,
brda ječe,
TRI momčine
stati neće,
priputali
nemilice,
uplašili —
samo ptice!

S. Šarac

RUDI ČAJAVEC
RO PROFESIONALNE ELEKTRONIKE

Pripadnicima Jugoslovenske narodne armije, poslovnim partnerima, radnim ljudima i građanima upućujemo čestitke povodom

22. DECEMBRA
DANA
JUGOSLOVENSKE
NARODNE
ARMIJE

Vazduhoplovni zavod Banjaluka

Svim radnim ljudima i građanima, pripadnicima Jugoslovenske narodne armije, pionirima i omladinom, društveno-političkim organizacijama i radnim kolektivima

čestitamo

22.
DECEMBAR
DAN
JUGOSLOVENSKE
NARODNE ARMIJE

*Kolektiv VZ „Kosmos“
Banjaluka*

RO »TRGOPROMET«
BANJA LUKA

**OOUR
MERKUR**

ZA PROMET METALNE, TEHNIČKE I TEKSTILNE
ROBE NA MALO — BANJA LUKA
Svetozara Markovića bb

U svojim robnim kućama „Centar“ i „Gvoždar“, te prodavnicama:

- „Radioton“
- „Tehnometal“
- „Elektrotehna“
- „Željezo“

Salonima namještaja:

- „Grmeč—Namještaj“
- „Kastel“
- „Mejdan“
- „Pokućstvo“

i prodavnicama u Prijedoru:

- „Metalotehna“
- „Merkur“
- „Univerzal“ i
- „Sanitarija“

nudi proizvode „Gorenje“ snižene cijene do 33%, a prigodna prodaja traje do 31. 12. 1985. godine

Dana 25. decembra 1985.
godine navršava se
četrdeset tužnih dana od
prene smrти naše drage

MIRE (ĐURE) DESNICA

Toga dana u 11,00 sati posjetilićemo njezin grob na Novom groblju i položiti cvijeće. Ujedno koristimo priliku da se od svega srca zahvalimo članovima radnih kolektiva „Rudi Čajavec“ ROPE, OOUR Štampane veze IRO „Metal“, Banjaluka kao i komšijama i svim ostalim prijateljima koji nam u najtežim trenucima pružaju moralnu i materijalnu podršku.

OŽALOŠĆENE PORODICE:
DESNICA I PINTER

053804

**OSLOBOĐENJE
SARAJEVO
OOUR „MARKETING“**

OGLAS

Za prijem radnika za poslove i radne zadatke
- POSLOVOĐAK NJIŽARE URJPC BANJA-LUKA -

Pored opštih uslova propisanih zakonom, kandidat treba da ispunjava sljedeće uslove:

- VKV - radnik trgovackog smjera, dvije godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima.

Ponude sa dokazima o ispunjavanju uslova iz oglasa dostaviti u roku od 8 dana od dana oglašavanja na adresu:

NIŠRO „OSLOBOĐENJE“ — Kadrovska služba —, Sarajevo, Džemala Bijedića 185.

**ŠIPAD RO „UNA“ BOSANSKA KRUPA
OOUR „FAGUS“ BIHAĆ**

Na osnovu odluke Radničkog savjeta broj 901-4406/9 od 2.12.1985. godine, Komisija za radne odnose OOUR-a „Fagus“ Bihać, objavljuje

KONKURS

za popunu poslova, odnosno radnih zadatka na neodređeno vrijeme

1. Radna automata za tokarenje - 1 izvršilac
2. Rad na pneumatskoj presi za stolice - 1 izvršilac
3. Rad na višelisnoj pili-maloj - PRIPRAVNIK - 1 izvršilac

Pored opštih uslova propisanih zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove:

pod 1. i 2. Završena škola učenika u privredi KV stolar, III stupanj, 6 mjeseci radnog iskustva.

pod 3. - Završena škola učenika u privredi - KV stolar, III stupanj, PRIPRAVNIK.

Prijave sa dokumentacijom o ispunjavanju oglasnih uvjeta slati u roku od 8 dana od dana objavljuvanja na adresu:

SIPAD RO „UNA“ BOS. KRUPA
OOUR „FAGUS“ BIHAĆ
77000 BIHAĆ
UL. II krajške brigade bb

**MJESNA ZAJEDNICA TRNJANI
74216 - MAJEVAC**

Na osnovu člana 168. i 52. Statuta Skupštine Mjesne zajednice Trnjani - Skupština mjesne zajednice, raspisuje

OGLAS

**ZA POPUNU UPRAVNjenjENOG RADNIKA
SEKRETARA MJESNE ZAJEDNICE TRNJANI**

na određeno vrijeme - od 3 mjeseca

USLOVI: da kandidat ima upravnu školu, smjer daktiografski, bez radnog iskustva;

- da ima odobrenje od Opštinskog organa uprave da može obavljati poslove za narodnu obranu i druge povjernjive poslove.

Prednost za prijem kandidata imaju lica sa područja Mjesne zajednice Trnjani i prednost u prijemu imaju lica - ženskog pola. Neće biti testiranja.

Lični dohodak po dogovoru.

Dolazak na dogovor u ovu Mjesnu zajednicu, kandidati snose troškove.

Prijave dostaviti, sa traženim dokumentima, Mjesna zajednica Trnjani 74216 Majevac, u roku od 8 dana od dana objavljuvanja.

**ŠIPAD RO „UNA“ BOS. KRUPA
OOUR „FAGUS“ BIHAĆ**

Na osnovu odluke Radničkog savjeta OOUR-a „Fagus“ Bihać broj 901-4406/7 od 2. decembra 1985. godine, raspisuje se

OGLAS

za izbor i imenovanje
1. TEHNIČKOG DIREKTORA OOUR-a na mandat od 4 godine

Pored opštih uslova predviđenih zakonom, kandidat treba da ispunjava i posebne uslove i to:

- da ima VII stepen obrazovanja mašinskog fakulteta smjer MTD, šumarskog fakulteta DTS - odjel finalni smjer, sa 3 godine radnog iskustva u struci;

- da posjeduje moralno-političke kvalitete, ispoljenu sposobnost u dosadašnjem radu za razvoj sarnoupravnih odnosa, provjerene rezultate u pogledu stručnih, organizacionih i drugih radnih sposobnosti i da ne postoje smetnje iz člana 511. ZUR-a;

- poslovi i radni zadaci pod tačkom 1. su poslovi sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima;

- izbor i imenovanje vrši se na mandatni period od 4 godine.

Kandidati su dužni uz prijavu priložiti dokaze o ispunjavanju propisanih uslova u konkursu.

Neblagovremene i nekompletne prijave se neće razmatrati.

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljuvanja.

Prijave se podnose na adresu:

ŠIPAD RO „UNA“ BOS. KRUPA
OOUR „FAGUS“ BIHAĆ
77000 BIHAĆ
UI. II krajške brigade bb

**SOUR RUDARSKO-METALURŠKI KOMBINAT „RMK-ZENICA“ ZENICA
RO TVORNICA VIJAKA „MRKONJIĆ-GRAD“
MRKONJIĆ-GRAD**

Na osnovu odluke Radničkog savjeta raspisuje se ponovno

KONKURS

za izbor i imenovanje

I POGON ZA PRIPREMU SIROVINA I POVRŠINSKU ZAŠTITU

1. predradnik - 1

Kandidat je dužan pored opštih zakonskih uslova ispunjavati i sljedeće posebne uslove: KV - mašinbravar ili KV-električar i 2 godine radnog iskustva u kvalifikaciji na istim ili sličnim poslovima i zadacima.

Kandidati su dužni uz prijavu sa dokazima o ispunjavanju uslova dostaviti i uvjerenja:

- o primjernom i kvalitetnom izvršavanju istih ili sličnih poslova i radnih zadataka,

- o disciplinovanom odnosu prema radu i redovnom dolasku na posao.

Radni odnos zasniva se na neodređeno vrijeme, a kandidat izabran po konkursu imenuje se na period od 4 godine.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće biti razmatrane.

Prijave sa dokazima o ispunjavanju uslova slati na gornju adresu.

Konkurs ostaje otvoren 20 dana od dana objavljuvanja.

RADNA ZAJEDNICA OPŠTINSKOG KOMITETA I MEĐUOPŠTINSKE KONFERENCIJE SK BANJALUKA

raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos zaobavljanje poslova i radnih zadataka:

1. STRUČNO-POLITIČKI RADNIK - SEKRETAR KOMISIJE ZA STATUTARNA PITANJA - jedan izvršilac na neodređeno vrijeme

Pored opštih uslova predviđenih zakonom, kandidat treba da ispunjava i sljedeće posebne uslove:

- da je završio fakultet društvenih nauka,

- da posjeduje dvije godine radnog iskustva u struci,

- da posjeduje moralno-političku podobnost.

Uz prijavu kandidati su dužni da dostave sljedeće dokumente: diplomu o završenom fakultetu, potvrdu o regulisanju vojne obaveze (muškarci) i dokaz o radnom iskustvu.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljuvanja.

Prijave sa dokumentima se dostavljaju na adresu Radne zajednice OK i MOK SK - Komisiji za radne odnose, Mirka Višnjića br. 15 Banjaluka.

KOMUNALNA RADNA ORGANIZACIJA „BANJALUKA“ OOUR „ČISTOĆA“

OBAVJEŠTENJE

OOUR „Čistoća“ obaviještava gradane da će ovlašteni radnici OOUR-a vršiti premjer stambenih površina radi potpune evidencije o broju korisnika usluga i površina, koje su osnovica za obračun naplate usluga odvoza smeća.

Molimo vas da omogućite nesmetan rad ovlaštenim radnicima OOUR-a, s obzirom na to da će OOUR „Čistoća“ od 1. januara 1986. godine vršiti naplatu usluga na odvozu na bazi ovako utvrđene evidencije putem ovlaštenih radnika OOUR-a.

Zahvaljujemo se na saradnji i povjerenju.
OOUR „Čistoća“ Banjaluka

**RADNA ORGANIZACIJA ŠUMARSTVA, PRE-
RADE DRVETA I TRANSPORTA ŠIPAD „KLJUČ“
U KLJUČU OSNOVNA ORGANIZACIJA UD-
RUŽENOG RADA ŠPERPLOČA I FURNIRI
„SANICA“ GORNJA SANICA**

Na osnovu člana 90. stav 2. Statuta OOUR-a Šperploča i furniri „Sanica“ Gornja Sanica i člana 22. Pravnika o radnim odnosima radnika odluke Radničkog savjeta od 9.12.1985. godine raspisuje se

KONKURS

**ZA IZBOR I IMENOVANJE RADNIKA SA POSEB-
NIM OVLAŠĆENJIMA I ODGOVORNOSTIMA**

1. Raspisuje se konkurs za izbor i imenovanje radnika sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima u OOUR-a Šperploča i furniri „Sanica“ Gornja Sanica radi obavljanja poslova i radnih zadataka i to:

- tehnički rukovodilac - 1 izvršilac

Radnik zasniva radni odnos na neodređeno vrijeme, a izbor za vršenje poslova i radnih zadataka vrši se na vrijeme od 4 (četiri) godine.

2. Za vršenje poslova i radnih zadataka pored opštih zakonskih uslova kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove:

- VSS - mašinski fakultet, odsjek mehanička tehnologija drveta ili šumarski fakultet,

- 3 (tri) godine radnog iskustva na istim ili sličnim poslovima.

Moralno-politička podobnost u skladu sa Samoupravnim sporazumom o sprovodenju kadrovske politike u RO Šipad „Ključ“.

3. Prijave po ovom konkursu podnose se Konkursnoj komisiji OOUR-a Šperploča i furniri „Sanica“ Gornja Sanica u roku od 15 (petnaest) dana od dana objavljuvanja konkursa. Uz prijavu kandidati treba da podnesu i dokaze o ispunjavanju posebnih uslova iz konkursa.

4. Odluka o izboru kandidata za vršenje poslova i radnih zadataka na osnovu ovog konkursa donijeće se u roku od 30 (trideset) dana od dana isteka roka za podnošenje prijave, a obaveštavanje učesnika konkursa izvršiće se u roku od 15 (petnaest) dana od dana donošenja odluke.

AIPK RO „RATARSKO-STOČARSKA PR-OIZVODNJA“, OOUR „MOTAJICA“ SR-BAC, na osnovu odluke Komisije za radne odnose, broj 2092/85, od 16.12.1985. godine, raspisuje

OGLAS

za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. Raspisuje se oglas za prijem radnika u radni odnos na neodređeno vrijeme radi obavljanja poslova i radnih zadataka i to:

1. ČUVAR ŠUMA - 1 izvršilac

2. KV RADNIK - TRAKTORISTA - 2 izvršilaca

3. POMOĆNI RADNIK U RJ „PROIZVODNJA“ SITNEŠI - 1 izvršilac i RJ „MEHANIČARSKA RADIONICA“ SR-BAC - 2 izvršilaca.

USLOVI:

Pod 1: šumarski tehničar, završena srednja šumarska škola sa 4-godišnjem trajanju - pripravnik.

Pod 2: KV traktora, poljoprivredni tehničar, KV bravar ili KV mehaničar, položen vozački ispit „B“ kategorije i 6 mjeseci radnog iskustva.

Pod 3: NK radnik sa završenom osmogodišnjom školom.

2. Kandidati uz prijavu na oglas dužni su dostaviti i dokaze o ispunjavanju uslova oglasa. Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati. Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljuvanja.

3. Oglas objaviti u listu „Glas“, na oglašenoj ploči OSZ-a Srbac, za zapošljavanje i oglašenoj ploči OOUR-a.

4. Prijave o ispunjavanju uslova oglasa dostaviti na adresu: OOUR „Motajica“ Srbac, sa naznakom „KOMISIJI ZA RADNE ODNOSE“.

ZANIMLJIVOSTI

JAPAN

Batine zbog domaćih zadataka

TOKIO - Dvije trećine onih japanskih učenika koji su tokom školovanja kažnjeni batinom pretrpjeli su tom prilikom povrede a jedan je umro, navodi se u saopštenju ministarstva pravde.

Među 2.433 daka sa kojima se 488 nastavnika fizički obraćunalo tokom posljednjih deset godina, trećina su učenice.

Nastavnici kažu da su glavni razlozi za šamranje, kao najčešću fizičku kaznu, bili neuradeni domaći zadaci, neposlušnost i bježanje sa časova. Kažu da su uglavnom u pravu, jer učenici „krše školska prava i krije nastavnike“.

Ovdješnja pedantna statistika navodi da su šamari pucali u 76 odsto slučajeva, dok je kao „krajnje ekstremne“ opisana kazna nad učenikom koji je izbačen da naglavice visi kroz prozor drugog sprata škole.

Polažnik jedne privatne srednje škole umro je poslije surovog treninga u školskom ragbi timu, pošto je prethodno odbio da se bavi tim sportom.

MEDICINA

Akupunkturom protiv narkomanije

HAG - Narkomani, uživaoci heroina, iz zatvora u Roterdamu biće eksperimentalno liječeni akupunkturom da bi se utvrdilo mogu li se na taj način oslobođiti za zdravlje i život opasne navike. Kako je saopštito holandsko Ministarstvo pravde, u eksperimentu, prvom te vrste u Holandiji, učestvovace oko 90 dobrovoljaca, koji će biti podijeljeni u dvije grupe.

Jedna grupa dobijaće sintetički narkotik metadon koji se često koristi za liečenje narkomana, jer blokira reakciju organizma poslije prestanka uzimanja heroina, a ne stvara naviku, a druga metadon i dnevnu terapiju akupunkturom. Eksperiment će se odvijati pod nadzorom roterdamskih zdravstvenih vlasti.

ISTRAŽIVANJA

Obnavljanje voda

PARIZ - U Indijskom oceanu voda se u projektu obnovi za 250 godina, u Atlantiku za 275, a u Pacifiku za 510 godina. To je izrečunala ekipa američkih istraživača. Oni su periodičnost obnavljanja računali pomoći uzoraka vode iz okeana uzetih sa dubina manjih od 510 metara, a na osnovu količine ugljenika 14 (radioaktivnog izotopa ugljenika koji se javlja u atmosferi i koji služi za utvrđivanje starosti praistorijskih ostataka).

Podaci koje su dobili američki stručnjaci nisu zanimljivi samo za naučnike. Oni mogu doprinjeti i praktičnom proučavanju klimatskih promjena, pa i izračunavanju potencijalnih rizika od bacanja nuklearnih otpadaka u mora i okeane.

SAD

Kelnerice sa puškom — gosti u bunkeru

Serijski filmski priča o neverovatnim avanturama bivšeg vietnamskog komandosa Remboa dostigao je u SAD tako veliku popularnost da je Hjoustonu otvoren prvi „Rembo-klub“ - poluvršni noćni klub za zabavu koji vjerovatno predstavlja potpunu novost u ugostiteljskoj praksi.

Club nosi naziv „Rembouz“ i inspirisan je filmovima o Rembou, koji, kako mnogi u SAD tvrde, „bude patriotski“ i „oživljavaju američki nacionalni duh“. A pošto je i patriotizam prilika da se dobro zaradi, otvoren je „Rembo-klub“ koji posjetiocima pruža priliku da veče provedu u „nacionalnoj“ atmosferi.

Kelnerice u ovom klubu u Hjoustonu su odjene u uniforme za kamuflažu kakve su nosili američki vojnici u vietnamskom ratu, a svakoj se o ramenu ljušta mašinska puška velikog kalibra dok služe pice gostima. Hladnobile se služi sa zelenim vojnih nosila, a gosti sjede u „ložama“ koje predstavljaju bunkere načinjene od vreća sa pijeskom.

Himnog ovog kluba je pesma „Rodeni u SAD“ koju pjeva Bruce Springsteen i gosti su mogu slušati u bilo koje vrijeme. Prve nedjelje poslije otvaranja bilas u više nego uspešna - svake večeri kroz klub je prolazilo oko 1.200 gostiju, a među njima je najviše ratnih veterana koji, u znak zahvalnosti, donose poklone: ručne bombe, dijelove oružja, fotografije i druge „souvenire“ iz „slavnih dana“ rata u Vijetnamu. Uprava im se odužuje na taj način što im dočarava „pravu“ atmosferu - snažni stereo-uredaji prizvode zaglađujuće zvuke proletanja super-soničnih mlažnih aviona i rafala automatskog oružja, a iz posebnih uredaja na podiju zaigrastaju oblaci madimak kakve proizvode dimne bombe.

„Razlog popularnosti ovog kluba nisu samo filmovi o Rembou, već i jedna sveopšta proamerička atmosfera - kažu vlasnici kluba. - Mi smo Amerikanci i time se ponosimo.“

RADIO-PROGRAM

SUBOTA, 21. DECEMBAR

BANJALUKA

Program emitujemo na ST 280 metara (1071 kHz) i UKT 95,9 MHz
7.00 - Početak programa
7.05 - MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA (VIJESTI u 7.30, Oglas i obavještenja u 7.45)
8.00 - Mi predlažemo - vi birate
9.00 - GOST PROGRAMA
10.00 - Hit programa
10.10 - Rezervisani vrijeme
10.20 - Magazin sedam
11.00 - SPORTSKI ŽURNAL
11.20 - Uključite svoje magnetofone
12.00 - Završetak programa
Od 12.00 do 07.00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA.

NEDJELJA, 22. DECEMBAR

7.00 - Početak programa
7.05 - MUZIKA — NOVOSTI — MUZIKA (VIJESTI u 7.30, Oglas i obavještenja u 7.45)
8.00 - AIPK „BOSANSKA KRAJINA“ NA TALASIMA KRAJŠKIH RADIJA—STANICA
8.30 - Poželjeli ste - izvodimo
10.20 - Magazin sedam
11.00 - Muzika za nedjeljno raspoloženje
11.30 - EMISIJA NA UKRAJINSKOM JEZIKU
12.00 - Završetak programa
Od 12.00 do 01.00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA.

BOSANSKA GRADIŠKA

SUBOTA, 21. DECEMBAR
8.00 - POČETAK I NAJAVA PROGRAMA

8.05 - Muzika - informacije - muzika
8.50 - Oglas i obavještenja
9.00 - Odabrali smo za diskofile
9.30 - VIJESTI i sportska kronika
9.40 - Narodna muzika
10.00 - Obrazovna emisija (humanizacija odnosa među pokupima)
10.30 - Iz melodije u melodiju
11.00 - „OMLAĐINSKI STUDIJE“
12.00 - Odjava i završetak programa Radio-Bosanske Gradiške
12.00 do 14.00 — ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO-STANICA BiH!
(Susret na talasu)

NEDJELJA, 22. DECEMBRA

8.00 - POČETAK I NAJAVA PROGRAMA
8.05 - „ZELENA POLJA“ - emisija za poljoprivrednike i selo
8.30 - Želite, čestitite, pozdravljate, I dio
9.00 - Oglas i obavještenja
9.10 - Želite, čestitite, pozdravljate, II dio
10.00 - „HUMORISTICKI RADIOTALAS“
10.10 - Želite, čestitite, pozdravljate - do kraja programa (12.00 VIJESTI)

PRNJAVOR

Program emituje na srednjim talasima 1341 kiloherc i UKT 98,3 megaherca

SUBOTA, 21. DECEMBAR

9.00 - Najava Subotnjeg revijalnog programa Radio-Prnjavora posvećenog obilježavanju Dana JNA
9.03 - Muzika - informacije - reklamne poruke i objavice iz radnih kolektiva

10.00 - Emisija Gost programa (Vjekoslav Blažević, rezervni vojni starijšina i pionirke, omladinci i omladinke iz KUD-a OŠ „Branko Ćopić“ Prnjavor. Program posvećen Danu JNA)

12.00 - Zajednički program RS BiH
14.00 - „POMAK“, prnjavorске omladinske aktualnosti (dvosatna mozaik-emisija posvećena obilježavanju Dana JNA)

16.00 - Odjava programa

NEDJELJA, 22. DECEMBAR

7.58 - Najava nedjeljnog aktuelno-informativnog i zabavnog programa Radio-Prnjavora
8.00 - AIPK „Bosanska krajina“ na talasima krajških radio-stanica

8.30 - Vaše želje čestitke i pozdrav i aktuelne informacije iz sata u sat.
16.00 - Odjava programa

SRBAC

NEDJELJA, 22. DECEMBAR

8.00 - Nedjeljni program Radio-Srba (muzika, FPP, oglasi, Nedjeljom za selo, AIPK na talasima, reportaža, želje...)

12.00 - Odjava i završetak emitovanja.

BOSANSKA DUBICA

SUBOTA, 21. DECEMBAR

11.00 - Najava i pregled programa

11.05 - PRIJE PODNEVNIM MAGAZIN - za svakog ponošto

12.00 - SUSRET NA TALASU

14.00 - Emisija za selo

VIJESTI

14.35 - SAD SMO MI NA REDU - omladinski program

15.30 - PROTEKLE SEDMICE U BOSANSKODUBICOJKOMUNI

15.40 - Obaveštenja i oglasi

16.00 - Odjava programa

NEDJELJA, 22. DECEMBAR

9.00 - Najava programa

9.15 - Emissija iz udruženog rada

10.00 - Revija želja, čestitki i pozdrav...

11.00 - Odjava programa

JAJCE

SUBOTA, 21. DECEMBAR

9.00 - Najava programa

9.15 - Emissija

10.00 - Revija želja, čestitki i pozdrav...

11.00 - Odjava programa

BOSANSKI NOVI

SUBOTA, 21. DECEMBAR

9.00 - I danas smo zajedno (najava, vijesti i melodija dana)

9.10 - Želite slušaćete

10.00 - Emisija za selo (sklop programa emitujemo Kombinat na talasima krajških RST)

10.30 - Nastavak ispunjavanja vaših želja

11.00 - Itronika 6 radio dana (IPP - pregled aktualnosti na kraju nedjelje)

11.30 - Rezervisano za... (dokumentarni program)

12.00 - Zajednički program RS BiH

14.00 - Odjava programa i najava ponovnog susreta

NEDJELJOM NEIMITUJEMORADIO—PROGRAM

KLJUČ

NEDJELJA, 22. DECEMBAR

9.00 - Najava programa i vijesti

9.30 - Nedjeljna kronika Radio-Ključa

10.00 - Poruke, želje i pozdravi slušaćaca

12.00 - Emisija za selo i AIPK na talasima

13.00 - Nedjeljom za mlade i odjava programa

14.00 - Prenos Prvog programa Radio-Sarajevo

PRIJEDOR

SUBOTA, 21. DECEMBAR

9.00 - Najava programa

9.02 - Noviteti diskoprodukcije

9.30 - Jugoton-ekspres

10.00 - Subotom zajedno

11.00 - Čestitke, želje, pozdravi,

13.00 - Odjava programa

NEDJELJOM NEIMITUJEMORADIO—PROGRAM

KLUČ

NEDJELJA, 22. DECEMBAR

9.00 - Najava programa

9.02 - Noviteti diskoprodukcije

9.30 - Jugoton-ekspres

10.00 - Subotom zajedno

11.00 - Čestitke, želje, pozdravi,

13.00 - Odjava programa

NEDJELJOM NEIMITUJEMORADIO—PROGRAM

PRIJEDOR

SUBOTA, 21. DECEMBAR

9.00 - Najava programa

9.02 - Noviteti diskoprodukcije

9.30 - Jugoton-ekspres

10.00 - Subotom zajedno

11.00 - Čestitke, želje, pozdravi,

DEŽURNA STRANA

PROSLAVA STOGODIŠNICE POSTOJANJA
HOTELA „BOSNA“

SVEĆANO OBILJEŽEN JUBILEJ

BANJALUKA, 20. decembra — U povodu stogodišnje postojanja hotela „Bosna“ večeras je u Narodnom pozorištu Bosanske krajine u Banjaluci održana prigodna svećanost.

Ostoja Ždral, direktor ovog ugostiteljsko-turističkog gradnog kolektiva je u prigodnom referatu govorio o dosadašnjim rezultatima i narednim planovima. Na svećanosti je slavljeniku, hotelu „Bosna“, uručena Zlatna plaketa Savezne privredne komore i Povelja Turističkog saveza Jugoslavije za izuzetan doprinos razvoju turizma i ugostiteljstva u ovom dijelu Bosanske krajine.

V.D.

ZAVRŠENO SUĐENJE GRUPI RADNIKA „ČAJAVČEVOG“
OOUR-a „CRNO BIJELI TV I ELEKTROAKUSTIKA“

OSUĐENA DESETORICA

BANJALUKA, 20. decembra — U Okružnom sudu u Banjaluci danas su izrečene kazne optuženima za više vrsta krivičnih djela počinjenih u SOUR-u „Rudi Čajavec“. Veliko vijeće petorice, pod predsjedavanjem sudske Nenada Balabana osudio je Luku Pepića (34), poslovodu sklađista, zbog krivičnog djela pljačke na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina i novčanu kaznu od 150.000 dinara. Dušan Latinčić (33), šef ulazne kontrole, zbog teške krađe osuden je na dvije godine i novčanu kaznu od 100.000 dinara. Borislav Matošević (23), kontrolor specijalista, zbog krađe osuden je na godinu i tri mjeseca i novčanu kaznu od 50.000 dinara. Radenko Janković

(27), poslovoda ulaza u magacin, zbog teške krađe i prikrivanja, na dvije godine i deset mjeseci. Predrag Gavrić (22) transportni radnik, zbog teške krađe na tri godine. Nikica Josipović (25), sklađinski radnik, zbog teške krađe na tri godine i novčanu kaznu od 70.000 dinara. Ramo Turkanović (25), portir, zbog krađe na godinu i osam mjeseci i novčanu kaznu od 50.000 dinara. Miroslav Drinić (25), vatrogasac, zbog krađe, na godinu dana i novčanu kaznu od 30.000 dinara. Branko Brkić (44), referent osiguranja, zbog prikrivanja, na osam mjeseci, te Vladimir Divljak (30) vozač kamiona, zbog krađe na sedam mjeseci.

R. JUKIĆ

TUZLA

OPTUŽENI NACIONALISTI

TUZLA, 20. decembra (Tanjug) — Protiv Bogdana Antića (30), Obren Jovića (1944) i Jovana Nikolića (38) iz Zvornika okružni javni tužilac u Tuzli podigao je optužnicu zato što su sa neprijateljski i pročetničkih pozicija grubo napadali društveno-politički sistem SFRJ, tekovine narodnooslobodilačke borbe i revolucije i druge vrijednosti našeg samoupravnog drustva.

Bogdan Antić, ljekar, Obren Jović, penzionisani nastavnik, i Jovan Nikolić, zubotičar, odgovarace za krivična djela nepriateljske propagande i povredu ugleda SFRJ. Optužnica svu trojicu tereti da su se eksponirali kao srpski nacionalisti. Djelujući sa pročetničkih pozicija oni su u izrazito nacionalno mješovitoj sredini grubo napadali bratstvo i jedinstvo, veličajući četnički pokret, prikazujući neistinito istorijske činjenice o narodnooslobodilačkom ratu i revoluciji, i bлатеći lik druga Tita.

VRIJEME

IZVJEŠTAJ REPUBLIČKOG HIDROMETOROLŠKOG ZAVODA BIH

SUNČANO

ZA BOSANSKU KRAJINU: Ujutro po kotlinama magla i slab mraz. Preko dana malo oblačno i sunčano. Dnevna temperatura između dva i šest stepeni.

ZA BANJALUKU: Malo oblačno i sunčano. Dnevna temperatura oko 4 stepena.

ZA NAREDNA DVA—TRI DANA: Malo oblačno, po kotlinama maglovito i sunčano. Temperatura bez promjene.

VODOSTAJ: Una-Bihać 25 cm, bistra. Temperatura vode 8 stepeni. Sana-Sanski Most 167 cm, bistra, temperatura vode 7 stepeni. Vrbas-Banjalučka 115 cm, bistra, temperatura vode 6 stepeni. Vodostaj u stagnaciji.

PBS OSNOVNA
BANKA
„BANJALUKA“

KURSNA LISTA

(formirana
20. decembra
1985. godine)

KURS U DINARIMA

Zemlje	Valuta	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni zadevize
Austria	100 šilinga	1723,60	1726,19	1728,78
Belgija	100 franaka	595,69	596,59	597,48
Danska	100 kruna	3352,73	3357,77	3362,81
Francuska	100 franaka	3962,57	3968,52	3974,47
Holandija	100 florina	10815,57	10831,81	10848,06
Italija	100 lira	17,86	17,89	17,92
Norveška	100 kruna	3988,91	3994,90	4000,89
SR Njemačka	100 maraka	12189,04	12207,35	12225,66
Švajcarska	100 franaka	14490,71	14512,48	14534,25
Švedska	100 kruna	3976,47	3982,45	3988,42
Japan	100 jena	151,01	151,24	151,47
V. Britanija	1 funta	435,85	436,51	437,16
Kanada	1 dollar	219,01	219,34	219,67
SAD	1 dollar	308,64	309,10	309,56
Australija	1 dollar	208,72	209,04	209,35

Kupovni i prodajni kursevi za devize primjenjuju se od 14 sati 20. decembra 1985. godine, a kursevi za srednji od 21. decembra 1985. godine.

Miro
Mlađenović

DAVID ŠTRBAC

GLAS

REDAKCIJA Ulica AVNOJ-a 93. Telefon: direktor i odgovorni urednik 34-417. Redakcija 37-979, 37-977, daktiograf 34-449. Oglasno u Ulici Veselina Masleša 13, teleton 34-448. Teleks 45-208 YU GLAS, OO UR Novinska djelatnost Banjaluka, žiro-račun broj: 10500-603-4106 kod SDK Banjaluka. Preplata za SFRJ: jednomjesečna 1.100 dinara, tromjesečna 3.300 dinara, polugodišnja 6.600 dinara, godišnja 13.200 dinara, samo za „Nedjeljni

Glas“ 2.400 dinara godišnje. Preplata za inostranstvo: jednomjesečna 2.200 dinara, tromjesečna 6.600 dinara, polugodišnja 13.200 dinara, godišnja 26.400 dinara, samo za „Nedjeljni Glas“ 4.800 dinara godišnje.

KOPIJU UPLATNICE ZA PREPLATU POSLATI NA OGLASNO.

Uplate na devizni račun broj: 10500-620-71000-552 kod Privredne banke Sarajevo, Osnovne banke Banjaluka. Rješenjem Republičkog komiteta za obrazovanje, nauku, kulturu i fizičku kulturu SR BiH broj 02-4153/82 „Glas“ je oslobođen placanja popreza na promet.

TV

SUBOTA, 21. DECEMBRA
PRVI PROGRAM

- 8,30 - Pregled programa
- 8,35 - Reprični program
- 12,25 - KRANJSKA GORA: Svjetski kup u skijanju: slalom (M), snimak i trke
- 13,00 - KRANJSKA GORA: Svjetski kup u skijanju: slalom (M), prenos II trke
- 14,45 - Izbor sportista godine BiH, reportaža
- 14,45 - Novogodišnji turnir u malom nogometu, polufinali, prenos
- 15,45 - Povedi kolo - narodna muzika
- 16,15 - TV Dnevnik I
- 16,30 - Najteži ispit Slobodana Kačara - reportaža
- 17,40 - PJ u košarcu: Budućnost - Zadar, I poluvrijeme
- 17,50 - PJ u košarcu: II poluvrijeme
- 18,25 - Srdačno vaši - dokumentarni program
- 19,10 - Crtni film
- 19,30 - TV Dnevnik II
- 20,00 - Svečani koncert u čast Dana JNA — „Pjesmom do slobode - pjesmom u slobodi“
- 21,30 - CARLIEVA OSVETA - engleskiigrani film
- 23,10 - Vijesti
- 23,20 - PEZARO (Italija) — Boks: Kačar - Edi Mustafa Muhamed, prenos
- 00,20 - Pregled programa nedjelju

DRUGI PROGRAM

- 12,15 - Pregled programa
- 12,20 - Jugoslavijo, dobar dan - informativno-zabavna emisija
- 13,55 - MOČVARA — sovjetskiigrani film
- 15,00 - Akordi Kosova - snimak dječjeg festivala
- 16,00 - DOŽIVJALJI PLAVOG VITEZA - poljskiigrani film za djecu
- 17,30 - Ciklus drama Aleksandra Popovica „SVINJSKI OTAC“ - drama
- 19,00 - Noviteti muzičke produkcije - narodna muzika
- 19,30 - TV Dnevnik
- 20,00 - Šest žena Henrika VIII - seriski film
- 21,40 - Muzička pozornica - zabavna muzika
- 22,10 - Studio 2
- 22,15 - Sportska subota
- 22,35 - Poetski teatar
- 23,05 - Pregled programa za nedjelju

NEDJELJA, 22. DECEMBRA
PRVI PROGRAM

- 10,15 - Pregled programa
- 10,20 - Vijesti
- 10,30 - Nolna svaštara - nedjeljno prijepodne za djecu
- 11,30 - Strogo zabranjeno govoriti o školi - čehoslovački seriski film
- 12,00 - Emisija za poljoprivrednike
- 13,00 - Znanje - imanje
- 14,00 - Zgodne i nezgodne Grizlja Adamsa - seriski film za djecu
- 14,50 - Ponekad nedjeljom
- 16,35 - EPP
- 16,40 - DIVLJANJE - američkiigrani film
- 18,15 - Dinar u armiji - dokumentarna emisija
- 19,15 - Crtni film
- 19,30 - TV Dnevnik II
- 20,00 - Plodna ljetina - domaća serija TV Ljubljane - posljednja epizoda
- 20,55 - Sportski pregled
- 21,25 - EPP
- 21,30 - „To je grad - Ston“ - putopis
- 22,00 - TV Dnevnik III
- 22,20 - Pregled programa za ponedjeljak

DRUGI PROGRAM

- 8,50 - Pregled programa
- 8,55 - Vijesti
- 9,00 - Grade, gradić s ljubavlju - emisija psovečena izjašnjavanju gradana Sarajeva za novi samodoprinos
- 12,55 - Mužičko popodne
- 14,30 - Tradicionalni turnir u ritmickoj gimnastiči, reportaža
- 15,30 - Novogodišnji turnir u malom nogometu, finale, prenos
- 16,30 - Progašenje sportista godine, reportaža
- 17,00 - PJ u rukometu: Infosistem - Metaloplastika, I poluvrijeme
- 17,35 - Crtni film
- 17,45 - Rukomet: II poluvrijeme
- 18,25 - Sjecanja i vizije - emisija ozbiljne muzike
- 19,30 - TV Dnevnik
- 20,00 - Sjecanja - dokumentarna serija
- 20,45 - Studio 2
- 21,00 - EPP
- 21,05 - Ciklus najbolji filmovi FESTA 1971-1984: „KABARE“ - američkiigrani film
- 23,00 - Pregled programa za ponedjeljak